

לחיפוש נצחיות רוח קדשו של אור האורות הנחל הנובע מקור חכמה

אבקה

ירחון חסידי ברסלב

בס"ד | גליון 6 | סיון תשע"ז

מחיר: 10 ש"ח

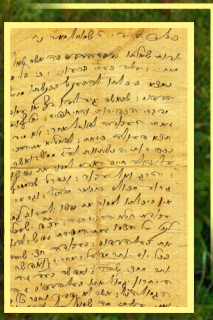
ברכה נטע שעשועיו

הקשר הטמיר והנעלם
בין רבינו הקדוש
וזקנו הבעל שם טוב הקדוש
לרגל יזמא דהילולא
דהבעש"ט בחג השבועות

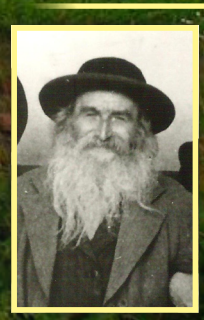
גנזי נסתרות

מכתבים נדירים
מגדולי חסידי ברסלב
בדור העבר בפרסום ראשון

חבר אני לכל אשר יראוך באמת

סיפור התקרבותו
המופלא של החסיד רבי
שמואל מאיר אנשיין זצ"ל

החולכים בתורת ה' בשגב מעלת ההליכה בתורתו של רבינו הק'

בגליון:

ונתן לנו תורת חיים

האור החיות וההתחדשות גנוזים בתורת הצדיק ממכתביו של החסיד רבי שמשון ברסקי זצ"ל ליום השנה א' סיון

4

8 תורה חדשה מאתי תצא

בחירי צדיקייא מגלים לימוד חדש כיצד לקיים את התורה הקדושה

זבהם נהגה יזמם ולילה

מאמרים מעוררים להתחזק לקיים רצון צדיק לילך עם תורתו הקדושים

12

18 מן הגנזך

כתבים ורשומות מגדולי החסידים בדור העבר יוצאים לאורה

אבות ובנים מרקדים יחד

וזארשא תרפ"ד - תיאור נדיר ומפעים משמחת צאתו לאור של ה'ליקוטי מוהר"ן' מהדורה שביעית

22

26 הנכד שיוכל לעזור לבעל בחירה

הבעל שם טוב הקדוש מנבא נפלאות על נכדו הגדול

מברדיטשוב ירושלימה

סיפורי מופת מחיי החסיד ר' שמזאל מאיר אנשיין זצ"ל - ליום השנה כ"ב סיון

32

42 השיר והשבה

השיר העלום של רבי פנחס יהושע מטשעהרין ז"ל ומסמכים הנחשפים לראשונה

להבעיר את האש

הרה"ח ר' יצחק אנשיין שליט"א בנועם שיחו מעורר את האהבה וההתקשרות של החסידים הראשונים לרבי הגדול

50

55 קוראים כותבים

מכתבי חיזוק ועידוד שהגיעו לשולחן המערכת מקוראים נאמנים

יו"ל ע"י

מערכת **אבקשה**

טל': 0747-800-141

פקס: 0747-800-142

עיצוב ועימוד:

שוקי קנר

©

כל הזכויות שמורות.
העתקת קטעי מאמרים,
או תמונות, אך ורק
באישור בכתב מהמערכת.

וגם בך יאמינו לעולם

להאמיין בנצחיות ההשאה והקיום וחיות החיים של איש האלקים, וכשצפו בדמות מיטתו המרחפת שגו ברואה לדמות שנאמרה בו מיתה וחדלון כיתר בני אנוש, וכבר ביקשו להם חלופה אחרת חיה וגשמית שתלך לפניהם, ומזה נמשך כל הקלוקלים והפגמים שבעולם.

כי מודעת זאת בכל הארץ וזה אשר האיר ונגלה במעמד הגדול, אשר אורו ורוחו וחיותו של צדיק הדורות היא נצחית חיה וקיימת לעד, וכל מצוקי ארץ יחידי הדורות מחדשי התורה גם במיתתן קרניים חיים, ועל כולנה עלתה רוחו וחיותו ונשמתו של מבחר הברואים מי שהשיג את האור העליון יחידה דיחידה, שאורו אינו נפסק לעולמים ומאיר לארץ ולדרים עליה ככחיים חיותו ויותר ויותר עד סוף כל הדורות.

וההארה העליונה והנכספת הזאת חוזרת ונשפעת עלינו בכל שנה ושנה בחג זמן מתן תורתנו הקדושה, הארת נצחיותו של הרועה הנאמן צדיק חי עלמין הנשאר עמנו לנצח, ולעולם לא עזב את צאן מרעיתו.

את הלימוד הגדול והקדוש הזה מלמדת ומאירה לנו 'אמה של מלכות', קריאת 'מגילת רות' בעיצומו של יום החג מעוררת ומשפיעה את עוז רוחה לכל דורש ומבקש, לדבוק בהאמונה השלימה בנצחיות הרועה בנאמנות גמורה וללא שיוור, למסור את הנפש כליל לילך אחריו עד כלות: "כִּי אֶל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלָיו עִמָּךְ וְאֵלְקַי אֵלְקַי: בְּאֲשֶׁר תִּמְוִתִּי אֲמוֹת וְשֵׁם אֲקַבֵּר.." (רות א).

המסירות וההתאמצות הזאת, לדבוק באור האמת, לילך ולחפש ולבקש אחר נצחיות אור האורות המאיר לעד, הם שמצמיחים את צמח בן דוד, והם שיחישו את ביאתו והתגלותו במהרה.

וביום הביכורים הזה, עת עלתה נשמתו של משיח ה' בכור אתנהו עליון למלכי ארץ לגנוי מרומים, אנו מתבשרים על לידתו והמשך חיותו, אשר דוד מלך ישראל חי וקיים; ובאותו יום קדוש ונורא בו נפתח ונגלה שער החמישים, תשובתו ושיבתו יתברך אלינו, "ואשובה אליכם" - מתעוררים בלב כל איש ישראל הדבק באמונת אומן ובאור הנצח, הרהורי תשובה בקשה וגעגועים לחפש ולבקש אחר חיותו ונצחו של רוח אפינו משיח ה', זה אשר בשם קדשו נשבע בהר סיני שלא יכבה נרו ואורו לעולם ועד.

"אֲחֵר יִשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְקִשׁוּ אֵת ה' אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מֶלְכָם, וּפְחָדוּ אֶל ה' וְאֵל טוֹבוֹ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" - - - (הושע ג)

מאז ימות עולם לא היה מעמד נורא ונשגב כזמן מתן תורה, העולם עצר מלכת, הבריאה כולה נאלמה דומיה, וכל סדרי בראשית נחרדו בשעה שירד הקדוש ברוך הוא ונגלה על הר סיני. באותה שעה, פסקה הוזהמא, העולם נזדכך לגמרי ובטלה גזירת המיתה, והעם הנבחר בני אל חי נתעלו לרום המעלה והשוו לבני מרום, על אותה שעה נאמר: "אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם".

ואולם כל הקורא בפסוקים שקדמו למעמד הגדול שבכל הזמנים, עבורו נבראו השמים והארץ וכל צבאם, משתאה לגלות איך שכל תכלית כוונת הבורא יתברך בירידתו על הר סיני היא כדי להאיר ולקבוע בלב ישראל את אמיתתו ונצחו של משה רבינו איש האלקים: "בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם".

כי על כן, בזה נמצא כל הבירור הגדול והנסיון התמידי, בהאמונה הזכה והברה בנבואתו ונצחיותו של משה רבינו אדון הנביאים לעולם; האמונה שהיא יסוד הכל ושורש של כל התורה והמצוות וכל הקדושות שבכל העולמות, אשר רק ממנה תוצאות חיים לנפש כל חי.

היה זה בשבועות הגדול והנודע, עת נאספו התלמידים הנלבבים לחסות בצל התלמיד הגדול מוהרנ"ת זי"ע, לקבל מרוחו הגדולה פי שניים, לשאוב מאתו רוח חדשה ולהתאזר בכח דקדושה לשוב לבקש ולחפש אחר רוח קדשו וחיותו של הרב האמת כלליות הרועים.

זכרון אותו חג השבועות נחקק ונחרט לדורות עולם, מגודל עוצם ההתעוררות וההתחזקות וההתחדשות וההתלהבות עד לב השמים מהתנוצצות גדולת האור חדש שהזריח התלמיד הנאמן בלבבות כל הנאספים.

ולעת שנפרדו התלמידים מאת פני מוהרנ"ת זי"ע, בטרם ישובו לאהליהם, ענה ואמר להם: "קבלנו עתה את התורה הקדושה מחדש, היוהרו נא לבל תעשו את העגל..".

ואם כי כל שיש דיבור ומאמר שיצא מפי אותו תלמיד, לב ומוח העולם, עמוק הוא מני ים, אבל דומה שבדיבורו זה נוקב ויורד הוא עד לעמק השיתין, ויוצק ומציב את יסוד היסודות שכל תיקון ותקוות הדורות נשען ונסמך עליו.

שכן, כבר גילה וחשף התלמיד הנצחי בליקוטי תורתו והלכותיו הקדושים את שורש פורה הראש ולענה של חטא העגל ראש החורבנות והקטרוגים, אשר כל זה נמשך מסיבת הסיבות שלא אבו

זקניך ויאמרו לך

שיעורים, שיחות וסיפורים, מזקני החסידים בדור העבר

התנוצצות האמו ורפואה אמיתית

מזקנים אתבונן

פרי הארץ לגאון ולתפארת

בעצותיהם הק' ואמונה עם דעת ברוממות קדושתם ומעלתם הנוראה והנשגבת.

ככוחו הגדול של רבי שמשון זצ"ל בדיבור פה ובתורת חסד שהייתה על לשונו, עוד הפליא עצה הגדיל תושיה בתורתו שבכתב. היה זה בערוב ימיו כשצפה וחזה את הצמאון האדיר הפוקד את בית ישראל למים הזכים הנובעים מהמעין היוצא מבית ה', חגר בעוז מתניו וערך ביאור מופלא על העצות המובאות בספר הקדוש "ליקוטי עצות" בלשון המדוברת להמון עם. בספרו זה השכיל לפענח צפונות ולהוציא לאור תעלומות והשגות גבוהות לחבר ולקרב אותם למושגים ברי השגה והבנה ולעובדא ולמעשה.

חשיבות רבה ראה בספרו זה, שכן באמצעותו יכולים הכל לגשת אל הקודש, הן דרי מעלה בעלי השגה להביא התחדשות ברוחם, ובפרט ירום ויחזק את הדרי מטה להגביהם ולאמצם עד רום המעלה.

בעת שהחל להתנוצץ ולזרוח אור האמת בארץ פולין ולהתפשט בעריה, ונפשות יקרות התועדו לאור הגנוז שיתגלה לעתיד, נקשרו אל רבי שמשון זצ"ל מקורבים רבים, בו ראו איש רוח שיש בכוחו לחדש ולהפיח בהם את רוח קדשו של הרועה הגדול, ובשקיקה היו שותים את דבריו מלאי חן והסד המתוקים מדבש ונופת צופים.

מגודל ההתקשרות והידידות שנתהווה ביניהם היה גולה מעת לעת ועורך נסיעות ממושכות למקום משכנם להשריש בקרבם פנימיות דעת רבינו הק' ונפלאות תורתו ועצותיו הק'. כל נסיעה שכזאת הביאה בכנפיה התחדשות עצומה בקיבוצי החסידים אליהם הופיע.

גם כשירד מסך הברזל וחצץ בין הדבקים, המשיך להפיץ את המעיינות חוצה ולהורות דרך ה' ולחזק הלבבות באמצעות מכתבים שהיה משגרם מזמן לזמן, אשר נסכו רוח עצה וגבורה בלב תלמידיו שומעי לקחו לעמוד איתן בכל נסיונות הזמן.

אוצרות דעת דקדושה שלא יסולאו בפז ספונים בתכריך מכתביו שנתרו ממנו לפליטה, שמועות ומסורות מדור לדור מה שקיבל מפי הזקנים מעתיקי השמועה, לדעת מה יעשה ישראל באחרית הימים הללו.

דבריהם הם הם זכרונם, כאשר מבין השיטים והשורות ניכרת ומבצבצת גדולת נשמתו העליונה, נפלאות הנהגותיו, טוהר עבודתו את בוראו ובשחוננו בו, ועוצם אמונתו דבקתו והתקשרותו עד כלות באור העליון המאיר בכל העולמות.

אילן יקרות רב פארות, אשר ממחצב עליון רם ונישא נאצלה נשמתו, היתה תואר דמותו המאירה של החסיד רבי שמשון ברסקי זצ"ל, פרי קודש הילולים נצר נטע נאמן חוטר מגוע הקודש סבא דסבין צה הצחצחות זיע"א.

אחד ומיוחד מבני החבורה שבהדרת קדושת המשפיע עליהם האירו נתיבות ודלו והשקו ממעיינות הנחל גובע מקור חכמה את האילנות המבלבלים והנפשות הכוספות שבאו לחסות בצל צופה הנשמות בעל השדה העליונה.

משחר ימי נעוריו בעיר טשעהרין ערש לידתו נכספה וגם כלתה נפשו לחצרות בית ה', בצילם של תלמידיו של התלמיד הגדול מוהרנ"ת זי"ע שהתגוררו בעירו הרבה להסתופף ומרוחם הגדולה שאב מלוא חופניים רצונות וגעגועים להתדבק באורו של אור האורות ובדרכי עצותיו הקדושים.

ביותר דבק ונמשך כאבן שואבת אחר החסיד הנודע רבי משה ברסלבר זצ"ל תלמידו המובהק ויליד ביתו של מוהרנ"ת זי"ע. אותו שימש בכל לבו ונפשו וידו לא משה מתחת ידיו. מאתו קיבל את דעת הקדושה ודרך האמת בהתקרבות אל ראש בני ישראל, ואת אמיתת נצחיותו ואורו עד עולם, כפי שקבלה מפי מוהרנ"ת זי"ע.

במחיצת רבו זה חבר לידידו ורעו החסיד המופלא רבי ישראל קרדונר זצ"ל שאף הוא דבק ושימש רבות את רבי משה ברסלבר זצ"ל ושמר לו אמונים כל חייו. שם נדברו יראי ה' יחדיו להשליך אחרי גוים את כל הבלי וחמודות תבל ולהתמסר כליל לעבודת השם יתברך.

תקופת ימים לאחר נשואיו קבע את אוהלו בעיר אומן, סמוך ונראה לחלקת מחוקק ספון ציון המצוינת של תיקון ותקוות כל הדורות. שם החל להשפיע מרוחו הכבירה על אנשי הצדיק שהתלקטו סביבו להדריכם בדרך הסלולה העולה בית ה', לחזק ולהאיר את לבם באור האמונה הפשוטה והשגחה הפרטית העליונה של הבורא יתברך על כל ברואיו ואשר כל מאורעותיו של האדם הם לטובתו הנצחית.

בלשון לימודים מופלאה ניחון רבי שמשון זצ"ל, חן הוצק בשפתותיו וכשהיה פותח פיו בחכמה ומנעים אמרותיו הלקוחים מאוצר יראת ה' היו הדברים חודרים כליות ומחוללים פלאות בלב שומעיהם.

בעיקר היה מלהיב בדיבוריו בכל עת בעוצם הכרח העסק והלימוד התמידי חוק ולא יעבור בספריו הקדושים של רבינו הק' ותלמידו הנאמן, שרק מהם תוצאות חיים להתחדשות

מת של ספריו הקדושים הוא תיקון גדול יתית לכל המתקרב באמת לרבינו ז"ל

ניצוצי אור אורחות יושר דברי אמת ואמונה
מתוך כתביו של החסיד הגדול נצר נטע נאמן
רבי שמשון ברסקי זצ"ל
לכבוד יום השנה להסתלקותו א' סיון תרצ"ה - תשע"ז

לימוד ספרי רבינו ז"ל

אם זכינו להעמיק מחשבתנו בספריו
הקדושים בוודאי מצאנו תיקון גדול
לכל תחלואינו

...ובוודאי בעת ירידה והנסיון האדם הוא
בסכנה גדולה כמבואר בארוכה בספרי רבינו ז"ל
אור חיינו, אך כבר הקדים לנו השי"ת רפואה
למכה, ושלח לנו מושיע ורב, הוא אור רבינו
הקדוש והנורא ז"ל אשר אם זכינו להעמיק
מחשבתנו היטב בספריו הקדושים, ולילך
בדרכיו ולקיים עצותיו הגנוזים וטמונים בספריו
הקדושים, המסוגלים לרפאות כל מיני תחלואי
הנפש של כל דרגא ודרגא בכל אדם ובכל זמן,
אז בוודאי מצאנו בכל עת וזמן תיקון גדול
לכל תחלואינו בגוף ונפש כפי מבוקשינו, ולא
היינו נסוגים אחור מהאמת, כמו שנכשלין בזה
כמה מאנשי שלומינו, והכל מחמת התרשלותנו
בלימוד דעת רבינו ז"ל בהתבוננות אמיתי
כראוי וככוון..

(נעימות נצח כז)

עיקר ההתחזקות וההתחדשות נמצא
בספרי אדמו"ר ז"ל בהתבוננות ובעיון
רב

..ואודות לבקשתך לכתוב לך דברי התחזקות
והתחדשות, הנני להשיבך אז דער עיקר
התחזקות והתחדשות קאנסטי גיפינען אז
דוא וועסט בענייעס אנהייבן לערנען ספרי
אדמו"ר ז"ל בהתבוננות ובעיון רב, ובדרך
כזה אזוי וויא מע לערינט שלחן ערוך, היינו
פין כל סעיף וסעיף זאלסטי דיר ארויס נעמען
איין הלכה פסוקה איך להתנהג בהמידה טובה
המובאת בהסעיף ההוא, אין אויב דיא וועסט

תיקון גדול לענין השגת הדעת האמת, כמבואר
בספרי רבינו ז"ל בכמה מקומות, ואז בוודאי
תרגישו בעזרת השם יתברך את נעימות גורלנו.
(שם יב)

הבירור והתיקון שצריכים לתקן בין
אנשי שלומינו בזה תלוי עיקר גמר
התיקון

..ויש בלבי הרבה לדבר בזה כפי הארת לבי
מדעתו של אדמו"ר ז"ל.. ובוודאי השם יתברך
יגמור בחסדו הגדול כל התיקונים שצריכים
לגומרם על ידי הארת דעתו של אדמו"ר ז"ל
בעולם על צד היותר טוב ונכון, והכל בזכות
וכח רבינו ז"ל, אשר מדתו נצח, כי נצח וינצח,
אפילו מה שצריכים לברר ולתקן בין אנשי
שלומינו בעצמם, כי הבירור והתיקון שצריכים
לתקן בין אנשי שלומינו בעצמם הוא קשה יותר
הרבה הרבה מהתיקון והבירור של כלל העולם,
כי בזה תלוי עיקר גמר התיקון, אך כח אדמו"ר
ז"ל מספיק על הכל, אך אנחנו צריכים לרחמים
רבים, ולתפילה ולהתבודדות הרבה שנוכה
לראות בעינינו גמר התיקון וכו'..

(שם יח)

גדול שימושה

לשרת דעת רבינו הקדוש ז"ל באמת
בזה תלוי עיקר התנוצצות הנפש
ובנינה והתחדשותה, יותר מבכל
העבודות קדושות שבעולם

..השם יתברך יהיה בעורך שתזכה להתחזק
בעבודתך בכלל, ובפרט בהשירות הזה לשרת
דעת רבינו הקדוש ז"ל באמת ובלב שלם כל

אליין ניט קאנין מברר זיין פשט האמת, זאלסטי
פרייגיין אצל אנשי שלומינו העוסקים בספרי
אדמו"ר ז"ל באמת להצלת נפשם, ואז תקבל
בעזרת השם יתברך טובה גדולה להתחזק בכל
נגד כל ההרפתקאות העוברים עליך בגוף ונפש
וממון.

אין דיא זאלסט וויסין אז דאס וואס איך שרייב
דיר איז ניט ח"ו בדרך אמונה בלא דעת, כדרך
החסידים המדברים מהאמונה רק בדרך מצות
אנשים מלומדה, נאר דאס וואס איך שרייב דיר
איז מצד ההתבררות שנתברר אצלי מהנסיונות
והרפתקאות והמלחמות העוברים עלי מיום
התקרבותי לאורו של אדמו"ר ז"ל עד הנה, וכל
קיומי וואס השם יתברך דערהאלט מיך בכל עת
איז נאר על ידי העצות של ספרי אדמו"ר ז"ל
המחיין אותי בכל פעם, ומחזקין אותי בעזרת
השם יתברך לישראל קיים על עמדי, על כן אני
יודע ברוך ה' היטב כי התנוצצות האמת של
דברי אדמו"ר ז"ל, היינו של ספריו הקדושים
הוא תיקון גדול ורפואה אמיתית לכל המתקרב
באמת לרבינו ז"ל, ובלבד שיעיינו בהם היטב
ובתמימות ..

(שם כג)

לקבוע על כל פנים שעה אחת בכל
יום ללימוד ספרי אדמו"ר ז"ל בצוותא
חדא

..אם רצונכם באמת להיות קיימים בהאמונה
הקדושה, בדרך הרגש הרוחני, מוכרחים אתם
להשתדל בכל היכולת להתנהג כדעתו של
אדמו"ר ז"ל, ולקבוע על כל פנים שעה אחת
בכל יום ללימוד ספרי אדמו"ר ז"ל בצוותא
חדא עם שאר החברים, ודווקא בבית המדרש
הקבוע שלכם, כי קביעות מקום החברותא הוא

ימ"ך עמנו ביחד, כי בזה תלוי עיקר התנוצצות הנפש ובנינה, והתחדשותה בכל עת יותר מבכל העבודות קדושות שבעולם.

כי מבואר בספרי אדומו"ר הקדוש ז"ל כי אפילו החיות שזוכין לטעום לפעמים בתורה או בתפילה, או בשאר מצוות, הוא גם כן רק על ידי שזוכין לשרת את הדעת הקדושה של הצדיק האמת באיזה שירות ועובדא כל אחד כפי כוחו באמת.

(שם יב)

צדקה לצדיק

כי העסק הזה הוא יסוד מוסד לקרב נפשות רבות בהעלם לדעת אדומו"ר זצ"ל

עוד הפעם אני מעורר ומזורז ביחד עם האברך אהוב נפשי ישראל אהרן נ"י ג"מ, שתתדלו בכל כוחכם וכו', כי הבנתם כי העסק הזה הוא יסוד מוסד לקרב נפשות רבות בהעלם לדעת אדומו"ר זצ"ל, כי לבוא לאיזה אדם ולעוררו תיכף בהתחלה ראשונה שיקרב עצמו לספרי אדומו"ר ז"ל או לנסוע לאומין בוודאי הוא דבר קשה, אבל לעוררו לאיזה צדקה על חיזוק דעת רבינו ז"ל, לפעמים בידיעה ולפעמים שלא בידיעה זה הוא דבר אפשרי, ועושין בזה טובה גדולה להמנבב, כי על ידי שנותן איזה סכום ממון על דעת רבינו ז"ל על ידי זה נתקשר גם נפשו לשם, כי הנפש והממון באים ממקום אחד כמבואר בליקוטי

מוהר"ן בסימן ס"ח.

גם על ידי העסק שיש עם איזה אדם בעניני צדקה יכול להיות כי בהרחיב הזמן תסבב ההשגחה שיוכלו לדבר עמו גם מעיקר התכלית אפילו באתגליא, היינו מדעת אדומו"ר הקדוש ז"ל, שהוא התכלית האמיתי מכל התכליתים, לכן תתחזקו בזה בכל מיני התחזקות.

(שם ח)

בטחון

עיקר הנסיון וההבחנה של כל אדם אם הוא שלם באמונתו הוא בענין פרנסתו ..וגם מענין הפרנסה אינך צריך להתפחד, כי

בוודאי גם אתה עם זוג נמנים בין כל הברואים אשר השם יתברך זן אותם ומפרנס אותם בהן ובחסד וברחמים, ויש להשם יתברך שפע רב גם עבורך. אך מה שהשם יתברך מסתיר ממך העצה הצריכה לך בענין הפרנסה הוא בוודאי בכדי שתתלה עיניך למרום באמת ותשים בטחונך בהשם יתברך ותתפלל אליו בכל לבך, כמבואר בפירושו רש"י על הפסוק 'ויהיה כאשר ירים משה ידיו וגבר ישראל', עיין שם.

ודע ידידי כי עיקר הנסיון וההבחנה של כל אדם אשר מנסין אותו ובוהנים אותו מלמעלה אם הוא שלם באמונתו בהשם יתברך הוא בענין פרנסתו, אם יחזק עצמו באמונת השגחת פרטית בעניני פרנסתו ולא ישכח בהשם יתברך איך שיעבור עליו, ולא יעשה השתדלות כזו

אשר היא נגד ה' ותורתו, ואינו מתרחק מהאמת והאמונה איך שעובר עליו בענין הפרנסה, אז אשרי לו בוודאי, כי זה הוא עיקר הנסיון וההבחנה.

ובוודאי לכה והתחזקות כזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי התקרבות אמיתי לצדיק האמת, ועל ידי עסק רב בספריו הקדושים, על מנת לשמור ולעשות ולקיים, והעיקר על ידי העצה הכללית אשר גילה אדומו"ר הקדוש ז"ל, תפלה והתבודדות..

(שם כא)

שמחה

צריכין לחפש ולמצוא בעצמו נקודות טובות ולהתחזק תמיד בשמחה בכל מה דאפשר

...כי עצבות ודאגות אפילו כשמתעצבין ודואגין על חסרון לקלקול המעשים והמחשבות, זה קלקול גדול הרבה יותר מכל קלקולי המחשבות והמעשים, רק צריכין לחפש ולמצוא בעצמו נקודות טובות ולהתחזק תמיד בשמחה בכל מה דאפשר, הן על ידי הנקודות טובות ברוחניות, הן על ידי ההרחבות והחסדים שמוצאין בגשמיות כשמסתכלין בעין האמת על החסדים והטובות שהשם יתברך גומל עם כל אחד בכל עת, כן מזהיר אותנו אדומו"ר ז"ל בכל ספריו הקדושים, הלוואי שנזכה לקיים כן. (שארית ישראל, עד)

מחשבות

מידת השמחה היא תיקון ושמירה להמחשבה

ולענין תיקון המחשבה טוב מאוד ללמוד כמה פעמים בה'ליקוטי עצות' ע"ט [עברי-טייטש] האות "מחשבות והרהורים", ולעיין היטב היטב בהביאור ע"ט ולקיים מה שמבואר שם, איך צריכין להתנהג בענין המחשבות, וגם לומר ה'ליקוטי תפילות' כל התפילות המדברין בענין המחשבה, ובוודאי תקבל מזה בעזרת השם יתברך רפואה גדולה ותיקון וטהרת המחשבה.

אבל אסור להתעצב ולדאוג על זה כי עצבות ודאגות גרוע מהכל, רק צריכין להתחזק בשמחה. כי מידת השמחה היא תיקון ושמירה להמחשבה שלא תתקלקל על להבא, ותועלת גדול לתקן המחשבה מהקלקולים הקודמים. על כן תיזהר מאד להתרחק מעצבות ולהתחזק בשמחה בכל מה דאפשר...

(שם)

(באדיבות: אהלי צדיקים)

מצבת ציונו של הרה"ח ר' שמשון ברסקי זצ"ל

ורבי שמשון זכה לרוח נכון ולתבונה גדולה בהתקרבות לרבינו ז"ל בדרך פשיטות ותמימות עד להפליא בישוב הדעת ובדרך צמצום נפלא

מתוך מכתב קריאת קודש של החסיד ר' יצחק ברייטער זצ"ל הי"ד אודות הדפסת והפצת הספר הקדוש "ליקוטי עצות" עברי-טייטש שחיברו החסיד רבי שמשון בארסקי זצ"ל

נפלאה אשר זיכה אותנו השם יתברך בדורות הללו אשר החושך כיסה ארץ ותחשך הארץ, עד אשר קשה לראות את האמת, ולא קם איש מתחתיו וכל אחד נופל בכל פעם לירידות כאלו אשר כמעט אי אפשר להקימו, כאשר יודע כל אחד בנפשו מה שעובר עליו.

לכן ריחם ד' על עמו וראה בעיניו והביט בעמלינו והמל על בשתנו העצומה ונתן כח ועוז ותעצומות דקדושה על רבי שמשון הנ"ל, אשר לא יאומן כי יסופר אשר בעוצם חולשתו הגדולה וכו' וכו' עם כל זה נחה רוח ד' על האיש הנ"ל, ויתרגם את הספר 'ליקוטי עצות' על לשון ע"ט בהסבר נפלא כזה, אשר כל מי שרוצה לשמוע דבר אמת ולהוודע מן דעת רבינו ז"ל לעובדא ולמעשה יוכל למצוא בו מבוקשו, מרום דרגין עד סוף דרגין, בבחי' מן הארז אשר בלבנון עד האזוב היוצא בקיר'.

ובכן חיוב ומצוה רבה לסייע בהדפסת ספרי רבינו זצ"ל בכלל ולהדפסת הספרי 'ליקוטי עצות' הנ"ל עם הביאור ע"ט בפרט, ולהשתדל להפיצם בישראל עדי נזכה על ידי זה להגאולה שלימה, כפי האמור בהספר הק' 'חיי מוהר"ן' (במעלת תורתו) שרבינו הק' זצ"ל אמר מפורש שהספרים הקדושים שלו הם 'אתחלתא דגאולה', וגם הם מלאים מוסר והתעוררות גדול להשי"ת.

כה דברי המתאבק בעפר רגלי תלמידי הצדיק האמת

יצחק בן אסתר בריינדיל ברייטער
כ"ג לחודש מנחם אב תרצ"ג

או זיכה לידע שהכל מהשם יתברך. לכן דעו אנשי שלומינו כי מחוייבים אנחנו לבטל דעתינו הקלושה מפני דעתו הרחבה בענין התקרבות לרבינו ז"ל, ועל זה בוודאי נאמר 'כי יפלא ממך דבר למשפט וקמת ועלית אל המקום' וכו', ומחוייבים אנחנו לקיים דבריו בפשיטות להדפיס את הספר 'ליקוטי עצות' ע"ט [עברי-טייטש] בכל כוחותינו, כי הספר הזה הוא התחדשות

**כי מחוייבים אנחנו לבטל
דעתנו הקלושה מפני
דעתו הרחבה בענין
התקרבות לרבינו ז"ל, ועל
זה בוודאי נאמר 'כי יפלא
ממך דבר למשפט וקמת
ועלית אל המקום' וכו',
ומחוייבים אנחנו לקיים
דבריו בפשיטות להדפיס
את הספר 'ליקוטי עצות'
ע"ט [עברי-טייטש] בכל
כוחותינו, כי הספר הזה
הוא התחדשות נפלאה
אשר זיכה אותנו השם
יתברך בדורות הללו**

ובכן אחי ורעי הרוצים לגשת אל הקודש לשאוב מים חיים מנחל נובע מקור חכמה ולהפיץ מעיינותיו חוצה, להשקות בו את כל נפשות בית ישראל, שימו לבו והתבוננו מאד לדברי אמת וצדק היוצאים מפי איש נאמן-רוח ה"ה ר' שמשון נ"י נכד רבינו ז"ל.

הישוב בשבת תחכמוני בישיבת רבינו ז"ל באומן אשר כרוה נריבי עם במחוקק במשענותם, כי הבינו ברוחם הטהור כי אם יעסקו אנשי לבב בתורה ותפילה כל היום וכל הלילה בבית הכנסת של רבינו ז"ל באומן בהתקשרות אל רבינו ז"ל, ובהשתפך נפשם בכל יום אל חיק ציון הק', אז יאירו ויפיצו אור ודעת רבינו ז"ל על כל פני תבל, וכמו שכתוב 'ומנחליאל במות ונשקפה על פני הישימון'.

ותהלה לאל חי עבודתם עשתה פרי, כי ישימו 'מדבר לאגם מים וארץ ציה למוצאי מים וכו' וישגב אביון וכו' יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה' וכו', כי נתקרבו אנשי פולין לרבינו ז"ל בהתקרבות אמיתי וברעה צחה אשר לא היתה כזאת מימי קדם.

ורבי שמשון הנ"ל זכה לרוח נכון ולתבונה גדולה בהתקרבות לרבינו ז"ל בדרך פשיטות ותמימות עד להפליא, וזיכה את הרבים בדיבוריו הנאמנים המלאים חן אמת ואמונה טהורה להבינם לעובדא דעת רבינו ז"ל בישוב הדעת ובדרך צמצום נפלא, באמונת השגחה פרטית ובענין כל מאורעותיו הם לטובתו ושלא לסמוך על שום השתדלות של דרך הטבע כי אם להתפלל על כל דבר, ולידע שכל השתדלות של דרך הטבע היא כי אם לנסות את האדם אם יסמוך על הסיבה

דיבורי אמת מלב אל לב

התורה כבר ניתנה בסיני, אך כדי לזכות לקיימה, עלינו לשאוב ממעייני הישועה של יחידי הדורות, ולדלות בכל יום עצות חדשות מהנחל נובע מקור חכמה

"ותק בהדוה

כך גם בפנימיות התורה; אנו זקוקים בכל דור ל"בחירי דצדיקיא" שיגלו לנו עצות ודרכים כיצד לקיים את התורה, ולאהבה וליראה את השם הנכבד.

"פי עקר עבודת הצדיקים הוא להמשיך קיום התורה בעולם, שזה התקון לא יהיה נשלם פי אם על ידי משיח, שאז יתקיים 'ועשיתי את אשר בחרתי לכו' וכו' 'ונתתי להם לב אהר' וכו'. וכל חיותנו וקיומנו עתה הוא על ידי הצדיקן אמת שממשיכין לנו אורו של משיח על ידי תורתם האמתיות" (ליקוטי הלכות, יין נסך ה, כא).

מי שיכניס בשלימות את "קיום התורה" בכל שכבות העם, מקטן ועד גדול, יהיה: משיח צדקנו. הוא יגלה עצות נפלאות ונוראות כאלו, אשר על ידם לא יהיה מי שלא יוכל לקיים את התורה בשלימות.

עצותיו של משיח יהיו "עצות עמוקות ונפלאות כאלה עד אין סוף, שיהיה בלתי אפשר להספיר אחרא לכותרן בשום אופן בעולם. פי העצות שומשיך משיח במהרה בנימונו, והיו עד אין סוף ואין תכלית. ואז יתקיים 'עצת ה' לעולם תעמוד, בהינתן' כי ה' אבואת יעין ומי יפר'. פי אז יתגלו העצות שלמות ועמוקות שעל ידם יקומו ישראל את התורה כל ימיהם לעולם, אשר עצות כאלו לא נתגלו עדין בעולם" (ליקוטי הלכות, תחומין ה, כא).

אך גם היום, בתוקף השכת גלותנו, קמים הצדיקים יחידי הדורות, נשמת משה משיח, וממשיכים עלינו כבר עכשיו התנוצצות תורתו ועצותיו של משיח צדקנו.

"פי זה ידוע שהעקר להמשיך עלינו גם עתה בהינתן האלה, בהינתן קרבה אל נפשי האלה, כמו שאומרים בשם הפעל שם טוב ז"ל. וכל חברי הצדיקים, בפרט חברי אדונינו מורנו ורבינו זכרוננו לברכה

התורה כבר ניתנה לפני 3329 שנה, אך עדיין מוטל עלינו "לקבל" אותה...

תרי"ג המצוות כבר ניתנו לנו על הר סיני, אך הדרך לקיימם באמת, ניתנת ונמסרת לנו מידי שנה מחדש...

את התורה בעצמה מסר לנו משה רבינו, אך כדי שאכן נוכל לקיימה, שולח לנו השם יתברך את יחידי הדורות שיגלו לנו בכל פעם מחדש את הדרך העדכנית כיצד לזכות לקיום התורה באמת...

הקב"ה שולח לנו את ה"בחירי צדיקיא", שיגלו לנו בכל פעם "אולפן חדת"; לימוד חדש כיצד לקיים את התורה הקדושה...

ואת ה"אולפן חדת" הלזה, עלינו לשאוב בששון ממעיינותיו של רבינו הקדוש!

וכך מסופר על מוהרנ"ת:

"אמר פעם אחת בזה הלשון: הלמוד של דיני התורה נתן לנו השם יתברך על ידי משה רבנו עליו השלום, והלמוד של קיום התורה נתן לנו השם יתברך על ידי אדמו"ר זצ"ל. ועל זה מרמז הפסוק 'ושאבתם מים בששון מפעוני הישועה', ומתרגם יונתן: 'יתקבלון אלפן חדת' בהדוה מבחירי הצדיקיא" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, ה).

בחירי הצדיקים מלמדים אותנו כיצד לקיים את התורה

כשם שבנגלות התורה אנו זקוקים בכל דור לחכמים אמיתיים, שיבררו וילבנו בהכמתם את הדרך האקטואלית לקיום התורה, ויאמרו לנו כיצד להתנהג - לדוגמא - עם הפלטה החשמלית בשבת, אשר אינה נזכרת בגמרא, ואפילו לא במשנה ברורה...

ומי שלא יאמין ח"ו לאותם חכמים, לא יידע להוציא מתוך התורה הכתובה, את הדרך האמיתית כיצד להתנהג ולקיים את התורה לפי עניינינו ומצבו.

קבלוין אלפן חדת ז מבחירי דצדיקיא

כלם הם עצות להחיות נפשתינו עתה גם עתה כל אחד ואחד בכל מקום שהוא" (ליקוטי הלכות, הודאה ו, ט).

ועצות אלו - עצותיהם של יחידי הדורות - הם כל תקוותינו וחיותנו. "בי עכשו כל תקנותנו הוא רק על ידי אמתיות העצות הקדושות התמימות הנמשכין מההתנוצצות משיח שהתחיל להתנוצץ מימי האריז"ל. וכל מה שמתקרבין יותר לביאת משיח, אף על פי שהצרות הנפש מתגברין יותר, אבל ברחמינו גם התנוצצות משיח מתנוצץ בכל פעם יותר" (ליקוטי הלכות, קריאת שמע ה, טו).

מחלות חדשות, ורפואות חדשות

ה"אולפן חדת" המתגלית על ידי בחירי הצדיקים, יחידי הדורות, אינה 'לוקוס' בעלמא, אלא הכרח ממדרגה ראשונה. ובלעדיה אי אפשר להיות איש כשר באמת.

וגם אם עד אותו דור יכלו להתקיים בלעדי הגילויים החדשים, הרי שברדתו של הצדיק לעולם, אי אפשר בלעדיו. וכפי שאמר רבינו הקדוש:

"קדם שנמצא הצדיק האמת בעולם וכולים להתקרב להשם ותברך מעצמו. אבל אחר שנקבר נמצא הצדיק האמת בעולם אי אפשר להתקרב להשם ותברך האמת בשום אופן כי-אם בשזכין להתקרב אליו" (חיי מוהר"ן, רצט).

כשהסיבה לכך היא פשוטה:

בכל דור ודור מתחדשים מחלות חדשות, המונעות בעדנו מלקיים את התורה ולהתקרב להשם יתברך. והרפואה היחידה כנגד המחלות החדשות, הם אך ורק ה"אולפן חדת" של בחירי הצדיקים המתגלה באותה תקופה...

"מבאר מדברי רבנו ז"ל לענין הצדיקים יחידי הדורות, שקדם ויריבת הצדיקים לזה העולם, יש ביכולת להיות איש פשוט

ועובר את ה', גם זולת זה הצדיק ותורתו, ומשכא לזה העולם אין ביכולת כלל לזכות זולתו זולת תורתו למה שצריך לזכות. וכפי הנראה מדברי הקדושים שזה נמשך מדרכי השם ותברך בהנהגת העולם זה לעצמת זה. ויריבת הצדיק הרופא נפשות לזה העולם, ברפואות ותחבולות וקריות ונפלאות שלא נתגלו עדיו מעולם, נתחדשים כנגד זה מחלות ומכאובים חדשים שלא היו עדיו בעולם, ושאינו

**בכל דור ודור
מתחדשים מחלות
חדשות, המונעות
בעדנו מלקיים את
התורה ולהתקרב
להשם יתברך.
והרפואה היחידה
כנגד המחלות
החדשות, הם אך
ורק ה"אולפן חדת"
של בחירי הצדיקים
המתגלה באותה
תקופה...**

ביכולת לעמוד כלל כנגדם, אם לא כנגלות ורפואות הצדיק שנתחדשו ונדרו כנגדם באלה העתים, והכלתי מתרפא בהם אברהם תקנותו הם ושלום.

ולפי כל זה תבין ותתמונן ברב ועצם חיוב והכרח הלמוד בתורה שפנסתך שזכינו על ידי רבנו ז"ל. כי מן המה תבלין המכרחים להוציא הרע שבעת הזאת, שעל זה אמרו חכמינו ז"ל 'בראתי יצור הרע בראתי תורה תבלין'. והעקר הוא למוד העיון שבה, כמבאר מדברי הקדושים בלקוטי א' סימן ק"א, שזה הוא הלמוד המסגל להנצל על ידו מהתאוות והמדות הרעות" (כוכבי אור, שיחות וסיפורים, יב).

כך שאין אנו יכולים להסתפק בגילוי שהיה ב"מתן תורה" בהר סיני, אלא עלינו להמשיך ולחפש את ה"אולפן חדת" המתגלה בימינו...

"ועל בן צריבין להשתדל להתקרב לצדיק הדור הנקרא, כדי שיזכה לברר לנו האמונה הקדושה בכל פעם כפי היום והשעה. כי אף על פי שבשעת מתן תורה זכו ישראל לאמונה, וכן אחר כך על ידי הצדיקים והנביאים שהיו בכל דור, שנתבררה האמונה בכל פעם יותר ויותר. אף על פי כן אנו צריבין עכשו בדור הזה להתקרב לצדיק האמת שדור הזה. כדי שיקבר לנו האמונה כפי העת והזמן של עכשו, כי האמונה צריבין לברר בכל יום ויום מחדש. וזה עקר התגברות הוציא הרע, שמתגבר בכל דור נדור, להסתיר ולהעלים את הצדיק האמת שגאותו הדור הנקרא" (ליקוטי הלכות, ברכת הריה ד, לג).

השתלשלות גילוי ה"אולפן חדת"

וכך היה סדר השתלשלות גילוי ה"אולפן חדת" במשך הדורות:

"מן בני שמעון בר יוחאי, שהיה חדיש כמפרסם, היה העולם שקט עד האריז"ל. הינו, שמרבי שמעון בר יוחאי עד האריז"ל לא נתגלו חדשות כמו שנתגלו על ידי בני שמעון בר יוחאי עד שבא האריז"ל שהיה חדיש כמפרסם, והוא גלה חדשות לגמרי שלא נמצא מי שנגלה חדשות פאלה עד

הרשבי"ו ז"ל. ומן הארז"ל עד הפעל שם טוב ז"ל, היה גם בן העולם שקט בלי חרוש, עד שבא הפעל שם טוב ז"ל שהיה חרוש נפלא ונלה חדשות. ומן הפעל שם טוב ז"ל עד עתה היה גם בן העולם שקט בלי חרוש בזה, והיה העולם מתנהג רק על פי ההתגלות שגלה הפעל שם טוב ז"ל, עד הנה, עד שבאתי אני. ועתה אני מתחיל לגלות חדשות נפלאות לגמרי וכו' (חיי מוהר"ן, רעט).

כל אחד בתורו גילה "חדשות", "אולפן חדת", עד אשר בא רבינו והתחיל "לגלות חדשות נפלאות לגמרי". אשר על ידם יכול כל אחד מישראל, מהקטן שבקטנים עד הגדול שבגדולים, לזכות ל"קיום התורה" בתכלית השלימות.

"עד אשר אין שום דבר מצוה וקדושה ועצה טובה הנצרך לכל אדם שבועולם בכל הרגא ודרגא שלא נזכר בספר הקדוש והנורא הזה. כי מאד עמקו מהשבותיו. כי הוא מדבר מקלילות הכל בכלל ובפרט, כולל כל העולמות והדרגות שבועולם של כל אדם, קטן כגדול. מן ראשית נקדת הבריאה, שהוא תחלת האצילות, עד תכלית נקדת המרמז של עולם העשייה הנשמי שהאדם עומד עליו, כל אחד ואחד לפי מקומו ומדרגתו באותה השעה והזמן. מן הגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים. ואפילו המנחים למטה למטה בעשר בתרין המסאבותא, אשר ירדו בעזונותיהם עד השאול תחתיות ומתחתיו" (ליקוטי מוהר"ן, הקדמה).

ומי שרק יקיים את דבריו, לא תהיה מדרגה בעולם שלא יגיע אליה, וכפי שהעיד רבינו ואמר:

"אני יודע שיהיה עת, בעת שיהיה האדם מנה על הארץ עם הגליו אל החלל, אז יסתכל על עצמו היטב ויתקרט מאד מאד על שלא זכה להתקרב אלי, או שלא קיים את דבריו. כי אז ידעו שאם היו מקרבים אלי ומקומים את דבריו לא היה שום הרגא בעולם שלא הייתי מביאם לאותה המדרגה! אבל לא יועיל אז" (חיי מוהר"ן, שנה).

רק על ידי רבינו אנו יכולים לזכות לקיים את התורה

מאז ילדותו, נכסף מוהר"ן - לא רק לדעת את התורה, אלא לדעת גם כיצד לקיים אותה. ולשם כך, טלטל את עצמו אצל כל גדולי החסידות.

שכן, בעוד אשר כל גדולי הלמדנים היו עסוקים בעיקר ללמוד וללמד את התורה עצמה, היו עסוקים תלמידי הבעל שם טוב והמגיד שבאותו דור, להאיר את דרך "קיום התורה"...

"והנה מימי ילדותו יומי נעוריו של מוהר"ן ז"ל נכסף לבנו לעבודת ה', כי

כל אחד בתורו גילה "חדשות", "אולפן חדת", עד אשר בא רבינו והתחיל "לגלות חדשות נפלאות לגמרי". אשר על ידם יכול כל אחד מישראל, מהקטן שבקטנים עד הגדול שבגדולים, לזכות ל"קיום התורה" בתכלית השלימות

לא המדרש עקר אלא המעשה, ומכל שכן בעת התקרבותו אחר כך לתלמידי המגיד ז"ל שהיו ענין בעולם, הלא כמה הרב הצדיק רבי זוסא ז"ל, והרב הצדיק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב, והרב הקדוש רבי ברוך ז"ל, והצדיק רבי גדליה מליניץ ז"ל, והרב הצדיק רבי שלום ז"ל מפראבישטש, ושאר גדולים זכרונם לברכה. ומאז נתעורר ונכסף יותר לקיום התורה לעובדא ולמעשה (כי בדרך הזה נתעלו יותר הצדיקים והקדושים הנ"ל שהיו מצד הפעל שם טוב והמגיד זכר צדיקים לברכה). ומאז היה השתוקקותו נכסופו לה' ויתפרך גדול ונפלא מאד" (כוכבי אור, אנשי מוהר"ן, ב).

אך גם שם, לא מצא את שאהבה נפשו. שכן, "מעצם התגרות הכח המונע והמדיח שבכל מדרגה ומדרגה (ובל הגדול מהכרו

יצרו גדול ממנו, ומניח כל העולם ואינו מתגרה וכו' אלא בתלמידי חכמים), על כן עלה ויחד בעליות וירידות רבות ועצומות מאד בכל עת ועת, והיה קשה עליו מאד כל דבר שבקדושה שרצה לעשות, הן בתורה והן בתפלה וכיוצא. גם היה בעל מחשבה גדול מאד שזה אחד מהעשרים וארבעה דברים שמעבדין את התשובה. ולא ידע לכל הנ"ל שום עצה ותהילה מה לעשות. כי כבר כהן נסע לכמה צדיקים אמתיים שהיו באותו העת הנ"ל, אבל לא הועילו לו כלל לזה, ולא היה לו מהם שום תועלת מזה" (שם).

עד אשר מצא את רבינו הקדוש... "ומוהר"ן ז"ל הבין מיד שבנדאי יהיה לו תועלת מאתו בעבודת השם ויתפרך פרצונו הטוב" (שם, ג).

וכשגילה את ה"בחירה דצדיקיא", שאב בששון ממעיני השועה אולפן חדת, ודלה והשקה עד אשר מלאו כל פני תבל תנובה...

וברבות השנים יעיד מוהר"ן נאמנה, לאמור: **"זה ידענו מכבר, שאין נמצא בשום מקום עצות נפלאות אמתיות כמו בספריו הקדושים, וכמו הדבורים שבדבריו בינינו שבועים מהדבריו הקדושים שבכלנו נכתב ובעל פה" (עלים לתרופה, מכתב רכ).**

כי "ענין לא נמצא מי שיתקן כל כך בעצות נפלאות כאלו כמו אדונינו מורנו ורבנו זכרונם לברכה, אשר מתוק ומקום ומשיב את כל הנפשות אפילו הירודים מאד מאד בקמה מיני לשונות עמקים ותמימים. וכלם נלקחים ממקום שגלקתים דלית מהשנה תפיסא תמן" (שם).

ולבן אחותו, ר' יצחק אייזיק, כתב: **"ולעורר לבבות בני ישראל להרריבם בדרך אשר דרכו בו אבותינו מעולם, כל עסק זה אין נמצא בעולם עתה כי אם אצלנו בעזרת השם ויתפרך, אשר הוריש לנו אדונינו מורנו ורבנו הנורא והנשגב זכר צדיק וקדוש לברכה. ואם האמת משלף ארצה עתה, ואסור לגלות הפורים כאלה למי שלבו חלוק מזה שלא יחלק יותר חס ושלום, אף על פי כן האמת הוא כן, כי האמת הוא אחר וישפת אמת תכון לעד. ושים לבך היטב לדברי, וישב העתה היטב היטב, ואני את נפשי הצלתי לעוררך עתה, ואתה הטוב בעיניך עשה, ובעל הרחמים יוליך בדרך הישר וישירך בכל עת אל נקדת האמת לאמתו, למען לא תיגע לריק וכו', היום נתמל עליך, ונתלך על ידך**

כרצונו החזק של רבינו - אנו בעצם נעמדים על שפת "מעייני הישועה", ודולים ממעמקי עצות חדשות דבר יום ביומו...

כשאנו 'הולכים' עם תורה, ומשתדלים להיות איתה - אנו בעצם משתדלים להתור ולחפור במעמקי התורה, למצוא בה דרך חיים, ולדלות מתוכה עצות והדרכות ברורות על כל צעד ושעל. וזה מה שהרבי רצה!

"כי כל ישעו וכל הפצו וכל מנמתו שתזכו לילך עם דבריו, הינו לקומם בפשוטם, ולהבין דבר מתוך דבר, ולמצא לעצמו עצות בכל יום ובכל עת, בכל מה שעובר על האדם בכל עת וזמן; ביום ובלילה, בשבב ובקומו, ובכלתו בדבר, בימי נעוריו, ובימי פחרותו ובימי זקנותו מתחלתו ועד סופו. הן בינו לבין עצמו, הן בהנהגתו עם ביתו ואשתו ובניו, ובהנהגתו עם בני אדם הקרובים והרחוקים האוהבים והשונאים הם ושלום וכו' וכו'. אין דבר ואין ענין שלא ניכל להוציא ולמצא לעצמו עצות נבונות ודרכים ישרים בכל דבר, איך שהוא, בבחינת ירידה חס ושלום ובחינת עליה, בכל מיני דגות וענינים שהאדם עומד בהם" (עלים לתרופה, מכתב קסט).

וגם אם לא הצלחנו למצוא באותה תורה את הפתרון הברור לבעיות היום-יום, אנו מאמינים שהוא מסתתר שם...

"ומי שמבין קצת מזה, מבין. ומי שאינו מבין, או אפילו המבין קצת בשמיעה לענין שאינו מבין - צריך להאמין תמיד שבנדאי נמצאים אלו הענינים שעוברים עליו ועל כל העולם, וכל מה ששומע בני אדם מדברים, בנדאי הכל נמצא בתוך תורתו ומעשיותיו ושיחותיו הקדושים. ועל ידי האמונה זכה למצא גם כן לפי שכלו ומדרגתו, כי מאד מאד עמקו מחשבותיו, והכל יכולים להחיות עצמן על ידם פתני עולם לנצח נצחים. אשרינו שזכינו לכל זה!" (שם).

הצרכין עתה ואי לא היו נצרכים עדין, על פן לא ראו אותם בספרו הקדוש (כמו שהזכיר הקדוש היה לנו בשמיות כן כאן בריהניות) עד שיבא הדור האחרון המכנה לזה לרפואתו, ויחתר על ציונו הקדוש ובספריו, עד שימצאם! כמו שכתוב 'מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלגה'. כי העצות העמוקות לא יתגלו רק על ידי צעקה מעמק הלב, כמו שכתוב 'ממעמקים קראתיך', 'צעק לבם אל ה'...' (מכתב רבי געצ'י).

כך שהחיפוש והחתיירה, והגילויים החדשים, נמשכים בתמידות, ומתחדשים בכל יום ויום...

אשרי תמימי דרך 'ההולכים' בתורת ה'

כשאנו בוחרים לנו 'תורה' מליקוטי מוהר"ן, והולכים איתה חודש-חדשים -

עמוק עמוק בתוך "מעייני הישועה", עמוק עמוק בתוך תורותיו של רבינו הקדוש, מסתתרים עצות עמוקות לכל סוגי היצרים והבלבולים עד ביאת משיח צדקנו. אך הם ממתנים עלינו, שנחתור לגלותם...

ורגליך להתאחז בכנפינו למען תהיה תקנה לאחריהך והייתה לשלל נפשך" (עלים לתרופה, מכתב קנט).

כל מחברי הספרים רוצים לחזק ולעורר, אך את הכלים האמיתיים לכך, את ה"אולפן חדת" כיצד לזכות לכך, קיבל רבינו הקדוש!

"ואם היות יודע ומבין מה שהבנתי היום בספרים חדשים שמצאתי פה איך העולם משקע כמה שמשקע, השם ותפדה וחסם, ואיך כל המהברים של עבשו רוצים לחזק ולעורר אבל אין להם כלי אמנות שקורין גיציני וכו'. ואי אפשר לבאר על פני השדה" (שם, מכתב ש"ז).

לשאוב בכל יום מחדש מהנחל נובע מקור חכמה...

אך גם אחר שזכינו כבר לקבל את ה"אולפן חדת" על ידי בחיר הצדיקים, רבינו הקדוש - עלינו להמשיך ולחזור לדלות ולשאוב מים בששון ממעייני הישועה...

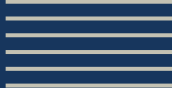
שכן, גם אחרי הדפסת הליקוטי מוהר"ן והליקוטי הלכות, ממשיך היצר הרע 'להשתדג'... ואם לא נתפש הלאה אחר אור הצדיק הטמון במעמקי ספרו, נישאר בשבי היצר החדש והמעודכן...

בכל בוקר עלינו לקום ולחזור מחדש, לדלות מים חדשים ממעייני הישועה. **"וכבר מבאר אצלנו שהאדם צריך עצות עמוקות בכל יום, והינו לצעק ממעמקים מעמקא דלבא, בבחינת 'ממעמקים קראתיך ה', עד אשר יחתר וימשך עצות עמוקות המתחדשים בכל דבר, בבחינת 'גולה עמוקות מני השך', והם עקר החסדים הנמשכים בכל יום"** (עלים לתרופה, מכתב רלט).

שכן, עמוק עמוק בתוך "מעייני הישועה", עמוק עמוק בתוך תורותיו של רבינו הקדוש, מסתתרים עצות עמוקות לכל סוגי היצרים והבלבולים עד ביאת משיח צדקנו. אך הם ממתנים עלינו, שנחתור לגלותם...

"כי דע שלא יהיו עוד ראש בית עד ביאת משיח צדקנו. על פן שם בית בספרו, והבניות לעזר מי שיבא על ציונו עד סוף [הדורות]. ועל זה הניח צנאיה בזה הלשון: נאר איר זאלט זיך האלטון אין איינעם, ומקבלין דין מן דין. כי הכח והעצות ששם בספרו הם גנוזים ועמוקים, בפרט אלו העצות הקדושות

לכבוד חג מתן תורתנו
הקדושה, מוגש בזה
מאמרים משובבי לב
ומשיבי נפש, לחדש ימינו
לקבל על עצמינו ללכת
עם תורתנו של רבינו הק'
אשר הם הם קיום התורה
באמת

אשרי תמימי דרך

הגיגי לב עם ייסוד הבודות "תמימי דרך" לקיים את עצתו הפצו ורצונו החזק של רבינו הק' "לילך עם תורתנו", אשר מהם יסוד ופינה להתחדשות תמידית בעצותיו הקדושים ולאמונה יוקדת ודביקות באמיתת נצחיותו

כדי לזכות לאחוז בעבודת הקודש של ה'הליכה עם תורה', זקוקים אנו לזכות ולרכוש את קנייניה הנעלים והיסודיים שהם התמדה עקבית ועקשנות.

בדורנו אנו, עקביות והתמדה אלו הם מידות ומעלות לא שכיחות שקשה מנשוא לזכות אליהם. בעולם סוער וגועש שבו הכל חולף ומתחלף ומשתנה ללא הרף, בבחינת 'בבוקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש', אף דבר וענין אינו מחזיק מעמד זמן רב.

כך בגשמיות ויותר מכך ברוחניות. גם כשכבר קמים ומתעוררים בבוקרו של יום בקבלה גדולה להתחזק בלימוד התורה, הרי שלרוב אין הדבר נמשך לזמן ארוך, וכל זאת לא דווקא מפני היחלשות והתקררות מהדבר אלא מפאת פיזור הנפש, שכן זה עתה העיף עין והביט בעלון וגליון המגלה לו את סודה של התפלה ורום עניינה ותפארת השיבותה, ואז מתעורר חפץ לבו לעסוק כל כולו רק בתפלה ושיחה.

ואמנם זה המעלה הגדולה שזוכים לה העוסקים ב'ללכת עם תורה', כשבחרים תורה ודביקים בה והולכים עמה כג' או ד'

חדשים, נכנסים לתוך התמדה, וצועדים במסילה ישרה ועקבית עד שעניני והשגות התורה מחלחלים וחודרים אל חדרי לב, חדר לפנים מחדר, וקונים להם מקום ושכינתה בר קיימא בתוככי עמקי נפשו של הלומד והמתעמק בהם.

והרי הכל הפצים ליראה את שמך, להשתנות

יומם ולילה בתורתנו הנוראים ולחזות בנועם האור הגנוז בהם, אורו של רבינו הקדוש.

אכן, אין זה אלא שמעוץ החשכות ומגודל תחושת היתמות ירדה הארה משמים וקורא הדורות מראש הזריח אור לישרים והפיח בלבבות הכשרים רוח טהרה רצון ותשוקה עזה לקיים את העצה והמפתח של עצת העצות 'לילך עם תורה' אשר על ידה יפתחו הלבבות לשפוך לב כמים נוכח פני ה' בשיח ודיבורים חמים הבורעים כגחלי אש הנמשכים ממעיינות הישועה והגאולה וכמבואר כל זאת בארוכה בהקדמת הספר "ליקוטי תפילות".

קרב ובא היום שבו יתמהו הכל האיך ייתכן היה הדבר לדמות לזכות להתקרב אליו ואל עצותיו בהתקרבות אמת והתקשרות איתנה, מבלי לילך ולינוק מאור תורתו הקדושה.

להיות עקשן בעבודת ה'

והנה כבר נודע לכל באי היכל חדר בחדר, כי

'ללכת עם תורה', מה שעד הלום הייתה נחלתם של יחידי סגולה מבין מחצדי הקלא, זכינו ונמצא לה באחרית הימים הללו עדנה ופריחה, בשורבים וטובים נהיים אחרי הלימוד הקדוש הזה, שואלים ודורשים אודותיה מתוך רצון לידע להתבונן מהי הדרך הישרה הראויה והרצויה לילך בה, ומתוועדים יותר ויותר עד כמה היא נחוצה ומוכרחת לכל מי שרוצה להתחדש ולחדש נעוריו וימיו בקדם, לשוב לטעום מטעם היין המשומר והאמיתי ולהגות

באחרית הימים הללו עדנה ופריחה, כשרבים וטובים נהיים אחרי הלימוד הקדוש הזה, שואלים ודורשים אודותיה מתוך רצון לידע להתבונן מהי הדרך הישרה הראויה והרצויה לילך בה, ומתוועדים יותר ויותר עד כמה היא נחוצה ומוכרחת לכל מי שרוצה להתחדש ולחדש נעוריו וימיו בקדם, לשוב לטעום מטעם היין המשומר והאמיתי ולהגות

וְהַלְמוּד שֶׁל קִיּוּם הַתּוֹרָה נָתַן לָנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי אֲדָמוֹר זִ"ל (מוֹהַרנ"ת)

הוא להביא את הדיבורים של הצדיק בעקביות ובעקשנות אלינו - לתוך החיים למעמקי הלב - יום יום.

"אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יום יום" - לפתוח את התורה עמה אנו צועדים, לקרוא מחדש, ולשמוע את דיבוריו של הצדיק הגואל הדורש ומבקש לדעת את שלומינו ושלמותינו הנצחית, ומה נעשה אתנו. או אז התורה בעצמה

חדשים, דהיינו שיהיו כל עבודתו והילוכו כיראת ה' על פי הנאמר באותה התורה, וכל תפלתו ושיחתו יהיה לזכות להגיע למה שנאמר באותה התורה, וכן יתנהג איזה זמן. ואחר כך ילך איזה זמן עם תורה אחרת, וכן אחר כך, עד שיגמור לילך עם כל התורות. ודיבר כמה פעמים מזה. אשרי מי שיאחו בזה".

סגולה בדוקה לכל מאורע ותלאה

ומלבד סגולת ההתמדה שישנה בהליכה עם תורה, עוד זאת זוכה כל השוקד ומתדבק באור תורתו בלימוד בתפילה ושיחה בינו לבין קונו, לפעול ולהוציא מהכח אל הפועל את כלל הסגולות הכלולות ותבויים בהם, להוושע באמצעות עסקו בכך בכל דבר ומאורע כפי העניין המדובר בתורה הנלמדת, כאשר הכל בכל כל גנוזים בתוך דברי תורתו שהינם 'סמא דהיי דכולא ביה'.

כי "באמת כל דבריו נכונים וקיימים [נאמנים ומועילים לעד], והם מסוגלים מאוד גם בעניני הגוף [לכל מאורע ותלאה שעובר על האדם, שילמוד ויעסוק הרבה בהתורות המדברות מענין זה, ובהתפלות וההלכות ממוהרנ"ת ז"ל שנבנו עליהם. והעיקר היא האמונה, כי על ידי זה נתקשרים ונכללים בעת עוסקו בהם, ברוחם ובנשמתם, השורה על אנפי דבריהם הקדושים. וגם על ידי האמונה לא ימלט מכמה נקודות של השתדלות בכל לב ונפש לקיימם ולעשותם שעל ידי זה יוצא מכה אל הפועל כח כגולותיהם לפעול פעולות גם כגשמיות], וכאשר שמעתי בזה כמה מעשיות מאנ"ש..." (תפארת הליקוטים תורה ס' בביאור הליקוטים).

סוף דבר הקול בשמע, כי הנה קמה לה וגם נצבה חבורה נפלאה שהולכת עם תורה במשך כמה חודשים, כך זכו הם ללכת בימי החורף עם תורה יי "ואלה המשפטים" כהכנה רבה לימי הפורים הקדושים, ולקראת חדשי האביב מפסח ועד עצרת החלו ללכת עם תורה נ"ו "וביום הביכורים" לקדש ולטהר ולזכך את הנפש לקבל ולקיים את התורה הקדושה מחדש באור והתחדשות חדשה לגמרי.

ובתורה הנלמדת עכשיו נמצא רמז והקשר לכל הדברים האמורים במאמרינו אודות גודל הנחיצות של העקביות והעקשנות דקדושה.

כאשר רבינו הק' המור דרור בשמים ראש מגלה שם את סוד מלחמתו של הצדיק עבור כל הנופלים בתהום התשות הנשייה והשכחה, מביא הוא את הפסוק "ובכל יום ויום מרדכי מתהלך בחצר בית הנשים לדעת את שלום אסתר". כי על כן, זאת העצה העומדת כנגד כלל השכחה ורפיון הידיים,

מכל ההרגלים, להתעלות מפחיתות הבלי העולם, להתרומם ממחשבות בני אדם וההמדות שמתחת השמש, להתדבק בבורא יתברך בכל הכוחות ובכל החושים, ומה שמעכב בעיקר מכל זה הוא השאור שבעיסה השינויים וחוסר ישוב הדעת, ועל כן כשזוכים להתעכב על תורה אחת למשך תקופת ימים, יש בכוחה לחולל שינוי באדם הן מצד טבעו של העולם וביותר מכוח סגולי עליון.

העיקר לא להתבלבל כלל

ואם אמנם גבהו ושגבו דרכיו והנהגותיו של ראש בני ישראל עד למעלה ראש, אבל במקום גדלותו הנשגבת נמצאת ענוותנותו וירידתו אלינו בנועם שיחו ללמוד וללמד מאורחותיו התמימים והפשוטים בתכלית התמימות והפשוטות:

"סיפר שהיה לו התחזקות גדול בעבודתו, ולא הניח עצמו לבלבל כלל. ודרכו היה, שהיה בורר לו איזה דרך ישרה איך להתנהג בעבודת השם, והתחיל להתנהג באלו ההנהגות ובאותו הדרך, שבחר לו. והיה מתנהג באלו ההנהגות איזה זמן, וכל מה שהיו באים עליו מחשבות אחרות לבלבלו מהנהגה זאת ולהתנהג בדרך אחר, לא היה שומע לאלו המחשבות כלל, והיה דוחה את אלו המחשבות מדעתו, ולא הניחם לכנוס בדעתו כלל, רק היה חזק ואמין בדעתו מאד, והיה הולך ומתנהג בדרך שבחר לו איזה זמן.

"אך אחר כך בהמשך הזמן, אחר כמה שבועות, חזר וזכא על דעתו איזה מחשבות, שצריך להתנהג בדרך אחר, ואז, אחר שכבר עבר זמן ארוך, אז יישב עצמו וזכר לו איזה דרך וסדר אחר, כפי שהיה נראה לו אז. אבל לא הניח עצמו לבלבל בכל פעם מעבודה לעבודה ומדרך זה לדרך אחר, רק היה חזק לילך בדרך אחר זמן גדול כנ"ל" (ליקוטי מוהר"ן תנינא תורה קט"ו).

זאת המתנה הטובה והיקרה שהעניק לנו הרועה הנאמן אור האורות בסגולת תורתיו הקדושים, שכשהולכים עם תורה למשך תקופה מסוימת, היא משמשת כדרך קבועה וסלולה שבה האדם נוהג בעבודת ה' במשך כל זמן הליכתו עם אותה התורה, וזוכה להתוות דרך והנהגת חיים בכל ענייניו ועסקיו, עד שיוכה לילך עם כל תורתיו והשגותיו הקדושים להגיע על ידם לתכלית התיקון והשלימות שאין שלימות אחריו, אשר זה היה כל חפצו ורצונו החזק מתלמידיו ואנשיו הנאמנים:

"דיבר עמנו כמה פעמים שרצונו חזק מאד שנגלך עם התורות שגילה. דהיינו לילך תחלה איזה זמן עם תורה פלונית בערך כ' או ג' "

סיפר שהיה לו התחזקות גדול בעבודתו, ולא הניח עצמו לבלבל כלל. ודרכו היה, שהיה בורר לו איזה דרך ישרה איך להתנהג בעבודת השם, והתחיל להתנהג באלו ההנהגות ובאותו הדרך, שבחר לו. והיה מתנהג באלו ההנהגות איזה זמן, וכל מה שהיו באים עליו מחשבות אחרות לבלבלו מהנהגה זאת ולהתנהג בדרך אחר, לא היה שומע לאלו המחשבות כלל, והיה דוחה את אלו המחשבות מדעתו, ולא הניחם לכנוס בדעתו כלל, רק היה חזק ואמין בדעתו מאד, והיה הולך ומתנהג בדרך שבחר לו איזה זמן

יוצאת לאורה וממתכננת סתר סתריה לרוח ממללא, תורה חיה וקיימת, הקוראת נוהמת ומכרות בקול גדול מחזק ומעורר: "עד מתי פתאים תאהבו פתי".

"אם יתדבק עצמו לדברי התורה היוצאים מפ" הצדיק, תמה אני איך אפשר אחר כך לסבול ולחפוף חיי העולם הזה" (ליקוטי מוהר"ן קמא תורה קנ"ז).

אשרי הנוכה לזה:

ההזלכים בתורת ה'

עובדות ואורחות, כתבי ומכתבי קודש, אודות תהלוכות אנשי הצדיק לאורך הדורות 'ללכת עם התורות', אשר משם שאבו את תבעדת לבם והתחדשותם בעבודת הבורא יתברך, ואת שלהבת דבקותם והתקשרותם עד כלות הנפש להרב האמת ראש בני ישראל שהשיג זגילה אותם

כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה

יום חודש אחר חודש שנה אחר שנה, ברוב אריכות הימים והשנים יזכה לילך ולהכיל בקרבנו את רובי תורותינו הקדושים שגילה אור האורות, ולחיות חיי נצח חיי נשמות כבר כאן בהאי עלמא.

בדרך קודש זו הלך ראש כל התלמידים מוהרנ"ת זי"ע. עוד בחיים חיותו של רבינו הק' כבר הורה לו והדריכו לילך ולהרהר ולחדש באור תורתו. ומאז ועד נשימתו האחרונה היה כל הליכתו עסקו ויתר ענייניו הגבוהים והנשגבים כלולים כאש בגחלת בהליכה בתורות הקדושים.

מאותה הליכת קודש נבנה הבנין הגדול והנורא הרם ונשא, שמונת קני מנורת הספר הקדוש "ליקוטי הלכות", אשר כולם מראשיתם ועד אחריתם הינם בנויים ומיוסדים על אדני התורות הקדושות אשר הלך בהם יומם ולילה

או שגילה רבינו הקדוש את רצונו החוק שייכלו עם התורות שגילה, היתה זאת משאת הנפש ומשאלת הלב הגדולה והעליונה ביותר של כלל אנשיו שבכל הדורות, אל זה היה כל מגמת פניהם וכיסופם ותשוקתם כל הימים.

לבתור תורה אחת מהספר הקדוש "ליקוטי מוהרנ"ן", ללומדה באר היטב ולשנן אותה שוב ושוב עד שתהיה שגורה על לשונו וחקוקה על לוח לבו, להגות ולעיין בה ולהעמיק בקשריה מניה וביה ובכל עת מצוא, עד שתמלא את כל חדרי הלב והמוח.

ועמה לילך ולהתבודד, לשפוך שיה להתפלל ללמוד ולהתפלל, לאכול ולשתות ולמצוא בה את מאורעותיו ועסקיו וכל עניניו מבוקר ועד ערב וחזור הלילה.

וכך מתורה לתורה ממאמר למאמר, יום אחר

"אמר, שגם בני-אדם, השומעים התורה של הצדיק האמת ואינם מבינים אותה, לעתיד בעולם הבא יבינו, כי העקר תורה שלו היא להנשמות שלנו, שפושטנו לעולם הבא יהיו הנשמות שלנו בקיאים באותן התורות הגבוהים מאד.

"גם בעולם הזה צריך לקיים בפשיטות על-כל-פנים, לילך בהם, כאשר שמענו מפיו הקדוש כמה פעמים, שצריכין לילך עם אותם התורות, דהינו לילך איזה זמן עם זאת התורה, וכל העבודות שלו מבקר עד ערב יהיו עם הלוח של אותה התורה שהוא הלוח בה בעת החוא, ואחר-כך ילך איזה זמן עם תורה ממאמר אחר, וכן יתנהג תמיד, עד אשר יעבר וילך עם כל התורות שאמר, והשם יתברך יעזר לזה.

"והעקר לכל יהיה מבקל ומבלבל, שלא ירצה לחטף הכל בבת-אחת, ורק צריך להתנהג בנחת בהדרגה מעט מעט וכו', ועל-ידי זה יוכל לזכות למה שיזכה, עד שיזכה לקים הכל!"

(חיי מוהר"ן שפח)

וד"ל" (שארית ישראל קיא).

אחד המיוחסים שבדור האחרון אשר עסק בענין ההליכה עם התורה בכל לבו נפשו ומאודו, היה

על בן חזקו והתחזקו
להרבות בלימוד ספרי רבינו
ז"ל וספרי מוהרנ"ת בכל
יום ודייקא בקביעות, כל
אחד יאמר לחבירו חזק,
ושמח, על החבלים שנפלו לו
בנעימים, לטעום על כל פנים
מעט דמעט טעם אור הגנוז
אשר יתגלה רק לעתיד לבוא,
אבל הצדיק האמת הוא
מקיים וממשיך אותו האור
לתלמידיו גם בעולם הזה, רק
לא כל אנפין מצד המקבלים.
וכל מי שזוכה לעסוק יותר
בספריו הק' ולהתבודד יותר
בכל פעם לפני השם יתברך
עם תורה אחת מתודותיו,
אזי בוודאי זוכה יותר לטעום
טעם אור הגנוז...

גם החסיד הגדול רבי שמשון בארסקי ז"ל, נצר
נטע נאמן חוטר מגזע היחס, דולה ומשקה ומרווה
לעדרים ממימי הנחל גובע מקור חכמה, לא הרפה
כל ימיו לעמוד בשער להוכיח ולעורר, לחזק ולאמץ
את כל שומעי לקחו בכך, שלא ניתן לראות סימן
ברכה בהתקרבות לרבינו הק' זולת כשנכנסים לגמרי
לעסק לימוד ספריו הקדושים בעיון והתבוננות, רק
או יכולים לקבל חיות והתחדשות בקדושתו:

"...אך מי יודע אם אנ"ש דמחניכם מרגישים
כי כל רפיון ידם וכל קרירות לבכם וחסרון
הרגשתכם בנעימות דעת אדמו"ר זצ"ל,
הוא מחמת התרחקותם מלעסוק ולהשתדל
בלימוד ספריו הקדושים בהתחדשות גמורה
ככל פעם. ואי אפשר לראות כשום אופן
סימן ברכה בהתקרבות לאדמו"ר ז"ל, כי אם
כשמכניסים עצמם ללימוד ספריו הקדושים
בעיון ובהתבוננות ובהשתדלות גדול, עד
שמוציאין מספריו הקדושים הלכות כרורות
לתיקון המידות והמעשים ככלל וכפרט, אשר
בוודאי זה היה עיקר כוונת רבינו ז"ל בהשאת
ספריו הקדושים.

"ואם מתקרבין עצמם לאדמו"ר ז"ל בלי
השתדלות באור ספריו הקדושים כנ"ל בוודאי
קשה מאד למצוא בהתקרבות שום חיות, והוא
ממש כמבואר בלקוטי מוהר"ן כשמאמינים
כהצדיק בלא דעת יכולין ליפול ח"ו, והבן"
(נעימות נצח ט).

סיפורי מופת מופלאים הילכו אודות החסיד
הקדוש רבי מתתיהו ברזעסקי ז"ל על עוצם דבקו
בתורות רבינו הק'. לילות ארוכים היה יושב והוגה
בהם ללא הרף, מתהלך היה ב'קלויו' הקדוש באומן
שעות ארוכות הנה והנה כשכל שרפיו והגיון לבו
היו אחוזים ומשוטטים בסודות ורוי השגות התורה
שעסק בה. באיגרת ששיגר לבן אחיו החסיד ר' יעקב
זאב זצ"ל מעורר הוא אותו 'לילך עם תורה' כציווי
רבינו הק':

"הנה אבקש ממך מאד לשלוח ולכתוב כל
סדר היום שלך באמת... ואם אתה הולך עם
איזה תורה כציווי רבינו הק', כי עיקר לתכלית
מה שייכולין לזכות, רק על ידי זה, לילך עם
איזה תורה אשר נפשו נמשך לה, ולהיות
ההתבודדות עמה, ולומר התפילה שעליה
הרבה פעמים עם ההלכות השייכים אליה, שזה
אין למעלה הימנה, ואני הולך כעת עם התורה
'תקעו תוכחה' שהיא כלליות גדול, התורה
האחרונה, ומן הסתם כלול בה כל ההשגות

התלמיד המאור הגדול ושפך בהם לבו כמים.
ודבקות התלמיד בתורת רבו הקדוש הרב האמת
היתה בתכלית השלימות וללא שיור, וכפי שהעיד
על עצמו נאמנה: "מיום שנתקרבתי לאדמו"ר זצ"ל,
לא מבעיא דיבור של תורה איני יכול לומר רק
המושג בדבריו הקדושים [הן הכתובים, והן הבלתי
כתובים, כי אדמו"ר זצ"ל הרבה לדבר ולשיח עמו
גם כמה וכמה דיבורים ושיחות שלא הביא אותם
על הכתב], רק אפילו דברי צחות [בעסקי חול]
איני יכול לומר רק המושג בדברי אדמו"ר זצ"ל"
(הקדמת 'כוכבי אור').

ובעקבותיו של התלמיד הגדול צעדו והלכו
התלמידים הבאים אחריו, הנה לנו דבריו הנאמנים
הבוערים כגחלי אש של החסיד הנודע ברוממות
עבודתו והשגתו רבי דוד צבי דאשיוסקע זצ"ל
במכתבו אל אהוביו ומקורביו, שהזכירה לטעום כבר
עכשיו מטעם האור הגנוז שיתגלה לעתיד הוא כפי
מה שעוסקים ומתבודדים יותר ויותר 'עם תורה אחת
מתודותיו':

"על בן חזקו והתחזקו להרבות בלימוד
ספרי רבינו ז"ל וספרי מוהרנ"ת ככל יום דייקא
בקביעות, כל אחד יאמר לחבירו חזק, ושמח,
על החבלים שנפלו לו בנעימים, לטעום על כל
פנים מעט דמעט טעם אור הגנוז אשר יתגלה
רק לעתיד לבוא, אבל הצדיק האמת הוא מקיים
וממשיך אותו האור לתלמידיו גם בעולם הזה,
רק לא כל אנפין מצד המקבלים. וכל מי שזוכה
לעסוק יותר בספריו הק' ולהתבודד יותר
בכל פעם לפני השם יתברך עם תורה אחת
מתודותיו, אזי בוודאי זוכה יותר לטעום טעם
אור הגנוז..." (אמונת אומן כו).

מי שהפליא פלאות ועלה מעלות עליונות בהליכה
עם התורות, הלוא הוא החסיד הנשגב רבי אברהם
ברבי נחמן זצ"ל, שמשחר נעוריו ועד אחרית ימיו
הלך עם רובם ככולם של התורות הקדושות ימים
ולילות, בהתבודדויות רצופות בשדות וביערות,
בפרישות גדולה ודבקות עצומה, וחדש חידושים
וביאורים עמוקים לב ודעת עמוק עמוק מי ימצאנו,
הלוא הם תרופים עלי ספרו הגדול והבהיר "ביאור
הליקוטים", שם סלל מסילות הצובות מהררי קודש,
ח"י כללים ללימוד הספר הקדוש "ליקוטי מוהר"ן".
וכל יתר תקפו וגבורתו ונפלאות הליכתו עם
התורות, עוד יבואו בס"ד בקרוב במאמר מיוחד.

החסיד המופלא רבי שמואל הורוויץ זצ"ל, במשך
עשרות בשנים הגה וערך רעיונות רבות איך לייסד
לכונן ולהאדיר דרך קודש זה.
אחר רוב תלאות ויגיעות עצומות שעלו לו בדמים
מרובים תרתי משמע, זכה להוציא לאור את הספר
הנודע בשם "יעלת חן" על התורה הראשונה שבספר
הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' - "אשרי תמימי דרך",
ולגודל שמחתו לא היה גבול ושיעור.
וכך כותב הוא בדברי הפתיחה על מטרות הספר:

שער של הספר 'יעלת חן'

להאריך ולהרחיב ביריעה גדולה ומקיפה, אודות התלמידים שהלכו ועסקו בדרך קודש זה בכל לבם ונפשם וזכו למה שזכו, אשרי להם.

אין לנו לסיים את מאמרינו אלא בדבריו הגלגלים של רבי שמואל הורוויץ זצ"ל:

"ועיקר אמרתי 'תכתב זאת לדור אחרון ועם נבוא יהלל י-ה', עתיד להבראות דור שיחיה ישיבה גדולה בארץ ישראל דווקא, שילמדו תורות רבינו עם השורש ולדקדק בהתורות על כל אות ואות, על פי ה'ביאור הליקוטים', ולעשות הנהגתם בקודש ובחול על פי הפנימיות מתורות רבינו ומוהרנ"ת, על פי דברי רבי אברהם זכרוננו לברכה, ויתנו כל כוחתם ומאמצי נפשיותם לזכך הגוף, ולהכניס בו כל העצות והמזכות של רבינו ז"ל, אשרי מי שיחיה לו חלק בזה" (ימי שמואל רכה).

"וכאשר ראינו בעינינו גדולת תורות רבינו ז"ל בזמן שהיינו בחושך ואפילה מבלי ספרים ללמוד, ובגודל צער ויסורים וסכנות, וכאשר הזכרנו את עצמינו רק כהראשי פרקים מהתורות שבליקוטי מוהר"ן נעשה אור גדול כהמוח שאי אפשר לשער".

מעשה ודבר חלום מופלא מספר רבי שמואל זצ"ל בהקדמתו שם, ממה שמע מפי רבו הגדול החסיד רבי אלטר בן ציון זצ"ל:

"אשר בהתחלת התקרבותו לרבינו ז"ל, והיה כאומן על ציון רבינו ז"ל, בלילה הראשונה חלם לו שראה את רבינו ז"ל וטפה לו על כתפיו, ואמר לו: 'יונגער מאן ווילסט זיין מקורב צוא מיר לערין ליקוטי מוהר"ן' [= אברך הינך רוצה להיות מקורב אלי, למד ליקוטי מוהר"ן], וכאשר סיפר זאת אחר כך להרה"ח ר' ישראל מקרדאן ז"ל נתעורר מזה להדפיס הליקוטי מוהר"ן אחר כך".

ולעת חתימת המאמר מצאנו מציאה מרגלית ופנינה יקרה בתוך מכתביו של החסיד היקר והגלגב רבי יעקב גדליה תפילינסקי זצ"ל, מאשר כתב לרעו וידידו הטוב:

"..לפני שולחי את האגרת ראיתי בליקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ז, וזה לשונו הקדוש: 'אם יתדבק עצמו לדברי התורה היוצאים מפי הצדיק, תמה אני איך אפשר אחר כך לסבול ולהפוזן חיי העולם הזה, וזהו כל הנהגה מרבני תורה נוטל חיי מן העולם'. ידידי.. מה אומר לך, יש לנו עצה נפלאה מאוד איך למאוס בכל תאוות העולם הזה והבליו בפשיטות גמור, לקחת ספר ליקוטי מוהר"ן וללמוד תורה אחר תורה, ולהכניס את התורה בפנימיות הלב ולילך עם התורה הזאת, הלא זה ידוע אצל אנשי שלומינו שרבינו ז"ל ציווה לילך עם תורותיו, ממילא נזכה שנמאים את כל תשוקת העולם הזה והבליו, ולכן ידידי.. נ"י לא נחמיץ את ההזדמנות, כל עוד הנשמה בקרבינו לקיים זאת...". (יגל יעקב יא).

תם ולא נשלם כלל מאמרינו, ועוד חזון למועד

"והכל הוא כדי שנוכל לילך עם התורה הזאת, וללמוד בעיון, ולעמוד בה יומם ולילה, כמה ימים ושנים, וכל עבודתינו הן תורה ותפילה ועסקי קודש והן עסקי חול כמו אכילה ושתייה וכו', וכו', הכל כאשר לכל יהא על פי התורה הזאת, אשר זאת הייתה כוונת ורצון רבינו ז"ל כאשר מוכן בהשיחות ממעלת תורתו.

"וכאשר ידוע שעיקר גדולת גדולי אנשי שלומינו כמו רבי אברהם ז"ל ושאר אנשי שלומינו המובהקים שזכו מה שזכו על ידי שהלכו עם כל תורה ותורה ימים ושנים וכל מעיינם היה בה, וכמה וכמה תפילות

"וכאשר ידוע שעיקר גדולת גדולי אנשי שלומינו כמו רבי אברהם ז"ל ושאר אנשי שלומינו המובהקים שזכו מה שזכו על ידי שהלכו עם כל תורה ותורה ימים ושנים וכל מעיינם היה בה, וכמה וכמה תפילות והתבודדות ודמעות שפכו כמים לקיים התורה שלמדו ועל ידי זה זכו למה שזכו"

והתבודדות ודמעות שפכו כמים לקיים התורה שלמדו, ועל ידי זה זכו למה שזכו".

גם כאשר חרב חדה היתה תלויה על צווארו של רבי שמואל ז"ל, בהיותו עצור ולכוד בבית האסורים תחת שלטון מלכות הרשעה ונתון בסכנת חיים, התורות היו נחמתו ומבטחו והאירו לו את דרכו:

חבורת "תמימי דרך"

מי שרוצה לטעום טעם אור הגנוז!
אחר אשר זכינו ללכת עם תורה נ"ו מתחילת חודש ניסן עד ל"יום הביכורים", הננו הולכים מחיל אל חיל, ומתוך השתוקקות לזכות לטעום טעם אור הגנוז נתחיל בס"ד ללכת ממחרת יום הביכורים עם **תורה ט"ו - "אור הגנוז"** עד לאחר תשעה באב
פרטים נוספים על התרחבות החבורה הקדושה, ימה וקדמה צפונה ונגבה, יופיעו בקרוב

טהור עיניים ובר לבב

עם מלאת שלוש שנים להסתלקותו של הבחור הנעלה שלמה זלמן קוזלובסקי ז"ל בן יבלחט"א ר' שרגא פייבל הי"ו ז' סיון תשע"ד – יום טוב שני של חג השבועות

יתברך. וכך חיפש וביקש עד שזכה והתוודע לדרך הקודש והאמת של רבינו הקדוש אור האורות זיע"א ומצא בה את שאיוותה נפשו, ומאו דבק בו בכל לבו שקד על תורותיו וספריו הק' והלך בדרכיו ובעצותיו הקדושים.

עבודת קודש מיוחדת הייתה לו בשעת אכילתו, שיהא שולחנו דומה כאילו אכל משולחנו של מקום, קידש עצמו במותר לו והתנזר מתפנוקי מעדנים ומאכלים הערבים לפי שעה אשר אין בהם צורך לקיום נפשו לעבודת השי"ת, ובשעת האכילה היה מרבה בדברי תורה ותפילה על שולחנו לקיים בעצמו "זה השולחן אשר לפני ה'".

התורה היתה ממוש חייו, אותה אהב בכל לבו ונפשו, תשוקתו לתורה הייתה עצומה, היה קובע לעצמו סדרים שונים במקצועות רבים בתורה במשנה בגמרא ובהלכה, וכל לימודו היה בדביקות ומתיקות נפלאה, בענווה והצנע לכת, כשהוא מסתיר את ידיעותיו הרבות מאחרים.

סדר יומו היה מלא וגדוש, וכלל: ח"י פרקים משניות בכל יום, מספר דפי גמרא, שעה ללימוד הלכה ספר משנה ברורה, אמירת תהילים ולימוד ספרי רבינו הק', ובשעת סדריו היה משתדל להימנע משיחה עדי גמר את חוק לימודיו, עיתים שהיה שונה יחידי, ועיתים שהיה קובע חברותא.

וכל לימודו היה מתוך דביקות בנותן התורה ובחיות גדולה, ובעת שהיה זוכה להבין ולירד לעומק דברי תורה בתוס' עמוק או בסברה של חז"ל או בהבנת תורה בליקוטי מוהר"ן, היה מתמלא בשמחה עצומה ובאושר עד אין קץ. רבים מחביריו מעידים אשר עד עכשיו מלווה אותם החיות ומתיקות התורה שהכניס בהם בלימודם המשותף עמו. ובעת שהיה קם מהספר היה מחפש באשר למד אם יש בהם דבר שיוכל לקיימו.

שעות רבות הקדיש לעבודת התפילה. תקופות ארוכות היה משכים קום בחצות לילה כרצון רבינו ז"ל, עורך תיקון חצות, ועוסק בדברי תורה והתבודדות עד אור הבוקר, ומתפלל את תפילתו כוותיקן, בהשתפכות הנפש ברגש ובדמעה ובחיות נפלאה, ועליו ראו זאת בחוש איך שכל חיותו זה מהתפילה כמאמרו של רבינו הק': "כי עיקר החיות מקבלים מהתפילה".

וכך עלה ונתעלה במעלות הקדושה, עד שיצאה נשמתו בטרה, בעיר אומן סמוך ונראה לציון המצויינת של הנחל נובע מקור חכמה זיע"א, ובעיצומו של יו"ט שני של חג השבועות ז' סיון תשע"ד, בעת שטיהר את עצמו במים המטהרים.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

שלוש שנים חלפו מאז שעלה בסערה השמימה הבחור החסיד היקר עלם חמודות כליל המעלות, ועדיין הצער והכאב לא נרפא.

מבני ציון היקרים מאבני קודש נחצבה נשמתו של שלמה זלמן ז"ל, ביום כ"ט חשון תשנ"א נולד לאביו שיבלחט"א הרה"ח ר' שרגא פייבל הי"ו. בילדותו למד בתלמוד תורה גור בירושלים שם התבלט בתפיסתו החדה ובכשרונותיו הנדירים, ולאחר מכן עלה ונתעלה בישיבה קטנה בחצור הגלילית ובישיבה גדולה דגור בקרית הרצוג.

שפל ברך היה ברוחו ומעביר תמיד על מידותיו, רגישות מיוחדת היה לו לחוש בכבודו וצערו של הזולת, והרבה לעודד ולחזק את חביריו ברוח ובגשם.

משחר נעוריו הפליא את כל רואיו בשאיפותיו ורצינותיו הרמות בעבודת ה' אליהם עמל ויגע להגיע, כאשר שום קושי ומכשול ואף מניעה לא עמדו בפניו בדרכו המופלאה ובתשוקתו לקירבת אלוקים והתרחקות מכל שמץ של תאוות והבלי העולם הזה.

טהור עיניים היה, שמירת העיניים שלו הייתה מופלאה ביותר, כשהוא מוסיף גדרי קדושה על עצמו וסייגים שקשה לתארה. בכלל היה משתדל להימנע ככל האפשר מיציאה לרשות הרבים במהלך היום והיה דוחה את יציאותיו לערב.

יראת החטא שלו הייתה עד להפליא, הוא היה חושש מכל סרך ונדנוד עבירה עד קצה האחרון, די בראיה בעלמא בהנהגותיו כדי לקנות קנין של יראת שמים.

כדי להוסיף טהרה על טהרה היה נוהג ללמוד בכל יום ח"י פרקים משניות חק ולא יעבור, נמנע היה מלדבר ולאכול עד שגמר חוק לימודיו.

כן היה שופך לבו בהתעוררות הלב בתפילה ובאמירת תהילים בבחי' "ואני תפילה" כשהוא מכין עצמו הרבה לתפילה.

נשמה כוספת ועורגת שכנה בקרבו של שלמה זלמן ז"ל, היא שהביאה אותו להיכל הנגינה, היה מיטיב לנגן בכלים רבים מאיליו מבלי שלמד זאת, והיה שר ומנגן תמיד בכל עת מצוא, עבודת השירה והזימרה הייתה חלק בלתי נפרד ממהותו, וכאשר היה פותח פיו ומנגן בדביקות היו נמשכים אחריו כל הלכבות, ובפרט ביומא דנשמתא בשבת קודש היה משורר את זמירות השבת בערגה ובכיסופין שלא מעלמא הדין.

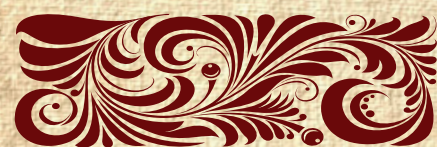
וכשם שברח מכל דבר ופגם שעלול היה להרחיקו מהתכלית הנצחית, כך יותר רף ודרש אחר כל דבר שיכול היה להביאו לקדושה ולהתקרבות לבורא

מבית הגנזים

מאמרים,
אגרות
ומכתבים,
וחידושי תורה
בלתי ידועים

כי עד ביאת משיחנו
אסור לקבל על עצמו
שום התמנות ומנהיגות
של שום אדם אפילו אם
הוא מאנ"ש, רק דעתו
הקדושה של אדמו"ר ז"ל
הגנוז בספריו הקדושים
הוא הראש והמנהיג של
כל מי שרוצה להתקרב
אל האמת

שלן המוכסבי

מכתב עוז חביון - בלתי ידוע שכתב החסיד הגדול רבי שמשון בארסקי ע"ה

מאומן

ליום היארצייט - א' בסיון תרצ"ה

ב"ה ג' בהעלותך תרצ"ב אומין.

להנכבד ידידי וחברי מאז, יצחק מאיר נ"י קארמאן.

מכתבך הנשלח לי ע"י ר' אברהם סופר קבלתי, ומה שאתה כותב כי מניעת מכתבך אלי הוא מחמת קיצור תשובתי על השאלות הנשאלין מאתי - התירוץ על זה כתבתי בשבוע העבר במכתבי לידידנו יצחק ברייטער, כי גם הוא כתב אלי כי מניעת כתיבתו הוא מחמת הנ"ל. ואף על פי כן אכתוב לך גם כן קצת ממה שכתבתי לידידנו יצחק הנ"ל.

כי באמת באם הסתכלו היטב כראוי בתשובותי הקצרות, מצאו בם טעם יותר הרבה משמוצאים בהתשובות הגדולות מההכותבים באריכות גדול, כי לא המדרש עיקר. אבל אני יודע את אנ"ש מפולין כי הם אוהבים מכתבים עם דרשות רבות ורוצים שיכתבו להם מהשגות גדולות ועליונות. ואינם מסתכלים בעצמם אם הם מוצאים בהמכתבים עם הדרשות והשגות הנ"ל ידיעות פשוטות ואמתיות לידע איך להתנהג לעובדא ולמעשה בין בטיבו בין בעקו. בין במילי דעלמא בין דשמיא. בין בעלי' בין בירידה. אשר זה עיקר המכוון מכל הדרשות ומכל השגות. ואני איני סובל הדרך הנ"ל, לכתוב ולדבר מהשגות גדולות ונפלאות, כי אם לדבר מתמימות ופשיטות אשר שם כלול כל הנצרך לכל אדם בכל דרגא ובכל זמן. וכן מובא ומבואר בכל ספרי אדמו"ר ז"ל - כי העיקר לעובדא ולמעשה לכל אדם.

ומענין הקיבוץ שאתה כותב לי שמתקבצים מכל מדינת פולין למקום אחד על ראש השנה ומתנהגים בכל העובדות טובות כמו באומין על ראש השנה - בוודאי זה דבר יקר מאד, אבל יש בענין זה גם כן סכנה גדולה שלא יצמח מזה ח"ו איזה התמנות לאיזה איש מהקיבוץ אשר זה גרוע מהכל, וכל אחד מהקיבוץ צריך ליזהר בזה מאוד שלא יהי' גורם לזה ח"ו ושלא יהי' לו חלק בזה באיזה ענווה פסולה... כי עד ביאת משיחנו אסור לקבל על עצמו שום התמנות ומנהיגות של שום אדם אפילו אם הוא מאנ"ש. רק דעתו הקדושה של אדמו"ר ז"ל הגנוז בספריו הקדושים הוא הראש והמנהיג, של כל מי שרוצה להתקרב אל האמת.

ובוודאי מי שבקי יותר בתוכן כוונתו של אדמו"ר ז"ל, השי"ת זיכהו בכוח יותר להסביר דבריו של אדמו"ר ז"ל ולעורר בזה למי שציית לדבריו להתקרב אל האמת, בוודאי צריכין לקבל ממנו ביותר, אבל הכל בדרך ריע וחבר, לא בדרך ראש ומנהיג ח"ו וכו', ובה אסיים.

דברי ידיך הדורש שלומך בגשמיות ורוחניות.

שמשון

(נדפס בחלקו בכרוז שפרסם ר' יצחק מאיר קורמן ז"ל לר"ה תש"י, ונעלם עד הנה מעיני המדפיסים)

המכתב האחר

מבית הגנזים

ב"ה ג' תצא ו' אלול תרצ"ט ורשה
כבוד אחי יקירי וכו' ... נ"י

אתחיל מכתבי בברכת מזל טוב חמה ולא אדע איך לתאר ובאיזה מילין לפרש השמחה שבלבי ותודתי לה' על חסדו הזה, כדי שגם אתה אחי תשמח ותתעורר מחדש להתקרב להשי"ת ע"י החסד הזה והשי"ת יעזור שיהי' להצלחה ולישועה בכל העניינים ויתרומם קרן הצדיק וכל ישראל כאשר אנו מצפים ומקווים אמן.

גם זאת אודיעך שאתה אינך יודע איך אני מתפלל עליך בכל יום ומני אז שהודעת שצריכין להתפלל עבור זוגתך - מאז בכל שמונה-עשרה כמעט אני מזכיר את שמה, וצריכין להאמין שגם תפילתי תפילת ההדיוט שומע השי"ת, וגם יש לתפילתי חלק בישועתך. ולמאי נפקא מינה - כדי שיתרבה כבוד השי"ת ע"י תפילתך עלי, כי על ידי כל תפילה נתרבה הקדושה למעלה, כמו שמבאר רבינו ז"ל ואתה קדוש יושב תהילות ישראל [ליקו"מ כ.]. כי אני מבקש מאת כל

תושבי ארץ ישראל שיתפללו בעדי תמיד שאזכה להתיישב בארץ ולבלות שם כל ימי חיי בתורה ותפילה ובמעשים טובים אכי"ר.

תאמין לי, כי היום הבעל"ט ג' תצא, יום שאתה

קורא תיקון הברית בארץ ישראל,

אני מכין את עצמי לקראתו

ו ק י ב ל ת י עלי הנהגות

קדושות על היום ההוא

מרוב חדוה ו ש מ ח ה ש נ ו ב ע

מקירות לבי, ובכך שמח

מאוד ואליהו מלאך [הברית] עם

כל הקדושים יבואו על הברית מילה ויברכו

את הרך הנימול שיזכה לכל טוב ובימיו יבוא גואל צדק להקים השכינה

מעפרא ונוכה לכל הנחמות והבטחות ששמענו מהנביאים והצדיקים הקדושים אמן.

גם אולי תוכל לעשות טובה לאביו של מרדכי יגעלניק, שיזכה

לבוא ארצה ישראל על-כל-פנים בתור

תייר, והיתה זאת לו לישועה

רבה ובפרט להתיישב בה

- הי' הוא משלם לך

עבור עבודתך זו בכל מה

שתרצה. גם אולי יבוא על

ראש השנה לירושלים, או

אם תראה בזמנים הללו את בן ר'

וזאלוע געלבענדארף, תדבר עמו ותפעול אצלו

ואתה תוכל בעהשי"ת לפעול אצלו שיכתוב מכתב לאביו, כי התעקש בנו

ר' יצחק ברייטר הי"ד

פרסום ראשון

המכתב שנשלח על ידי החסיד הקדוש

רבי יצחק ברייטר זצ"ל

מורשא שבפולין לארץ הקודש פחות משבועיים לפני פרוץ השואה

הרוח

מכתב זה הינו מתוך הספר 'שארית יצחק' העומד בעז"ה לראות אור בקרוב ע"י אגודת 'משך הנחל' במהדורה חדשה עם מבוא נרחב ומכתבים שטרם ראו אור - לעילוי נשמת האי גברא רבא הרה"ח רבי אברהם נחמן שמחה ב"ר אלעזר וייצהנדלר ז"ל. תשורת לבנו שיכל"ח הר"ר שלמה יהודה שיחי' על שנתן רשותו לפרסום בגליון 'אבקשה'.

גדול עד למאוד. הוא ביקשני לכתוב זאת לר' לייבל פראמפאלער נ"י ולר' שמואל הורוויץ נ"י, וכל הקודם לעשות בזה זכה.

ידידכם יצחק ברייטער.

עצתנו היא, אותם שעושים רישיונות לפליטי אשכנז, הם יכולים לעשות גם עבורם, כי הוא ממש בסכנת אחת כמוהם.

אלה שמותם:

נתן בן שמשון בארסקיא, נולד שיגרין [=טשעהריין] 1894 ודר בלובלין רחוב קאוואלסקיא 4

טאבע בארסקיא 1887

חיה שרה בארסקיא בת ט"ז שנה

דבורה " " י"ד "

אסתר " " י"ב "

לאה בינה " " י' "

ישראל " בן ח' "

שמשון " " ג' "

יוכבד " בת א' "

התחזק וכתוב לי מכתב ארוך כדרךך תמיד, ועתה הפסקת זאת, האמת כי מרוב טרדותיך העוברים עליך נפסק זאת, עם כל זה אין לך אדם שאין לו שעה, ואסיים ואומר שלום.

אחיך יצחק בן אסתר בריינדל

אבקשך שתזכירני תמיד במקומות הקדושים, העיקר שאזכה לבוא ארצה ישראל בשביל תיקון נפשי במהרה אמן. הנ"ל.

נבקש בזה את כל אנ"ש מארץ ישראל את מי שרוצה לשמש את זרע רבינו ז"ל ובפרט להוציאם מצרה גדולה כזו והוא ממש פדיון שבויים, כי רוצים לגרשו ממדינתנו מפאת שאין לו זכות אזרח, וידוע לכל מה שנעשה בעתים הללו בזה והן שיגרשו אותו ח"ו למדינת רוסיא ח"ו והן שיגרשו אותו ח"ו אחר הגבול מדינתנו למקום הפקר ח"ו - הכל אחד. ובכן מי שיש לו איזה יכולת ואפשרות לעשות עבורו רישיון לבוא לארץ ישראל, או מי שיכול להשתדל אצל מי שיכול להשתדל בזה - שכרו

שלא יכתוב לאביו ולאביו יש לו ע"נ מזה עד רכדוכה של נפש, ולמצווה גדולה תחשב זאת לך עד אין לשער. גם אולי תוכל לפעול אצל ר' יחיאל גרינוואלד שיתן לך כמה שעולה הוצאות בי דואר של הספרים שלי לשלחם אלי, כי מגיע לי ממנו כמו שתדע 10 לירות וממילא יוכל ליתן על זה הפרוטות האלו, וגם להודיעני איך הוא עומד עתה במצב הגשמי, אולי אוכל להוציא ממנו חובתי על הכל תודיעני באר היטב מכל מה שכתבתי בזה. אם תעשה הדברים האלו יהי לך זכות גדול.

ואני רוצה בטובתך ומאז זכית להתיישב בארץ אני אוהבך אלף פעמים יותר מאז, ותדע נאמנה כי בעת קראי מכתביך - אני נעשה איש אחר בהתעוררות חדשה, למשל אפילו אם קראתי המכתב ששלחת אודות התרעומות של ידידנו נתן בארסקע, נתעוררתי לכמה דברים, ומכל שכן מכתביך בענייני רבינו ז"ל ואודות ארץ ישראל, לכן בעת רצון

זכר הידיים היו שלובי יד ביד חבירו דבוק, והשיר והניגון הידוע 'בך רבינו נגילה ונשמחה בך' - בלי הפסק שתי שעות

עליונים ששו ותחתונים עלזו ■ תיאוד
נדיד מהשמחה הגדולה שהיתה בין
חסידי ברסלב בוורשא בל"ג בעומר
תרפ"ד לרגל הוצאת הספר הקדוש
'ליקוטי מוהר"ן' במהדורה השניעית
■ מתוך צרור מכתבים שטרם דאו אוד

ד. ברסלב

חשיפה
ראשונה

צעירי חסידי ברסלב בוורשא לפני המלחמה

הי"ד.
בשנת תרפ"ד הביא לדפוס - לאחר עמל
ויגיעה רבה ובהשתתפות רבים מאנ"ש ואוהדי
תורת רבינו מכל רחבי פולין - את הספר הקדוש
ליקוטי מוהר"ן, לאחר שאזל זה מכבר מחנויות

ב
ין החסידים הנאמנים שהיטו שכמם
להפיץ תורת רבינו על פני תבל
מתוך התמסרות מופלאה, חקוק שמו
של המדפיס הדגול מוורשא שעלה
על מוקדה על קידוש שמו יתברך
בימי השואה, החסיד רבי אהרן לייב ציגלמאן

ועד מחזיקי הדפסת והפצת ספרו אדמו"ר
 מוהר"ן זצ"ל מברסלב

חזור.....
 No.....
בירעט
 לזכות פגורל 38 ספרי אדמו"ר מוהר"ן זצ"ל הסנווארים מעבר
 לדרך שמחרם 36 זהובים
 הגורל יהי איה'ש במוצש"ק שמברכין החודש כביה"ח
 דברסלב דועלנע 43
 חסידו ברסלב הנוסעים לאומאן, בווארשא.

הספרים, והיתה זו המהדורה השביעית של ספרו של הרבי. מאות חסידים עניים ואביונים, שצוואת מוהרנ"ת "היו חזקים ברצון ממון וטרה" הדהדה באוזנם, הפרישו ממעותיהם לכבוד תורתו של רבינו. כל השביעין חביבין. הוצאה זו התקבלה בהתרגשות מיוחדת ושמחה של מצוה.

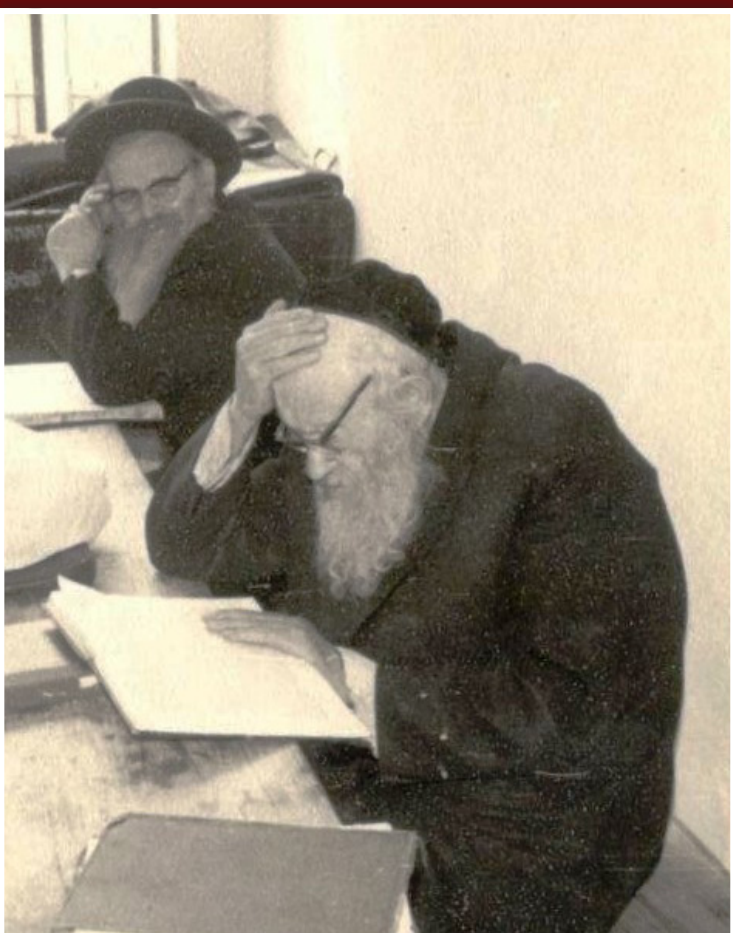
במכתבו מכ"ח אדר א' תרפ"ד, מספר רבי אהרן לייב:

"מסתמא ידעת מה שכתבתי על העיתון 'דער יוד' בענין שזה קרוב מצפים אנו שנזכה להוציא לאור מבית הדפוס את הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן ולכן כל מי שרוצה לזכות בו ישלח מחירו במוקדם והנחה יעשה לכל מי שישלם במוקדם רק המחיר 4 זלאטיס (7500 מארק) ואשר אחר ההדפסה יהי המחיר יותר מזה כמוכין".

מתוך המשך המכתב עולה גם, כי ר' אהרן לייב התלבט האם בנוסף לשמות משלמי מעות הקדימה, ידפיס בסוף הספר גם את שמות אנ"ש שהלכו לעולמם - בעיקר אותם שנסתלקו בזמן מלחמת העולם הראשונה - עם תאריכי פטירתם. אחת הסיבות לחששו - מלבד עצם הקושי לברר את שמות אבותיהם של המנוחים וימי הסתלקותם - היה

ר' בירך רובינזון (באדיבות ר' יצחק צבי מאליק)

תמונה נדירה של ר' בן ציון אפטר בלימודו (באדיבות ר' אברהם אייזנבאך)

ר' יצחק מאיר קורמן (גנזך ירחון ברסלב)

שנכנס לשטיבל של ברסלב נפטר בדמי ימיו... והיתה זו עוד עילה מאת הבעל-דבר כדי למנוע אנשים להתקרב.

אשר על כן, לא רצה רבי אהרן לייב לרשום את כל שמות הנפטרים מאנ"ש, שלא לתת תוקף להטוענים כלפי חסידי ברסלב "אתם המיתם את עם ה'".

משום שאז, בזמן מלחמת העולם הראשונה ובעיקר בשנים תרע"ח-ט, כשררר רעב קשה ואלפים בוורשא הבירה חלו במגפה שהשתוללה אז ונפטרו, ובבית החסידים דברסלב בוורשא נפטרו אז גם כן כמה וכמה אברכים ובחורים צעירים וגם החסיד הגדול מייסד הבית החסידים רבי שלמה גבריאל הכהן נפטר אז והוא אך כבן ארבעים - נמצאו אנשים שאמרו כי כל מי

את לבטיו הוא שוטח בהמשך מכתבו:
 "גם אשאל בזה את חוות דעתך, עלה על רעיוני לעשות גם 'לוח יקרי דשכבי' היינו היא"צ מאנ"ש אשר עזבו לן חיים - אך מלבד מה שהדבר נוגע לכבידות מחמת העדר ידיעות, אף גם אני בספק מפני כמה טעמים. א) מחמת רעש העולם ותלונותיהם בלשון אתם המיתם את עם ה' ב) מהאנשים אשר לא נודע לאבותם ולמשפחתם, ע"כ אחכה לתשובתך בזה..."

במכתב נוסף, מט' למספר בני ישראל תרפ"ד, הוא מספר:

"וברוך ה' התחלתי בהצקת הפלאטין [=לוחות] וגם ברוך ה' קניתי נייר - יהי רצון שאזכרה להוציא לאור עולם בשלימות ובהידור וכן דקדושה במהרה, יראו עינינו וישמח לבנו והנה רצוני וכוספי חזק שנוכל לעשות יום חגיגה של סיום הספר אם ירצה ה' בל"ג בעומר ביום הילולא דרשב"י זיע"א אשר אמר 'בזוהר דא יפקון מן גלותא' ורבינו הקדוש ז"ל גם כן אמר על ספרו שהוא אתחלתא דגאולה והיינו הך כמוכן.

"והנה הבאים מאומאן, הכל ברוך ה' על מקומם ומנוחתם - הר' בניציון נ"י אפטער היה אצלנו כמה שבועות עד אחר פורים וברוך ה' שזכיתי אני גם כן בו מעט כפי יכולתי, והבטיח לי שעל יום סיום הספר אם ירצה ה' כשאודיע לו יבוא אם ירצה ה' גם כן".

רבי אהרן לייב השקיע בפנימיות הספר ובחיצוניותו; הוא הזמין אצל צייר יהודי נודע, ציור שער של עץ ששורשיו נטועים על פלגי נחל, וצירף את השער הזה בנוסף לשער הפנימי. כל כך גדולה היתה החביבות שרחשו אנשי שלומנו בוורשא לחברם רבי אהרן לייב העני והאביון המוסר עצמו בכל כוחותיו ומאודו לעסק ההדפסה, שהחליטו לכבוד שמחת צאת

**אשר לכל אחד ואחד
 נתגלה חידוש ופירוש
 נפלאה, כל חד לפי
 דמשעור בליבו, ולהבין
 ולהרגיש את הטעם
 הטוב והמתוק והנועם
 העליון בספריו הק'
 ומתלמידיו הק' שהיה
 יחד אתו בחיים חיותו
 - עד ימינו אלו אשר
 זבינו להתוודע ממנו
 בדרך נס אחר יותר
 ממאה שנים של
 הסתלקותו הק' אשר
 לא חלם לנו כזאת**

הספר לאור לתפור לו מלבוש חדש נאה של שבת. כך הם מספרים במכתב "פה ווארשע בבית החסידים דברסלב אור ליום ד' חול המועד פסח תרפ"ד":

"וליתר שאת ולטובה, אות להראות חיבתנו ואהבתנו לידידנו הר' אהרן יהודא נ"י הנ"ל הוסכם אצלנו לעשות לו בלי נדר בגד משי (אטל"ס) לכבוד חגיגת יום אשר יזכה להוציא לאור עולם הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן בקרוב".

וביום הגדול ל"ג בעומר תרפ"ד, נהרו כל אנשי שלומנו לבושים בבגדי שבת, זקנים נערים וילדים, אל בית החסידים דברסלב ברחוב 'דזשעלנא' 43 (מקום משכנם הראשון, בטרם התארגנו וקנו את בית הכנסת המרווח והנאה ברח' נוויליפיץ 28), שם נערכה החגיגה ברוב עם, עם ספרי תורה, וברכת 'שהחיינו', כשאבות ובניהם מרקדים עם ספרו של הרבי בידם ושמהים בה' ובתורתו ובמשה עבדו.

זיכרון השמחה הגדולה הזו לא נמחה ימים רבים, במכתב ר' אהרן לייב מ"ל"ב ימים למספר לקבלת התורה הק' תרפ"ה, הוא מספר בהתרפקות:

"...בזכרי ימים מקדם, שבשנה העברה ביום הזה אשר זכיתי להשלים הדפסת הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן ולעשות שמחה של מצוה ולגומרה של תורה בקיבוץ חברים הן מפה והן משאר עיירות שנתקבצו אנ"ש בשמחת היום - אשר זמן רב הי' בזיכרוני צלצול השמחה הזאת אשר נודע בשערים בעלה, ומי שלא ראה שמחה זאת..."

החסיד הנאמן רבי בירך רובינזון ז"ל, אוד מוצל מאש, בהנציחו בליקוטי מוהר"ן הוצאת משך הנחל תשמ"ו את זכר הקדושים, מזכיר אף הוא את השמחה ששרתה באותו מעמד:

"ואני משתף בזכותי את כל אלפי חסידים ברסלב מפולניה ובפרט אותם שמסרו נפשם להדפסת הליקוטי מוהר"ן בפולניה בשנת תרפ"ד ע"י הרה"ח ר' אהרן לייב ציגלמאן הי"ד, כי היה להם חסרון כיס גדול ונורא, וזוכר אני את השמחה שהיתה לכל אנ"ש כשגמרו הדפסתו, עד שהלכו בבגדי שבת ויום-טוב לגודל השמחה".

תיאור נפלא מצאנו בין כתבי החסיד רבי יצחק מאיר קורמאן, מתחילת השמחה הגדולה שהיתה אז לכבוד צאת הספר ממכש הדפוס, והבאנוהו כאן לעורר אהבתנו לה' יתברך ולתורתו ולמשה עבדו, ולזיכרון הקדושים.

**ובפרט כשזכיתי להוציא הגה מפני, מגודל מעלת
 רבינו הק' בזה, אשר היה לנו, ואשר יש עוד לנו
 לנצח, ומכל פרטיותו מיום ביאתו לעולם הזה
 עם כל הקדושות של עולם העליון ודבר תיקון כל
 נשמות ישראל אשר ישנו פה ואשר איננו פה**

וגמר של הדפסת הספר הזה נחגגה חגיגה מפוארת בעיר ורשה בליל של ל"ג בעומר תרפ"ד, בקיבוץ גדול והתאספות של רוב חסידי ברסלב מכל אתר ואתר העיירות שבפולין, לבית החסידים דברסלב ברחוב דושלנה מספר 43.

והשמחה היתה לפי הסדר הזה:

(א) תפילת ערבית בכונה בהתקשרות לרבינו הק' כמו ליל הראש השנה ויום כיפור.

(ב) בקול רם את ברכת ה'שהחיינו' על ידי ה' אהרן לייב ציגלמן ז"ל שהיה מלוכש או בבגד חדש של משי וספר הליקוטי מוהר"ן בידו ועמד במקום גבוה שיהיה נראה לעין כל - אשר נשמע כרעם את ענית "אמן" מכל הקהל, אשר היה בוקע רגיעים.

(ג) ואחר זה התחיל החזן בקולו

הנעים של שיר זומרה כדרכו הק' הר' שלמה יהודא הופמן ז"ל מורשה (חסיד ברסלב ותיק ומובהק ועסקן כללי - ובעל תפילת שחרית תמידי בכל ראש השנה בקיבוץ הק' בלובלין - אשר נאסף גם כן בכבשן האש רח"ל) את אמירת "אתה הראת לדעת" וכו', כמו בשמחת תורה, פסוק בפסוק וכל הקהל אחריו - ואחר זה הוציאו את כל הספרי תורות מארון הקודש ונעשה סיבוב כל הז' הקפות מסביב הבימה - מי בידו ספר תורה ביהד עם ספר ליקוטי מוהר"ן - ומי בספר ליקוטי מוהר"ן לבד בידו - ואפילו לילד קטן היה בידו הספר ליקוטי מוהר"ן, וכולם היו מכורכים בכריכה הכי יפה ונאה ביותר - וכל הידיים היו שלובי יד ביד חבירו דבוק, והשיר והניגון הידוע "בך רבינו נגילה ונשמחה בך" - בלי הפסק נשימה של שתי שעות.

והריקודין עלה כל פעם בהתלהבות יותר, עד שהאבק כיסה את כולנו כמו בתוך מראה הענן של קבלת התורה ממש. אשרינו שזכינו לכל זה ברגעים אלו - להרגיש את נועם מתיקות עריבות הדביקות בו יתברך וברבינו הקדוש - אשר אי אפשר לי למפרש בשפתי חדה דלבאי בזה בזכרי זאת היום.

(ד) ואחר כך נטלנו ידינו לסעודת מצוה - שהיה מוכן מכל טוב בגשמיות כסעודת שלמה המלך בשעתו - וברוחניות טעמנו בכל, טעם גן עדן טעם מן, לחם מן השמים - בפרט שהזכרנו שעכשיו הוא החתונה העליונה של הילדים בקבלת התורה, כמבואר בהמעשה

של הז' בעטלערס מהקיבוץ והכינוס לכל הבעטלערס ביהד עם הז' בעטלערס הק' שבאו גם כן על החתונה עם הברכה והדרשה גישאנק.

(ה) בין מאכל למאכל נאמו ודיברו חידושי

תורה השובי חסידי

ברסלב, זיכרונות שונות, זיכרון בספר, התורות העמוקות, שיחות, וסיפורים שונים - מגודל מעלת הדפסת ספרים הק' אלו - ומגודל חובת לימוד בספר שיצורים - ביחיד, וברבים - להפיץ אור פנימיות עמקות כל תורה ומאמר לכל בן אדם, לבל להיות עין יבש וכו' וכו'.

ברוך ה' אשר גם אני

המלקט זכיתי לשיח ולספר ולבאר בפרוטרוט הרבה הרבה שיחות נפלאות ומאמרים וסיפורים שונים. ובפרט מכל פרוט דבר כל עיקר הענין של רצון רבינו הק' מאתנו לנצח - להיות תלמיד ותיק - ומשרת נאמן - וציר זרין - ולא רוע מזל, שקורין שלימזלניק. להכניע כל האיברים לשרת את כל השארת רבינו הק' שאמר, "מיין פייערל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען".

והריקודין עלה כל פעם בהתלהבות יותר, עד שהאבק כיסה את כולנו כמו בתוך מראה הענן של קבלת התורה ממש. אשרינו שזכינו לכל זה ברגעים אלו - להרגיש את נועם מתיקות עריבות הדביקות בו יתברך וברבינו הקדוש

ובפרט כשזכיתי להוציא הגה מפי, מגודל מעלת רבינו הק' כזה, אשר היה לנו, ואשר יש עוד לנו לנצח, ומכל פרטיותו מיום ביאתו לעולם הזה עם כל הקדושות של עולם העליון ודבר תיקון כל נשמות ישראל אשר ישנו פה ואשר איננו פה, אשר על ידי זה זכה לגלות לנו כל כך תורות ושיחות וסיפורים - ולגנוז - ולשרוף - ולהסתיר סודות הרבה וסיפורים רבים ולהזהיר לבלי לגלות לזרים וכדומה - וגם להצפין אפילו בתוך כל ספריו הק' בעמקות כזה - אשר לכל אחד ואחד נתגלה חידוש ופירוש נפלאה, כל חד לפי דמשער בליבו, ולהביין ולהרגיש את הטעם הטוב והמתוק והנועם העליון בספריו הק' ומתלמידיו הק' שהיה יחד אתו בחיים חיותו - עד ימינו אלו אשר זכינו להתוודע ממנו בדרך נס אחר יותר ממאה שנים של הסתלקותו הק' אשר לא חלם לנו כזאת - ובפרט זכינו לטעום מטעם התפילה ושיחה בינו לבין קונו והתבודדות כל יום ואמירת תהלים הרבה - וכן להיות בשמחה תמיד ולהחיות את עצמינו עם נקודות טובות - שלא עשני גוי - בהתקרבות לתורה ולמצות וכו' - ובפרט שזכינו להתקרב ולהישען עליו וצ"ל - אשר הוא יתקן את כולנו, כמו שאמר "דיפיט אויף מיר - איך גיאי פאר אייך" (סימכו על כוחי, אני הולך לפניכם), אשר על ידו זכינו להרבה הרבה דברים שהתורה נקנית בהן, אשר לא יספיקו כל אלה נביות...

והיה אז קול ישר - וקול חזון - בכל אוזן השומע - ונתעורר כל לב אז ב"קיימו וקיבלו מחדש" - לקבל על שכמו להיות ברסלב חסיד כרצונו וצ"ל בלב שלם - ובתודה וקול שיר של מחיאת כפיים ושמחת רב הריקודין נתעלה ונתרומם השמחה עד קרוב לאור הבוקר בלי הפסק בדרך הפלא ופלא - אשר כדאי להרשים לי זאת בזיכרון לנצח, את השמחה השלמה הזו.

(ו) עם השתתפות השמחה רצנו בוריות למקוה להכנת תפילת שחרית תפילת ותיקין - והתפילה נתקיים בצעקה בקול רם ובמחיאת כף אל כף - ובסוף התפילה נאמר העשרה מזמורי תהלים תיקון הכללי בצוותא חדא יחד - וכל הנ"ל היה הכל בהתקשרות לרבינו הק' וצ"ל. והשלמה היה בריקודין רבים עד אין מספר כמעט כל היום כנהוג בינינו חסידי ברסלב - כי מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד כאזחרתו וצ"ל, ובפרט ביומי דפגרא וקדוש כזה, ביום הילולא של רבן שמעון בר יוחאי וצ"ל - אשר יש לו שייכות גדול לרבינו הק'.

(ר) יצחק מאיר קורמן, ילקוט הליקוטים

מתוך הספר 'אש תמיד תוקד' - דברי ימי חסידי ברסלב בפולין (תודות: ספרית שוקן, אביב לובן, יונתן מאיר, ר' שמואל תפילינסקי שיחי)

עטרת זקנים בני

הקשר המופלא הטמיר והנעלם מעין כל חי
בין אור ישראל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א
לנצר מרשיו חוטר נאמן - רבינו הקדוש
הנחל נובע מקור חכמה זיע"א

מלוקט מספרי רבינו הקי' ותלמידיו ומשיחות מזקני אנ"ש
לכבוד יומא דהילולא רבא של קדוש ישראל הבעל שם טוב זיע"א
שעלה לגנזי מרומים בחג השבועות ה'תק"כ

בית מדרשו וביתו של
הבעש"ט במעזיבז

ד. ברסלבר

"כאשר אתה ידעת את כל התיקונים והשעשועים שקיבלת מהצדיקים שהיו בדורות האלה, מיום שנתגלה אור הגנוז, אור ישראל וקדושו, רב רבנן, איש אלקים נורא מאוד, מורנו ורבנו הרב רבי ישראל בעל שם טוב זכרוננו לברכה, אשר האיר פני תבל והעמיד תלמידים הרבה, צדיקים וחסידים קדושים ונוראים, והשאיר אחריו ברכה נטע שעשועיו זרע קדש מצבתו, יוצאי חלציו הקדושים היקרים מפז ופנינים וכל הפצים לא ישוו בהם, אשר הוא ותלמידיו ויוצאי חלציו גילו אלקותך בדורות האלה והרביצו תורה בישראל, המה האירו עינינו ופתחו לבנו, למדו ולימדו דרכים ישרים ועצות נפלאות להתקרב אליך באמת..." (ליקוטי תפילות ח"ב תפילה לג מיוסד על תורה ס"ו תנינא).

במילים אלו מודה רבי נתן להשי"ת על ששלח לנו צדיקים כאלו, הבעש"ט הקדוש, אשר השאיר אחריו ברכה נטע שעשועיו (יש שאמרו שנרמז בו ראשי תיבות נ'חמנ' ב'ן ש'מחה) הוא נינו הקדוש שהמשיך וגילה אלוקותו יתברך בעולם וגילה עצות נפלאות להתקרב אליו יתברך, עד שאפילו הרחוקים ביותר יוכלו להתקרב מכל מקום שהם.

לעזור לבעל בחירה

זקן אחד, מחשובי תלמידי הבעש"ט, שמע את רבו אומר: "הנכד שלי, יוכל לעשות טובה לבעל-בחירה". לאחר הסתלקות הבעש"ט למרומים, נסע אותו תלמיד לכל נכדיו שמא יגלה על מי התכוון רבו. הוא הגיע אל מעונו של רבי ברוך ממוז'בוז', ועוד בהיותו בחוץ, שמע אותו מתאנח ואומר: "ריבוננו של עולם! איך עושים טובה לבעל-בחירה?". אמר אותו זקן בינו לבין עצמו: "אם כן, לא עליכם התכוון סבכם". דברים דומים שמע משאר נכדי הבעש"ט.

אך כאשר בא לרבינו, עוד בטרם נכנס אליו, שמע אותו אומר כמפליג: "הן, בעל בחירה!" כאומר: יכול אני לעשות טובה אף לבעל-בחירה. נענה הזקן: "עליכם התכוון זקינכם" (כת"י ר' שמואל הורביץ).

היינו, שעניינו של רבינו, שאינו נוטל מהאדם את הבחירה ומבטל ממנו כליל את יצרו הרע, כפי שעשו צדיקים אחרים, אלא נותן לו כלים ועצות עמוקות, שבאמצעותם יבחר בעצמו בטוב, ואף אם יעבור עליו על ידי בחירתו מה שיעבור, כי "ידוע שלבעל בחירה קשה מאוד להועיל, כי הבחירה של האדם יש לה תוקף גדול מאוד כי הכל נברא בשביל הבחירה - אבל אף על פי כן יגמור הצדיק מה שהתחיל והעיקר על ידי קול תוכחתו הקדוש" (ליקוטי הלכות חוה"מ ד, יד).

וכפי שאמר פעם רבינו: "אני יכול לעשות מכולם צדיקים גמורים נוראים, אבל מה יהיה, אם כן יעבוד השם יתברך בעצמו את עצמו..."

"כלומר", מבאר רבי נתן, "שרצונו הוא שאנחנו בעצמנו נתייגע בכוחו ועצותיו הקדושים להשיג עבודת השם, אבל לא שהוא יתן הכל לגמרי. וכן שמעתי עוד בכמה לשונות, שאמר: 'אני יכול ליתן יראה לאדם, עד שייצא מחייו ויתבטל במציאות'. ופעם אחת ביקש מאתו אחד מאנשי שלומנו הרבה בעניין זה, שיתן לו יראה, ודיבר עמו רבינו זכרוננו לברכה דברים כעין הנ"ל, שבוודאי יכול ליתן יראה עצומה, רק שאין זה תכלית, כי אם כן יתבטל במציאות. והאיש הנ"ל היה משתוקק אף על פי כן, שיאיר עליו יראה עצומה. ואחר כך יצא האיש מלפניו ונפל עליו יראה עצומה ומופלגת מאוד והתחיל לצעוק להשם יתברך בקולות משונות, מה שלא היה רגיל בכך, עד שכמעט יצא מחיותו, ונמשך כך עד למחרתו. ולמחרת נכנס אצלו ושאל אותו רבינו זכרוננו לברכה אם הגיע אליו יראה. השיב לו האיש הנ"ל: שוב איני רוצה בוה. וביקש מאתו שייקח ממנו זאת, וחזר ולקח ממנו, ושב לקדמותו" (חיי מוהר"ן, של).

דמי שדכנות

ימי ילדותו הקדושים של רבינו, קשורים בקשר אמיץ בבית הקדוש והטהור שבו נולד וגדל, בית סבו - הבעל שם טוב הקדוש - אשר בו חי ופעל עד להסתלקותו, שתיים-עשרה שנים לפני לידת רבינו. הבעש"ט עלה למרומים בחג השבועות שנת תק"כ, אך רוחו הנשגבה עדיין ריחפה בחללו של הבית ממנו יצאה אורה לעולם כולו.

סיפור מופלא הוא התקשרות השידוך בין רבי שמחה ב"ר נחמן מהורודנקא אביו

בנינים

של רבינו, ובין זוגתו הצדקנית מרת פייגא נכדת הבעל-שם-טוב, התקשרות עליה רמו הבעש"ט ושממנה נולד רבינו הקדוש.

באחד הימים באה לפני הבעש"ט אשה אלמנה עשירה, וביקשה שישדך לה אחד מבני חבורתו הקדושה, יש אומרים שהיתה אחות הרה"ק רבי יצחק מדרוהוביטש, ממקורבי הבעש"ט.

באותה תקופה הלכה לעולמה אשת הרה"ק רבי נחמן מהורודנקא. קרא הבעש"ט לתלמידו רבי נחמן ושידך לו את אותה צדקת, וכך קם השידוך והיה.

בעת שמחת ה'תנאים', שאל רבי נחמן מהורודנקא את רבו הבעל-שם-טוב: "רבי, מה אתן לכם בתור דמי שדכנות?" והבעש"ט, בעיניו הסטהרות הצופות למרחוק, משיב: "דמי השדכנות יהיו, שכאשר יולד לך בן ולבתי אדל תיוולד בת, נשתדך יחד".

נענה רבי נחמן ואמר: "רבי, מתייחס אנכי עד לדוד המלך", כי אכן, רבי נחמן היה מצאצאי רש"י והמהר"ל מפראג שהיו שניהם מגזע בית דוד.

הוציא הבעש"ט מגילת יוחסין והראה לתלמידו כי גם הוא מגזע דוד מלכא משיחא.

ויהי לפלא, שדווקא באותו מעמד גילה הבעש"ט כי מזרע דוד הוא. "ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה, ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' והריחו ביראת ה'" (ישעיה, יא).

לרבי נחמן מהורודנקא נולד מנישואין אלו בן, ושמו נקרא שמחה. תקופה קצרה אחרי לידתו נפטרה אמו. היות ורבי נחמן נהג לנדוד רבות בדרכים לצורך השליחויות הנשגבות שהטיל עליו רבו, בין השאר לעריכת מגביות לפדיון שבויים (לפי הספר 'מליצי אש' ח"א, רנג), על כן נבצר ממנו לגדל את בנו הקטן והבעש"ט הקדוש לקח על

פעם אחת, כששמעה אמו הצדקת מרת פייגא את תלמידיו שחים בשבחו, אמרה להם: "אספר לכם איזה רבי יש לכם ותדעו את גודל קדושת נשמתו!" וסיפרה להם את נפלאות הסיפור הנורא של לידתו

פנים בית מדרשו המשוחזר של הבעש"ט

פייגא, ועדיין לא זכו להעמיד ילדים. הרבתה הצדקת פייגא בתפילה על ציון סבה הבעל-שם-טוב, עד שזכתה ונולד לה בן, ונקרא שמו 'ישראל' על שם זקנו הבעש"ט. לאחר מכן נולדו להם עוד שלושה ילדים, רבי יחיאל צבי, רבינו הקדוש, ואחותם מרת פעריל.

סיפור לידת רבינו הקדוש לאחר שאמו התפללה בערב שבת קודש על ציון סבה הבעש"ט ונרדמה ובחלומה הראו לה האמהות הקדושות נשמה מאירה באור גדול ונורא ואמרו לה שנשמה זו שייכת לילד שעתידיה היא ללדת - סיפור נורא הוא. פעם אחת, כששמעה אמו הצדקת מרת פייגא את תלמידיו שחים בשבחו, אמרה להם: "אספר לכם איזה רבי יש לכם ותדעו את גודל קדושת נשמתו!" וסיפרה להם את נפלאות הסיפור הנורא של לידתו (כת"י ר' אלטר טפליקר זצ"ל).

עצמו את האחריות על הילד. הנער שמחה גדל תחת עיניו הפקוחות של מאורם של ישראל, ופעם אחת אמר הבעש"ט דברים בשבחו באוזני בתו הצדקת מרת אדל, והיא נצרה את דברי אביה בלבה.

כשהסתלק הבעש"ט לשמי מרומים, היה שמחה נער כבן עשר. עוד בעודו צעיר לימים, היה נעלם לעיתים תכופות בלא להותיר עקבות. היה עוזב את מזיבוו' עירו ומרחיק לכת אל מקום שבו אין איש מכירו. רגליו נשאווה אל יערות העד, שם, הרחק מעיני בני אדם, התבודד זמנים ארוכים.

מרת אדל בת הבעש"ט, שהבינה מדברי אביה שעליה לקחת את הנער שמחה לחתן, השיאה אותו לבתה פייגאלה, שהיתה צדקת ויראת שמיים גדולה. נישואיהם של רבי שמחה ומרת פייגא, התקיימו במזיבוו' בשנת תקכ"ג, שלוש שנים אחרי הסתלקות הבעש"ט.

בנישואין אלו, נתקיימו דברי הבעש"ט בשעתו לתלמידו רבי נחמן מהורודנקא: "דמי השדכנות יהיו - שנהיה מחותנים".

נשמה מאירה באור גדול

חלפו מספר שנים מנישואי רבי שמחה ומרת

בית מדרשו המשוחזר של הבעש"ט

כאשר בא לרבינו, עוד בטרם נכנס אליו, שמע אותו אומר כמפליג: "הן, בעל בחירה!" כאומר: יכול אני לעשות טובה אף לבעל-בחירה. נענה הזקן: "עליכם התכוון זקינכם"

סיפורי צדיקים המלהיבים את הלב

תלמידי הבעש"ט, שהורגלו לבוא אליו למזיבוו' בחיים חיותו להתחמם לאורו, המשיכו לבוא למזיבוו' להשתטח על ציונו הקדוש, היו מתוועדים יחד בבית אשר בו היה דר הבעש"ט, סמוך לבית מדרשו, מתרפקים על זכרו ומעלים דברי תורה משמו, ומספרים סיפורי-קודש נפלאים, מעבודתם הנלהבת של רבם הגדול והחבריא קדישא דיליה.

ליד השולחן, יושב ילד כבן שלוש-ארבע, טהור עיניים, הלא הוא רבינו. נשמתו הזכה סופגת אל קרבה את להבת הקדושה המלהטת בין כתלי הבית. הוא גדל קמעא ואוזניו כרויות לכל הגה היוצא מפי הצדיקים המתאספים בבית הוריו. מעשיות מופלאות שומע הוא על סבו הגדול הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים שלמדו תורה לשמה מתוך אהבת הבורא, התפללו בדביקות עד כלות הנפש, שברו את התאוות החומריות, שידדו את הטבע

אוהל ציונו של הבעש"ט במעזיבון

כשהסתלק הבעש"ט לשמי מרומים, היה שמחה נער כבן עשר. עוד בעודו צעיר לימים, היה נעלם לעיתים תכופות בלא להותיר עקבות. היה עוזב את מזיבון עירו ומרחיק לכת אל מקום שבו אין איש מכירו. רגליו נשאווהו אל יערות העד, שם, הרחק מעיני בני אדם, התבודד זמנים ארוכים

אביו ואמו הצדיקים, לקיים בהם מצוות כיבוד אב ואם, וכן כדי להשתטח על ציון סבו הקדוש.

אך לא תמיד התאפשר לו לעשות את הדרך הארוכה מאוסיאטין עד למזיבון. וכשלתים היה חפץ לבקש מזקנו הבעש"ט איזה דבר, היה קם בלאט באישון לילה ויוצא אל החצר, שם היה ממתין לו העגלון של חותנו הגביר, רבינו נדבך איתו קודם לכן שיבוא בשעות אלו של טרם עלות השחר וייקח אותו בעגלתו אל העיירה 'סמילע' המצויה לא הרחק, שם טמון הצדיק רבי ישעיה מיאנוב, מתלמידי הקדושים של הבעש"ט, מחבר הספר 'צוואת הריב"ש'.

רבינו נהג לשלם לעגלון וזה הובילו אל הציון בסמילע. שם היה רבינו משתטח ומבקש מרבי ישעיה שיהיה שליח עבורו, למסור לסבו הבעש"ט את אשר חפץ הוא לומר לו (שבחי הר"ן כ).

הבעש"ט מגלה רזי מעלה לרבינו

הקשר בין רבינו לסבו הבעש"ט הקדוש, נסתר ונעלם מעין כל חי. אבל כמה עובדות הקשורות

ארוכה זולגות דמעותיו ומרטיבות את המצבה הקדושה: "סבי הקדוש! עזור לי להתקרב באמת אל הבורא יתברך!".

כשהיה מסיים לשפוך את לבו, היה קם מהשתטחותו. כפי ששמע מפי הצדיקים הקדושים באי בית אביו, רגילים החסידים ההולכים בדרך זקנו הקדוש, לטבול במקווה קר ואפילו בנהרות קפואים, כדי להכניע את הגוף בפני הנשמה. משתוקק הוא לנהוג במנהג זה, ואין נאה משעת טרם עלות השחר זו, כדי שאיש לא יבחין במעשיו. כבר בגיל רך הבין שעבודת הבורא אמיתית היא רק זו הנעשית בלתי לה' לבדו, הרחק מעין הבריות.

שני מקוואות ישנם במזיבון; האחד בתוך בית המרחץ, והשני בחוץ. בוחר הוא בזה האחרון. וכך, לאחר שהות ארוכה בקור מקפיא עצמות על קבר סבו, יורד הוא וטובל במים הקרים ששכבת קרח מכסה אותם.

השליח - רבי ישעיה מיאנוב

אחרי נישואי רבינו, עת התגורר בעיירה אוסאטין, מפעם לפעם היה נוסע למזיבון, לבית

וזכו לניסים על-טבעיים.

לבו הטהור הילך טהור העיניים מתמלא תשוקה עזה לזכות אף הוא לכל אלו. שותה הוא בצימאון אין קץ את דבריהם הקדושים.

לימים העיד רבינו, כי את עיקר התעוררותו לעבודת השם, קיבל מסיפורי הצדיקים. המעשיות הקדושות ששמעו אוזניו באותן שנים מוקדמות, הם שהחדירו בעמקי לבבו, רצונות וכיסופים להידבק בדרכי הצדיקים ולעבדו יתברך באמת, ביראה ובאהבה, כאשר כותב תלמידו רבי נתן:

"שמעתי מפיו הקדוש, בעת שדיבר עמנו מגודל העניין של סיפורי-מעשיות מצדיקים, שנדפס בספריו הקדושים (בליקוטי מוהר"ן סימן רל"ד), ואמר אז שהוא בעצמו זכרונו לברכה עיקר התעוררותו לעבודת השם יתברך באמת היה על ידי סיפורי מעשיות מצדיקים. וסיפר, שבבית אביו ואמו הצדיקים זיכרונו לברכה, היו שכחים שם כל הצדיקים, כי כל הצדיקים היו מצויים בקהילת מעז'בוז' מחמת שהוא מקום הבעל שם טוב זיכרונו לברכה, ורובם ככולם התאכסנו בבית אביו זיכרונו לברכה, ושמע הרבה מעשיות מצדיקים ועל ידי זה היה עיקר התעוררותו להשם יתברך עד שזכה למה שזכה" (שיחות הר"ן, קלח).

דמעות באישון לילה בציון הבעש"ט

שעת לילה מאוחרת. דממה עמוקה שורה על בתי ושבילי העיירה מזיבון. הכל נמים את שנתם. ובבית רבי שמחה ומרת פייגא, קם רבינו בן הארבע, שנראה היה כישן, יורד ממיטתו, מביט הנה והנה, וכשמבחין הוא כי הכל נמים בשלווה, יוצא חרש מן הבית.

בדד פוסע הוא ברחוב הריק והאפלולי, אל פאתי העיר. ממשיך וצועד אל בית-העלמין. פניו מועדות אל קברו של הסבא הגדול, הבעל שם טוב הקדוש. הוא גוחן אל המצבה, מתרפק עליה, ומעיניו מתחילות לזלוג דמעות. "ריבוננו של עולם, אבי שבשמיים, קרבני לעבודתך!" - -

שוב ושוב הוא מתחנן ובוכה, מבקש בכל לבו לזכות לעבוד את ה' באמת, וסביבו נקווה נחל של דמע.

גם בלילות החורף הסגריריים, כשהעיירה היתה נתונה בקיפאון והבריות הדיירו רגליהן מן הרחוב, היה עושה את דרכו אל הציון הקדוש השרוי בעלטה. מזיבון' כולה מכוסה במעטה שלג לבן, וילד אחד פועט צועד לבדו אל מחוץ לעיר. שעה

בכך, מובאות בספר 'חיי מוהר"ן':

בצעירותו, נהג רבינו להרבות מאוד באכילה, היתה לו כוונה גדולה בכך; על מנת שיוכל לשבר ולהכניע בתכלית השלימות שאין שלימות אחריו את שאר התאוות - הניח את כל שאר התאוות אל תוך תאוות האכילה.

פעם אחת, בסעודה-שלישית בשבת, כשישב רבינו בבית חמיו, בקצה השולחן, שררה כבר אפילה בבית. רבינו דרכו היה בדביקות עילאית, שקוע בעבודתו הקדושה. הוא החל מבקש מהשם יתברך שיראה לו את האבות הקדושים: אברהם יצחק ויעקב. "ריבונו של עולם" פנה בתפילה, "כשתראה לי זאת, אשליך גם את התאוה הזו (=של אכילה) ממני".

בתוך כך, נפלה עליו תרדמה, ובחלומו מופיע זקנו הבעל-שם-טוב הקדוש ואומר לו את הפסוק: "ונתתי עשב בשדך לבהמתך" (דברים, י"א).

רבינו מתעורר מן החלום ומתפלא: מה השייכות בין בקשתי מה', לפסוק זה? אך, אחר כך עלה בדעתו, שהרי מובא בתיקוני-הזוהר (דף ס"ב), כי 'עשב' - אותיות עי"ן בי"ת שי"ן. עי"ן בי"ת - היא בת-עין (כלומר כוח הראיה), והאות שי"ן - רומזת על שלושת האבות (משום שלאות שי"ן שלושה ראשים). רבינו פירש את הפסוק שאמר לו הבעש"ט, כך: "ונתתי עשב" - אם תרצה לראות את האבות, זאת לא תוכל, כי אם "בשדך לבהמתך", כשתשדד (=תכניע) את הבהמיות, דהיינו את תאוות האכילה. מאותו יום השליך רבינו מעליו גם את תאוות האכילה (חי מוהר"ן צב). "ואף על פי שהיה ילד שעשועים" כותב רבי נתן בשבחי הר"ן סעיף ט', "ומגודל בתפנוק, והיה אדם דק מאוד, אף על פי כן לא היה חס על עצמו כלל, והתענה וסיגף עצמו מאוד, והתענה ח"י (שמונה

עשרה) פעמים משבת לשבת בשנה אחת".

הוא בחר עצמו אצל ר' נחמן

כאן מוסיף הרב מטשעהרין: "אמר המעתיק, שמעתי שסיפר הרב רבי ניסן קאוליר, אחד מגדולי המקרבים של הרב הצדיק הקדוש רבי ברוך [ממז'בוז'] זצ"ל, לפני המגיד מטירהאויצע זצ"ל, אשר פעם אחת בא אל הרב הקדוש רבי ברוך זצ"ל וראה אותו נעצב מאד, ושאל אותו מה זאת, והשיב לו שזה כמה זמנים שלא ראה את הבעל שם טוב וזכר צדיק וקדוש לברכה, וכל אימת שבא על קברו אינו מוצא אותו ועתה ראיתי אותו ושאלתי אותו מה זה, והשיב לי שהוא נמצא אצל רבי נחמן ואמר בוז הלשון: ער האט זיך פאר קליבן צו ר' נחמן (הוא בחר עצמו אצל ר' נחמן)".

היה אצלי הבעש"ט והודיע לי להיכן לנסוע

לנסיעתו של רבינו לארץ-ישראל בשנת תקנ"ה, קדמה נסיעה שכולה רו וסוד, נסיעה שהיתה "פליאה גדולה" כלשון רבי נתן.

רבינו פנה למשמשו הוותיק רבי שמעון ואמר לו: "יש לפני נסיעה ואיני יודע להיכן". רבי שמעון התפלא: "איך נוסעים, אם אין יודעים להיכן?"

"באמת איני יודע", נענה רבינו, "התוכל לנסוע עמי? הנסיעה תארך או שבוע או שניים, או חודש או רבע שנה, או חצי שנה או שנה תמימה..."

רבינו תולה מבטו במשמשו הנאמן, בוחן את מידת מסירותו ונכונותו למסע.

השיב רבי שמעון: "אפקיר הכל ואסע עמכם,

אפילו אם תארך הדרך הרבה". הוא הלך והכין עגלה וסוסים וכל הדרוש לנסיעה והם יצאו לדרך.

תוך כדי הנסיעה, ביקש רבי שמעון מרבינו שייסעו דרך הכפר ולחווין, ורבינו הסכים. שם הצטרף אליהם עוד אחד מהחסידים. רבינו ציווה עליהם שלא יודיעו בשום מקום מי הוא, כי רצונו היה לנסוע בתור אדם פשוט ולא כאדמו"ר.

הנסיעה נמשכת והעגלה מגיעה למז'בוז. ועדיין מגמת הנסיעה אינה ידועה.

רבינו הלך לבקר את אביו ואמו הצדיקים, ששמחו מאוד בבואו. תוך כדי שיחתם, שאלה אותו אמו הצדקת מרת פייגא: "בני, מתי תלך לזקנך הבעל-שם-טוב (כלומר לקברו)?" השיב לה: "אם זקני רוצה לךאות עמי, יבוא לכאן".

בלילה, לן רבינו בבית אביו ואמו. עם בוקר, באה אליו שוב אמו ושאלתה בפיה: "הלא זקנך כבר היה אצלך, ומתי תלך אליו?". "עכשיו לא אהיה על קברו" נענה רבינו, "כשאחזור, אם ירצה השם, אהיה על קברו". וכן היה.

בדרך למז'בוז, תקפה את רבי שמעון חולשה, ובהגיעם לשם כבר היה חולה מאוד. מרוב חולשה רותק למיטה ונאלץ להישאר במז'בוז מבלי יכולת להמשיך במסע. לפני שרבינו נסע הלאה, הלך להיפרד ממשמשו. "רבי" - שאל רבי שמעון - "מתי אתראה עמכם שוב? הרי יכול להיות שתתעכבו זמן רב בדרך".

"אתעכב שמונה או עשרה ימים, לא יותר", השיב רבינו.

"הרי לפני צאתנו לדרך, אמרתם שאינכם יודעים כמה זמן תארך הנסיעה", התפלא רבי שמעון. "אכן, בביתי לא ידעתי" השיב הרבי, "אבל עכשיו אני יודע שאני צריך לנסוע לקמניץ, ולא אתעכב בדרך יותר מעשרה ימים, כי הלילה היה אצלי הבעל שם טוב וזכרונו לברכה והודיע לי להיכן לנסוע" (חיי מוהר"ן קכט).

נסיעת רבינו לציון הבעש"ט

היה זה בשנת תקס"ו, עת היה התינוק הקדוש ר' שלמה אפרים בנו של רבינו, חולה. באחד הימים, ישב רבינו עם כמה אנשים, ביניהם היה רבי חיים שרה'ס מבני העיר ברסלב ומחסידי רבינו. לפתע אמר רבינו: "האדם הוא שוטה כל כך, עד שאפילו כשמלאך המוות הולך מאחוריו, הוא מחזיק עדיין בשטותיו והבליזו..." השומעים התפלאו על הדברים ולא ידעו על מה ועל מי הם רומזים. אולם רבי חיים שרה'ס נבהל מאוד, הדברים נכנסו היטב בלבו והוא ידע היטב על מה הרבי מתכוון.

לאחר מכן, הלכו כל האנשים לדרכם, ורק רבי

מז'בוז' כולה מכוסה במעטה שלג לבן, וילד אחד פעוט צועד לבדו אל מחוץ לעיר. שעה ארוכה זולגות דמעותיו ומרטיבות את המצבה הקדושה: "סבי הקדוש! עזור לי להתקרב באמת אל הבורא יתברך!"

ציון הבעש"ט הקדוש

והבחינו בו כי הוא שרוי במרה-שחורה ועצבות גדולה מאוד, אך איש לא הרהיב עוז לשאול אותו לסיבת הדבר. לאחר מכן, בערב-שבת אחר חצות היום, ציווה הבעש"ט שיקראו לכל האורחים הנמצאים בעיר שיבואו לסעוד עמו בשבת. אך לא היו שם אלא שני אורחים הולכי רגל והביאו אותם אליו.

אחר כך שמעו, שטען עמו הבעש"ט. ואמר רבינו, שאינו זוכר היטב את כל פרטי המעשה, אך תמצית העניין, שבאותו המקום היו נשמות משלוש מאות שנים, שלא היתה להם עליה, וכשבא הבעל-שם-טוב לשם, נתקבצו כולם אליו, כי הם מצפים תמיד על איש כזה שיוכל לתקנם. וזו הסיבה שהיתה לו עצבות, כי היה כבד עליו ענין זה מאוד. והעניין היה, כי היה בלתי אפשרי לתקן את הנשמות הללו, כי אם על ידי פטירתו, וזה היה קשה לו מאוד, על כן היה בעצבות. והזמין לו השם יתברך את שני האנשים האלו, ועל ידי זה ניצל רבינו סיים ואמר, כי כמדומה, שלשני האנשים הגיע הזיק על ידי זה. והדברים הם מנסתרות דרכי ה' (חיי מוהר"ן ק"צ).

מסופר, כי פעם אחת נסע הבעל-שם-טוב הקדוש דרך העיר אומן והקיפו אותו מחנות יונים, פנה אליהם הבעל-שם-טוב ואמר להם: "אני לא אוכל להישאר אצלכם לתקן אתכם, אבל נכדי הוא יתקן אתכם" וסימן להם בידו שילכו ממנו, ועפו היונים והסתלקו להם (כת"י רבי שמואל הורביץ).

הן אלו מעט מזעיר, פחות מטיפה מן הים, מנפלאות הקשר הנסתר בין הבעש"ט ונינו רבינו הקדוש אשר המשיך ביתר שאת בתיקוני זקנו הקדוש להאיר אלוקותו יתברך בעולם, להודיע לדרי מטה מלוא כל הארץ כבודו ולדרי מעלה איה מקום כבודו, וכלשונו הקדוש והטהור של מורנו רבי נתן: "אנכי העני והאביון, כל ימי גדלתי בין החכמים והייתי מתאבק בעפר רגליהם, וידעתי שבימינו כמעט כבר נשקע האור הקדוש של הבעל שם טוב זצ"ל, ועד שלא שקעה שמשו זרחה שמשו של אדמו"ר הקדוש זצ"ל" (מכתב מיום ד', ר"ח כסלו תקצ"ח).

(תורתנו ל'מכון מוהרנ"ת' להדפסת והפצת ספרי רבינו הקדוש)

ליד השולחן, יושב ילד כבן שלוש-ארבע, טהור עיניים, הלא הוא רבינו. נשמתו הזכה סופגת אל קרבה את להבת הקדושה המלהטת בין כתלי הבית. הוא גדל קמעא ואוזניו כרויות לכל הגה היוצא מפי הצדיקים המתאספים בבית הוריו. מעשיות מופלאות שומע הוא על סבו הגדול הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים

יחיאל שיצרפו. רבי יחיאל סרב בתחילה, משום שהסוס שלו לא היה כה חזק, אך מוהרנ"ת הפציר בו ואמר לו: "אתה בוודאי תיקח אותי!" "מדוע?" שאלו רבי יחיאל, השיבו מוהרנ"ת: "משום שאני כל-כך יפציר בך, עד שתהיה מוכרח לקחת אותי" רבי יחיאל התרצה ושלשתם נסעו יחד למזיבוו'. בדרכם, עברו בעיר חמלניק, שם התגוררה אחותו של רבינו, ומסרו לה בשם רבינו, שתתפלל עבורו אף היא בציון הבעל שם טוב.

על ציון מאורם של ישראל העתירו מוהרנ"ת רבי נפתלי ורבי יחיאל, מעומק לבם לרפואת רבינו. הם נשארו במזיבוו' גם ליום-כיפור. בערב היום הקדוש, הלכו שוב להשתטח על ציון הבעש"ט, באותה עת היו שם כמה אנשים חשובים והם הראו להם את הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן' שזה עתה יצא מן הדפוס. אותם חשובים התמלאו התפעלות עצומה בראותם את התורות הנשגבות והנוראות שבספר (כת"י ימי מוהרנ"ת ושיחות מר' שמואל הורביץ בביאור הליקוטים הישן).

מעשה מהבעל-שם-טוב

אחד מהסיפורים הנדפסים, שסיפר רבינו מוקנו הבעש"ט, סופר בעת נסיעתו לאומן בקיץ דשנת תק"ע. בדרך, פתח רבינו וסיפר מעשה מוקנו הקדוש:

פעם אחת, הגיע הבעל שם טוב לאיזה מקום

חיים עדיין נשאר יושב ליד השולחן, אחוז פחד ויראה. רבינו שאל אותו: "מה אתה יושב?" ורבי חיים, מרוב שברון לבו, לא יכול לפתוח פיו ולענות. קם רבינו ונכנס אל הדרו ורבי חיים הולך בעקבותיו ובוכה בכי גדול. "רבי" התייפה, "יודע אני שהתכוונתם עלי, אנא, עוררו רחמים עלי שאשאר בחיים".

"אכן" ענה רבינו "כוונתי היתה עליך. עתה צריך אני לנסוע למזיבוו' לציון זקני הבעל שם טוב הקדוש, להתפלל על הילד שלי, סע עימי ואתפלל גם עליך".

רבי חיים שרה"ס הצטרף אל רבינו בנסיעתו למזיבוו'. בהגיעם לשם, שהה רבינו זמן רב בקבר סבו. לאחר מכן, בצאתו, אמר לרבי חיים: "עבורך פעלתי ישועה, אולם עבורי לא" והוסיף ואמר לו: "אינך צריך אפילו להתפלל, אך מכיוון שאתה כבר כאן, תלך ותתפלל גם כן". לאחר מכן גילה רבינו לרבי חיים, כי עתיד הוא להאריך ימים ונקב במספר השנים שיחיה בזה העולם.

רבינו הפליג במעלת קבר הבעש"ט, כאשר כותב מוהרנ"ת: "סיפר עמי מענין קבר הבעל שם טוב זכר צדיק וקדוש לברכה, שטוב מאוד להיות שם על קברו. ואמר כי "צדיקים יירשו ארץ" (תהלים ל"ז), הינו שהצדיקים אמתיים יורשים ארץ ישראל, שזוכין שמקום גניזתם הוא קדוש בקדשת ארץ ישראל ממש, וארץ ישראל הוא תיקון גדול לפגם הברית" (ליקוטי מוהר"ן קט).

ומזקני אנ"ש נשמע, שרבינו הוסיף "אבל אל תלכו לשם בעת הקור הגדול בחורף, אלא בקיץ, שאפשר להתמהמה שם הרבה". (וסיפר אחד מזקני אנ"ש מאומן, שפעם אחת נסע לשם בחורף וחלה אחר כך והבין שזה ארע לו משום שלא עשה כדברי רבינו).

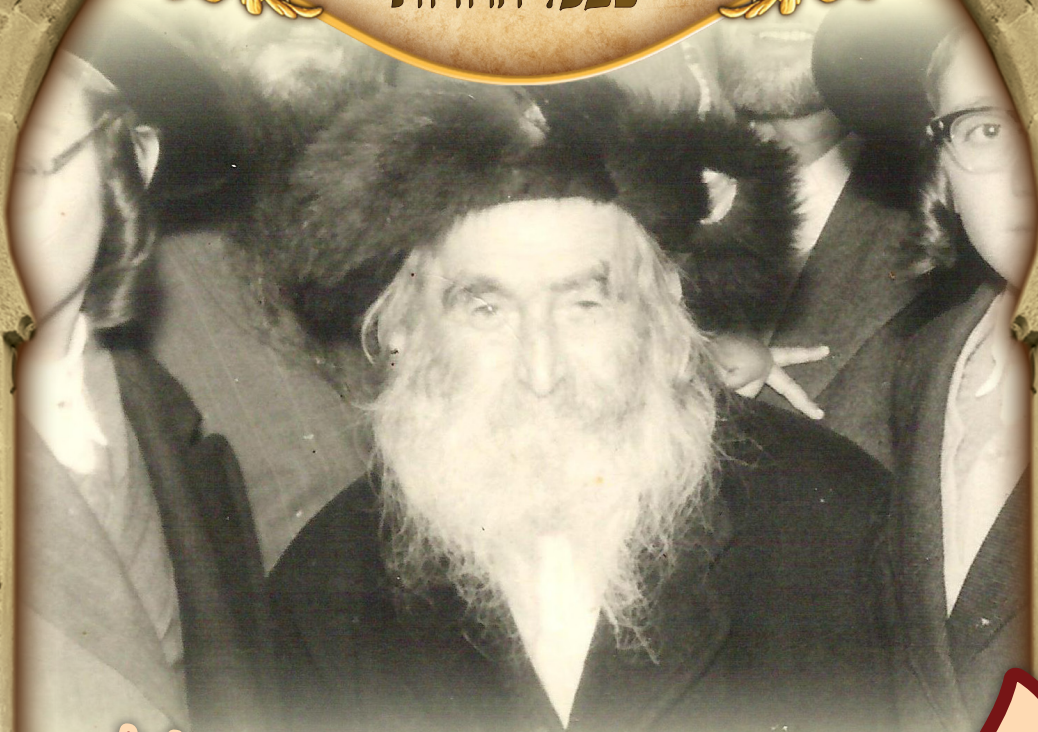
תלמידי רבינו מתפללים לרפואתו בציון הבעש"ט

לאחר ראש-השנה תקס"ט, שלח רבינו את אחיו רבי יחיאל למזיבוו', שיעתיר לרפואתו על ציון זקנו הבעש"ט הקדוש. רבי נפתלי ששמע על כך, מיהר לבקש מרבי יחיאל להצטרף לנסיעה. כשנודע הדבר למוהרנ"ת, הפציר אף הוא ברבי

אשרי אנשיך

פרקי חיים
מתולדות התלמידים
שבכל הדורות

יגעתי ויגעתי
וביקשתי
בכל לב ונפש
את האמת
שיאדהבה נפשי

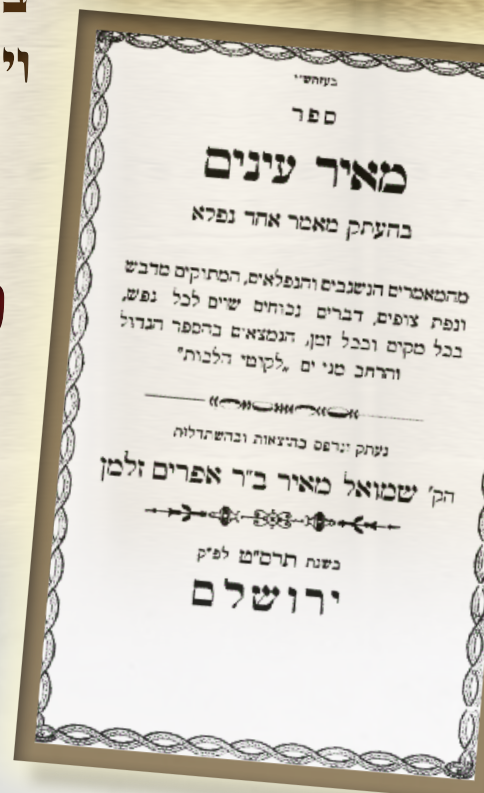

הבקשה והחיפוש וההתקרבות לברסלב בעיר ברדיטשוב
◆ העליה לארץ הקודש, ההתיישבות בירושלים והשנים
במהיצת רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל ◆ על צניעות, שמהה
ויראת שמים טהורה ◆ כתיבת השיחות והדפסת הספרים

מתולדותיו של החסיד הנאמן רבי שמואל מאיר אנשיין זצ"ל

56 שנים לפטירתו כ"ב סיון תשכ"א - תשע"ז

ד. ברסלב

העיר ברדיטשוב

ה

סיד ונאמן בכל הליכותיו, ומקושר בלב ונפש ברבינו הקדוש, היה רבי שמואל מאיר אנשין.

התקרבותו היתה בנסיבות ההשגחה, אחרי חיפוש וביקוש רב אחר האמת. כי מחפש אמת היה, ורק אותה איוותה נפשו.

הוא נולד בעיירה 'זינקוב' הסמוכה לברדיטשוב, לאביו ר' אפרים זלמן, ובפי ידיו הוותיקים נקרא 'ר' מאיר זינקובר'. מנעוריו היה מרבה להגות בספרים רבים, ספרי מוסר וחסידות, ומחפש את דרכו האמיתית בעולמו.

למרות שבמחוז מגוריו לא היה מקובל ללמוד תנ"ך, היה הוגה מתוכו לבדו בשדות וביערות. תקופה מסוימת למד באחת הישיבות בליטא.

בהגיעו לגיל גיוס, כיוון שלא רצה להטיל מום בגופו כדי להשתחרר מחובת השירות בצבא, שירת זמן מה כחייל וכנגן במקהלת הצבא הרוסי, עד שנפטר מעבודת הצבא.

מתמיד בלימודו היה רבי שמואל מאיר, ולפי שבכור היה, נהג לערוך בערב פסח סיום דווקא על מסכתות ארוכות כמסכת כתובות וכדומה.

משפחתו היתה בעלת אמצעים, הם התגוררו בבית בן שבעה חדרים ולא ידעו מחסור, ועם כל זאת חש בציימאון פנימי וחיסרון רוחני, שלא נתן לו מנוח.

תקופה לאחר נישואיו, התרגש עליו אסון נורא: בעת שילדה זוגתו את בנה, נפטרו שניהם, האם והילד. עולמו של רבי שמואל מאיר חרב עליו. ימים חולפים מאז, וכאילו שומע הוא קול פנימי הזועק

**באותו לילה נדלק
הניצוץ בלבו. הוא חש
בכל הווייתו: מצאתי את
אשר ביקשה נפשי זה
שנים ארוכות!**

מתוכו: מוכרח אני למצוא את האמת של הבריאה, של החיים! - - -

קרובי משפחתו שהבחינו כי סערה מתחוללת בלבו, יעצו לו: "שמא תעזוב את עיירת מגוריך, תיסע ותטייל בעולם להרגיע את נפשך השבורה והסוערת?"

הוא עשה כאשר יעצוהו, אולם לא כדי להימלט ממחשבות על אסונו, אלא כדי לחפש את האמת. בעקבות המשבר הנורא שעבר, נפתח חלל עצום בקרבו של געגועים לאלוקים.

הוא החל תר ומחפש את דרכו בחצרות חסידיות ובחוגים שונים. בנדודיו הגיע עד לגרמניה, שם עמד בפני סכנה גדולה של היסחפות להשכלה. תקופה מסוימת, נמשך אל דרכו וספריו של רבי שמשון רפאל הירש, מקברניטי היהדות הנאמנה בגרמניה.

כעבור זמן, שב אל ארצו ומולדתו כשנפשו עגומה עליו, דברי שלמה המלך בגנות הרדיפה אחר הבלי העולם הוזה קמו גם ניצבו לנגד עיניו, אך לא דרך הפסוקים אלא במציאות. צר היה לו

בשמחה תמיד. רבי שמואל מאיר אנשין

לראות בכל מקום, את בני האדם להוטים
אחר הממון ושאר התאוות החומריות.
ואז מגיע היום שבו הוא זוכה לגלות
את אורו של ה'נחל נובע' ואת אנשיו.

איש יהודי היה בברדיטשוב

באחד מימי קיץ תרס"ג, חולף רבי
שמואל מאיר בברדיטשוב הגדולה
שבמחוז מגוריו. חפצה ההשגחה העליונה
להפגיש בינו ובין אחד מהמיוחדים
שבחסידים ברסלב, והוא הזדמן אל ביתו
של רבי ברוך גלנט, המכונה רבי ברוך
ברדיטשובער. רבי ברוך התגורר בבית
דל, אך אהב להכניס אורחים.

פתח רבי ברוך בשיחה היוצאת מן
הלב עם אורחו המבקש והמחפש, ואגב
כך הראה לו את הספר הקדוש 'ליקוטי
הלכות' שהיה נדיר בעת ההיא.

רבי שמואל מאיר, שבקי היה בספרים
רבים, הביט בתוכו, אחר הפטיר: "נו,
עוד ספר חסידי ככל ספרי החסידות..."

"אם כן" נענה רבי ברוך כשזיק
התלהבות בעיניו, "הבה אראה לך שאין
זה 'עוד ספר' ככל הספרים!"

הוא ישב והגה עמו ב'ליקוטי הלכות',
כשמרגע לרגע מכניס הוא את אורחו אל
עולמות אחרים, נשגבים ונעלים.

השעות חולפות ביעף מבלי שיחושו
בכך כלל, רק כששמיה של ברדיטשוב
החלו מתבהרים והולכים, נוכח רבי
שמואל מאיר כי הלילה כולו חמק עבר,
וכבר הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

באותו לילה נדלק הניצוץ בלבו. הוא
חש בכל הווייתו: מצאתי את אשר ביקשה
נפשי זה שנים ארוכות!

מרוב התבערה שהצית רבי ברוך
בקרב, החליט: אני חייב לנסוע לאומן,
אל הרבי הקדוש שממעיינו יוצאים מים
מטהרים אלה!

בה' באב באותה שנה, מגיע רבי
שמואל מאיר המחפש והמבקש לעיר
משכנו של אור האורות. הוא זוכה
להשתטח על ציונו, מתוך כיסופים עזים
להידבק בו ובדרכיו.

במשך שלשה חודשים לא משו ספרי
ה'ליקוטי הלכות' מידו. יום הופיע
בשערי ה'קלויז' עם הספר הקדוש בידו,
והגה בו בצמאון אין קץ, עד שלקראת
חנוכה תרס"ד סיים את ה'ליקוטי הלכות'.

באומן התוודע לחסיד הגדול והקדוש
רבי אברהם ב"ר נחמן חזן, שהגיע מתוך
טרהה וטלטולי דרך מארץ הקודש,
ובשנים הבאות יזכה להסתופף רבות
במחיצתו ולדלות מבראו את מימיו הזכים
והטהורים של הנחל נובע ואף להעלות
על הכתב מפיו שיחות קודש נאמנות.

סמוך להתקרבותו,
העלה רבי שמואל
מאיר על הכתב
באריכות את תיאור
ימי נעוריו וחיפושיו
אחר האמת, עד
שחמל עליו ה'
ברחמיו הגדולים,
וקירבו אל ה'נחל
נובע', מקור
הנחמה, ובין השאר
יכתוב: "ברוך
השם ויגעתי וביקשתי
בכל לב ונפש את
האמת שאהבה
נפשי, וזה בתוקף
בחרותי מצאתיו.

והבר אני לכל אשר יראוך באמת
ובתמים. ולהוכיח על אמיתת האמת של
הקיבוץ הנרדף מעלמא דשקרא בעקבתא
דמשיחא - לבד אשר אלף גיליונות יקצרו
מהכיל, עוד העת לא תרשני כעת."

וכך מוסיף ומתאר את שמחתו ואושרו
העצום על שזכה להסתפח אל נחלת
חסידים ברסלב, ולמרות שנתונים הם
ללעג ולבוז, לקשור עמם חלקו וגורלו
לנצח.

לציון ברנה

רבי שמואל מאיר נכסף לעלות לארץ
הקודש, אך מעות לא היו לו. הוא נדד
ממדינה למדינה וממקום למקום עד
שבקושי הגיע לטריאסטי שבאיטליה.

הוא בא לשם בחוסר כל ובכיטחון גדול
בחסדי השם, בכל יום ויום היה בא לנמל
לזכות לכל הפחות לראות אנייה המפליגה
לארץ ישראל, וציפה לרחמי שמים. פעם
אחת ראה אנייה שהפליגה לארץ ישראל.
געגועיו היו גדולים לנסוע בה, אבל לא
היתה בידו פרוטה לפורטה. תחילה בכה
בלבו, אבל כשראה את האנייה יוצאת
לדרכה נתכסו עיניו בדמעות. ניגש אליו
אדם אחד ואמר לו: "אני רואה אותך בא
לנמל בכל יום, למה אתה עושה זאת?"
השיב לו: "נפשי יוצאת לעלות לארץ
ישראל, אלא שאין לי כסף כדי לקנות
כרטיס-נסיעה.

נחמתי בעניי
היא לראות
לכל הפחות
את הים שדרכו
נוסעים לארץ
ישראל."

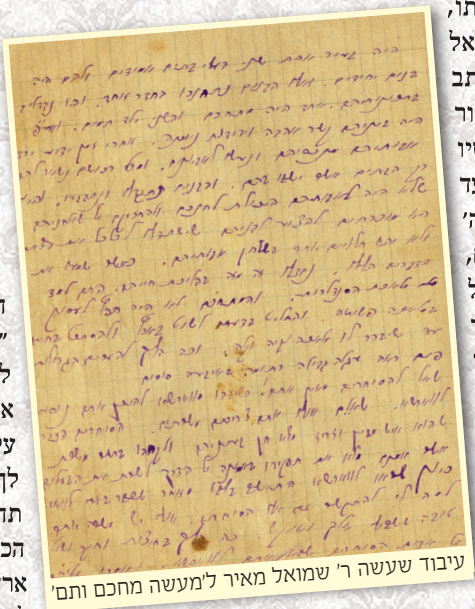
הסתכל בו
האיש ואמר לו:
"אם זקנה יש
לי בירושלים.
אני אתן לך כסף
על מנת שתקנה
לך כרטיס, ואתה
תחזיר לה את
הכסף כשתבוא
ארצה". שאל
לשמו ולשם אמו,

והאיש אמר לו: "למה זה תשאל לשמי?
תיגש לכותל המערבי, ושם תמצא את
אמי הזקנה ותחזיר לה את הכסף. בארץ
ישראל מכיר אותה כל אחד ואחד."

קיבל את הכסף, קנה כרטיס ועלה
ארצה. כשהגיע לירושלים ובא לכותל
המערבי שאל על זקנה הרגילה לבוא
לכותל, ושום איש לא יכול היה לומר לו
מי היא האשה הזאת.

בירושלם קרתא דשופריא

בירושלים עבד את ה' בתורה ותפילה,
ולפרנסתו עסק במכירת ספרי יד-שניה
וספרים נדירים, תחום שבו התמחה.
תקופה מסוימת השתתף עמו בעסק
הספרים, ר' משה אקסל מאנ"ש.

חבר אני לכל אשר יראוך באמת ובתמים

מתוך האגרת שכתב

רבי שמואל מאיר אנשיין זצ"ל

סמוך להתקרבותו לאורו של הנחל נובע

כל מגמת הורי יחיו בחינוכם אותי היה, ברוך השם, כדת משה וישראל, לתורה ולחופה ולמעשים טובים. לאושרם, מיום הכניסו אותי תחת כנפי התורה והאמונה, בין כל חברי בני גילי הייתי המוכרח שבמובחרים ובפי כל המלמדים, ממלמד דרדקי עד האחרון הגדול שבגדולים, הייתי לשבח ולתהילה בכישרוני הטוב והמעולה וברצוני בכל לב ונפש.

הגיעה העת, רכשתי לי ידיעה מעטה בטיב התורה הקדושה והאמונה הצרופה התמה והברה, 'כהמות ימים המו' (על פי ישעיה יז, יב) בקרבי רגשי קודש לדעת מה היא דורשת מאת החוסים בצלה ונושאים עולה; והנה נקודת האמת החלה להתנוצץ בקרבי, ובאצבע אלוקים הראתה לי הטוב באמת, ועל כל צעד וצעד היו דבריה אלי בנחת נשמעים: 'זה הרכך בקודש דרך חיים, קלעת אל מטרת האמת, לא תסור מדרך אמת בחרת ימין ושמאל'.

וזה דרכי בקודש: אוכל להתפאר ולאמור וכל יודעי ומכירי מאז מעולם המה לי ברוך השם לעדים נאמנים - שתורתי היתה אומנותי, לא משתני מאהלה של תורה כמעט, נחשבתי מההוגנים בה יומם ולילה, התפילה-עבודה שבלב היתה בלי פניה, דבר מצווה כי הגיעה לידי ח"ו לא החמצתיה, והיתה בעיני כמוצא שלל רב. בכל לב ונפש הייתי לומד ומלמד, לשמור ולעשות ולקיים, כמעט הייתי פרוש מחיזו דהאי עלמא.

ובאמת, למה לא? מה חסר לי אז? על שולחן הוריי יחיו הייתי סמוך באכילה, שתיה, הלכשה וכל ההצטרפות כדת. בכך, לא מצאתי לי שעה פנויה ובטלה לצאת החוצה לראות השקר והשיגעון המזולכים בכיפה. אם מההכרח-מה יצאתי מעט מאהלה של תורה לחוץ, ובאקראי ראיתי מה, הנה תלמודי בידי: "הוי דן את חברך לכף זכות". אך טוב, טוב היה לי כל הימים! כולו טוב.

אמנם, לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, הייתי פָּבֵר שיתסר-כבר שיבסר (כבן 16 - 17) והנה קפץ עלי רוגז, ובעניין

רע מאחת מרעות וצרות הגלות המר, ועל הורי יחיו נהפך הגלגל וירדו ממדרגתם. יצאתי מתחת ידם לאויר העולם, היה מה שהיה, עבר זמן - מה, ראיתי, אהה! והנה אנדרלמוסיא בעולם, האמת נעדרת, עולם חדש, עלמא דשקרא וחנופה, והשלשה דברים אשר עליהם העולם עומד המה: הכסף, הממון, והמעות. אין תורה! אין דרך ארץ! פסו אמונים מבני אדם.

זמן מה חשבתי שאין זה רק בעולם המסחר; ובכן פניתי לאיזה קדושים וצדיקים אשר בארץ המה, לראות ולהסתכל היטב במעשיהם והנהגותיהם עם חסידיהם אנשי מעשה, למען דבק בהם, וגם שם - לאסוני - ראיתי שאין מעמד לָחֵם על נפשו וחושב על תכליתו באמת.

בקיצור אמרים: בתוך כמה הרפתקאות, צרות, תלאות ויסורים דערו עלי, מה' מצעדי גבר כוננו, על פי סיבות נפלאות למבקש האמת באמת, הייתי שם ושם ושם, בכמה עיירות, מחוזות, פלכים וגלילים שונים, דרשתי זמן רב וחקרתי אחר מעשיהם מנהגיהם עם שינוי דעותיהם, פשוט, פשוט! באספקלריא המאירה, וכאשר רבים וכן שלמים הסכימו לדברי, שבאמת לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה, אמנם הצד השווה שבהן שכולם כאחד אחוזים ודבוקים בשקר בן כמה גוונים, השקר להם למרכז, וכל אחד יתאמץ להצביע (לצבוע) ולפאר שקרו באמת מעט, וכולם ביחד ימשוכו וינהרו אל מרכז השקר.

ואם כן, החם ומרחם על נפשו, ואור האמת זורח ומתנוצץ לו במוחו, ונפשו עליו תאבל - חס ושלום להמיר חיי עד, נצח נצחים, בחיי הבל הבלים, צל עובר וענן כלה, היום חי ומחר בקבר. זה החם על נפשו, אוי ואבוי! מה יעשה? עם מי יתחבר? היתחבר עם התועים והאומללים הנ"ל, אוי להם ואוי לשכניהם מושכי עוזן בחבלי שוא וכעבות עגלה חמאה...

נקל לשער הדאגות, הייסורים והמרירות אשר שבעתי מבקשה וחיפוש

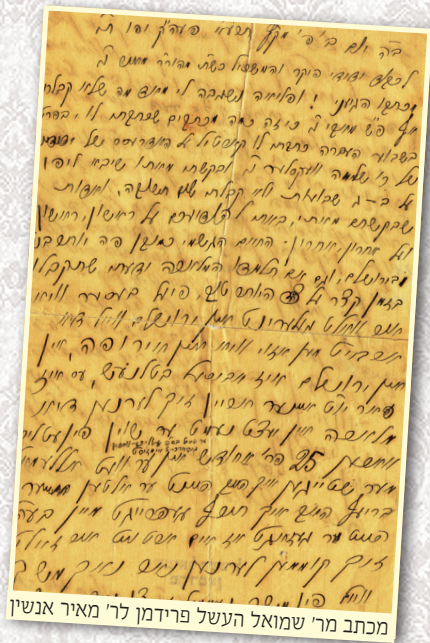
כך מספר הסופר א.מ. הברמן שהיה מיווד עם ר' שמואל מאיר, בספרו 'ספרים וספרות':

"רצוני להזכיר כאן שניים ממוכרי הספרים הירושלמיים, שעיקר עיסוקם היה בספרים משומשים וספרים עתיקים. תחילת שניהם - ושניהם היו חסידי ברסלב - היתה בפתחת חנות קטנה לספרים ובהבאת ספרים לקונים לבתיהם, והיו שותפים לקניית ספרים ולמכירתם.

"שונים היו האנשים במזגם ובטבעם. אחד המשיך לשבת בחנות הספרים, והשני המשיך להתהלך וחבילת ספרים בידו. כוונתי לשני מוכרי הספרים: ר' משה כהן אקסעל ור' מאיר אנשיין.

"ר' משה אקסעל היה חסיד ברסלבי מילדותו בבית אביו באומן. כשהזכירו לר' משה את אומן היו עיניו נוצצות בכיסופים ובגעגועים. טעם הריקודים בבית הכנסת אחרי התפילה לא נשכח מלבו, שכן התלהבות הרוקדים שם היתה גדולה מזו שבירושלים, וכשסח עליהם אורו פניו.

"הוא היה בעל צדקה, ותרם כספים ניכרים לנצרכים. וכשבנו חסידי ברסלב בית כנסת גדול לעצמם תרם תרומה הגונה לבניין. הוא האריך ימים (אומרים שנפטר בגיל של תשעים ושנים שנה),

מכתב מר' שמואל העשל פרידמן לר' מאיר אנשיין

רבי שמואל מאיר עם בני משפחתו

היתה ממנו ביותר מעשרים שנה, אך רבי ישראל בפקחותו הצליח להביא את השידוך לידי גמר, ואחרי החגים דשנת תרע"ב נערכה התקשרות השידוכין.

רבי יעקב, שהכיר היטב את חתנו המיועד, אמר לבתו כי בעל יותר טוב ממנו לעולם לא תוכל למצוא. ואמנם, לאחר נישואיהם כשהכירה את ישרותו וטוב לבו, יחד עם יראתו ושקידתו בעבודת ה', שמחה על הזכות שנפלה בחלקה.

ר' שמואל העשל פרידמן מספר על חתונת חברו ביומנו 'תולדות שמואל':

"יום ה' פרשת מקץ (ל' כסלו תרע"ב). אנחנו כולנו ברוך ה' בחיים ושלוים. אתמול נסע ידידי ר' מאיר ב"י ירושלימה, על חתונתו שתהיה אם ירצה ה' יום ו' שבוע זו; הוא לוקח את בתו של ידידנו ר' יעקב מברדיטשוב; ואני נוסע גם כן אם ירצה ה' היום ירושלימה על חתונתו.

"הייתי בירושלים עד יום א' פרשת ויגש; וברוך ה' היינו בשמחה מאוד, ושמענו מר' אברהם דברים נפלאים ונוראים מאוד מרבינו הקדוש. יום א' לעת ערב באתי ליפו. היום יום ג' פרשת ויחי' י"ב לחודש טבת, בא ידידי ר' מאיר עם אשתו ליפו - להתיישב פה; יהי רצון שיהיה הכל לטובה, ונזכה לעבוד אותו יתברך, ולדפוס את ספרי רבינו הקדוש לאלפים ולרבבות - לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל; הוא שכר דירה אצל ביתי.

"שבת קודש פרשת ויחי. ברוך ה' היינו בשמחה אצל ידידי ר' מאיר נרו יאיר, כי

ורק שנים מעטות לפני פטירתו מכר את חנותו על ספריו למוכר ספרים אחר".

על ר' מאיר אנשין כותב הברמן:

"לא היה לו במה לפרנס את ביתו, יעצו לו אנשים ללמוד סידור אותיות ולעבוד בבית דפוס. משום חולשת גופו ורצונו העז לעסוק בתורה התחיל ולא המשיך. מה עשה? היה מקבל קצת ספרים ממוכרי ספרים על מנת לשלם עבורם לכשימכרם. תחילה עיין הוא עצמו בספרים, ואחרי כן קשר אותם בחבילה והלך למכרם בבתים שונים, שידע כי בעליהם ענין להם בספרים. כיוון ששילם למוכרים, נתנו לו תמיד ספרים אחרים והרוויח קצת".

באותה תקופה, סייע רבי שמואל מאיר לרבי ישראל קרדונר בהדפסת הספרים 'שיר יידידות', ו'נחת השולחן'. וכמו כן הדפיס רבי שמואל מאיר את הספר 'מאיר עיניים' ובו מאמר מליקוטי הלכות בגנות תאוות ממון, אף החל להדפיס יחד עם רבי שלמה ווקסלר את ה'ליקוטי הלכות' אורח חיים.

עם ר' שמואל העשיל פרידמן ביפו

אחד מבני החבורה בברדיטשוב שעלה באותן שנים ארצה והיה מיוודד עם ר' שמואל מאיר, היה ר' שמואל העשיל פרידמן. אחרי תקופה שהתגורר בירושלים, עבר ר' שמואל העשיל לגור ביפו, שם החל לעבוד כסדר בדפוס 'איתן' בעיר.

בחורף תרע"א, דיבר ר' שמואל העשל עם ר' שמואל מאיר שיבוא ליפו ללמוד מלאכת סדר ולעבוד יחד עמו בדפוס. שתי כוונות היו לו בכך; האחת, שתהיה פרנסה לחברו, והשניה, לזכות בחבר טוב וקרוב וכך יוכלו לעבוד את ה' וללמוד בצוותא.

ואכן, כך היה. ר' שמואל מאיר הגיע מירושלים ליפו והחל לעבוד בדפוס יחד עם חברו ר' שמואל העשל, ותוך כדי עבודתם היו מביעים כיסופיהם לזכות להדפיס ספרי רבינו והיו מדברים שיחות חברים בעבודת ה'.

בית נאמן

באותן שנים, בהשפעת רבי אברהם ב"ר נחמן, עלו לא מעט מבני החבורה בברדיטשוב לירושלים. ביניהם היה גם החסיד רבי יעקב פילמר - ברדיטשוב.

והנה, עלה בדעתו של רבי ישראל קרדונר להציע לרבי יעקב פילמר,

**ברוך השם! יגעתי ויגעתי
וביקשתי בכל לב ונפש
את האמת שאהבה נפשי,
וזה בתוקף בחרותי
מצאתיו. והבר אני
לכל אשר יראוך באמת
ובתמים. ולהוכיח על
אמיתת האמת של הקיבוץ
הגרדף מעלמא דשקרא
בעקבתא דמשיחא - לבד
אשר אלף גיליונות יקצרו
מהכיל, עוד העת לא
תרשני כעת**

שייקח לחתן את רבי שמואל מאיר.

רבי שמואל מאיר היה אז כבר כבן ארבעים, וכתו של רבי יעקב צעירה

בהרפתקאות כמוהם אחר האמת שאהבה נפשי ולא מצאתיו. כמה אנחות וגניחות יצאו מקרב ומעמקי לבי בתפילה וצעקה לאבינו שבשמים: "הורני ה' דרך אהלך באמתך, תקנני בעצה טובה מלפניך, החזק בימיני כל אמוני, בעצתך תנחני".

אקצר ואומר: בי ראיתי אמיתת מאמר רבותינו ז"ל "הבא ליטהר" - באמת - "מסייעין לוי". כלומר, אומרים לוי: "המתן" (על פי ליקוטי מוה"ר) זה שנים אחדים הייתי פה בערדיטשוב ולא זכיתי למצוא אשר בקשתי, האמת לאמתו. מאז - אוי! אוי! אוי! כמה גלים ומשברים עברו מאז על ראשי, כמה סיבות מסיבות שונות, נפלאות ואיומות, סבבו וסבבו מסיבת הסיבות עד שנה זו, שנה זו!

אחרי סיבה נוראה מאת סיבת כל הסיבות, כמו בחבלים חבלי אהבה משכה אותי עוד הפעם הנה בערדיטשוב ובעליל הראני ה' נפלאותיו ברחמים רבים, איך מיום החל רוח האמת לפעמני, החלו ה ש ת ל ו ת הסבות, ופה התאחזו התלכדו והסתבכו זה בזה וישר הוליכני להביאני אל מקום וקיבוץ

אמת לאמתו. כל מחשבותיהם, דבריהם ומעשיהם, רק אל התכלית הנצחי מכוונים, אין ממוץ, אין כבוד. בכל יום ובכל עת ובכל שעה ובכל רגע בתוך כלל הקבוץ הקדוש גם אני מחזק ומאמין ומשיב את נפשי ב'נחל נובע מקור חכמה', בספרים נפלאים מלאים על כל גדותיהם בחידושים ועצות עמוקות לעבודת ה' באמת.

אורך אלוקי חסדי ואברך אותך ואשבחך ואהללה שמך, שבימי בחרותי הוצאתני מעומק החושך והאפלה, ועל ידי צמצומים וכלים נפלאים הנני בר זוכה שיתנוצץ כמוחי אור טמיר ונעלם כמוהו. ברוך השם! יגעתי ויגעתי ובקשתי בכל לב ונפש את האמת שאהבה נפשי, וזה בתוקף בחרותי מצאתיו.

וחבר אני לכל אשר יראוך באמת ובתמים. ולהוכיח על אמיתת האמת של הקיבוץ הנרדף מעלמא דשקרא בעקבתא דמשיחא - לכד אשר אלף גיליונות יקצרו מהכיל, עוד העת לא תרשני כעת.

יתאמץ נא כבודו להסתכל בעין האמת, ויקח לו לאות ולמופת מכמה נרדפים מדור דור למען האמת לאמתו, ומה גם בעתותי אלה, עקבתא דמשיחא, אשר כבר ניבאו זאת מראש חכמינו ז"ל ועל כולם המשנה האחרונה בסוטה

ובכן אסתפק לעת עתה בדברי המעטים האלה, ומוכמחני שדברי היוצאים מן הלב יכנסו היטב אל לבו - לב רגש - ויקרא עוד הפעם את החלום הנורא, עם הראשי פרקים, טיפה מן הים מסדר תולדותי, ואם ירצה ה' כנשר ידאה על ראש השנה הבא עלינו לטובה אל הקיבוץ הקדוש, שם ימצא, ברוך השם! שלושה הדיוטים [=כלומר להתיר נדרו שנדר לבלי להתקרב לאנשי ברסלב], ואולי - אחשוב - שימצא כמה מומחים מופלגים לשחוק וללעוג על תקיעת כפו של שטות

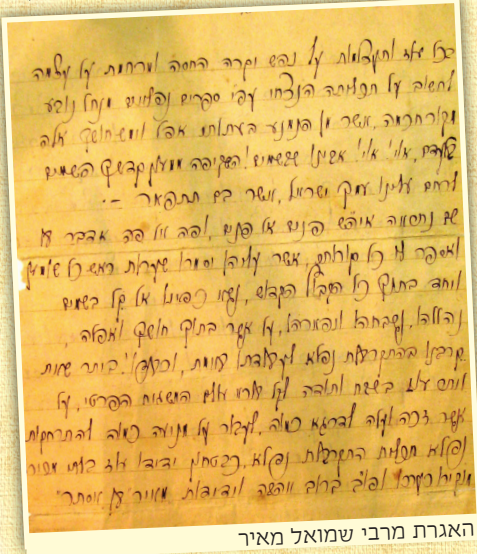
והבל שאנס אותו הבעל דבר לאסור עליו תלמוד תורה המושבע ועומד עליה מזה סיני, רחמנא ליצלן! מה גדול כוחו של הבעל דבר, איך משתטח ומתאמץ ומתגבר בכל עוז ותעצומות על נפש יקרה החסה ומרחמת על עצמה לחשוב על תכליתה הנצחית עפ"י ספרים נפלאים מנחל נובע

מקור חכמה, אשר מן הנמנע בעתותי אופל וימש חושך אלה בלעד. אוי! אוי! אבינו שבשמים! השקיפה ממעון קדשך השמים לרחם עלינו עמך ישראל אשר בם תתפאר.

שם נתראה אם ירצה ה' פנים אל פנים, ופה אל פה אדבר בו, ואספר לו כל קורותי אשר עליהם יסמרו שערות ראש כל שומען, ויחד בתוך כל הקיבוץ הקדוש נישא כפינו אל קל בשמים, נהללהו, נשבחהו ונפארהו על אשר בתוך חושך ואפלה קרבנו בהתקרבות נפלא לעבודתו באמת; וכבודו! ביתר שאת ויתר עוז בשבח ותודה לקל בורא עולם המשגיח הפרטי, על אשר זכה ועלה לדרגא כמוה, לעבור על מניעה כמוה - להתרחקות נפלא תכלית התקרבות נפלא.

כבטחון ידידו עוז בלתי מכירו, מוקירו כערכו ופורש בשלמו ברוב אהבה וידידות,

מאיר בן אסתר

האגרת מרבי שמואל מאיר

חותנו - רבי יעקב פילמר מברדיטשוב

עתה הוא שכן שלי; וברוך ה' למדנו ביחד וגם רקדנו. בסעודה שלישית ישבנו ביחד ולמדנו; יהי רצון שנזכה ביחד לבלות הזמן בתורה ותפילה ובמעשים טובים. ליל ג' פרשת יתרו. אני ובני ביתי וידידי ר' מאיר עם בני ביתו ברוך ה' בחיים ושלום; כל היום אנחנו עובדים, וברוך ה' אנחנו קובעים עיתים לתורה ולומדים ספרי רבינו הקדוש, בפרט בשבת קודש - ברוך ה' אנחנו מבליים בשמחה וריקודים ולימוד ספרי רבינו ז"ל; כה יתן ה' שנזכה להיות ברסלבר חסידים אמיתיים, ולקרב אנשים לעבודתו יתברך ולדפוס את ספרי רבינו הקדוש לאלפים וכו" (תולדות שמואל).

ידידו ואוהבו ומייעצו לחייו בגוף ובנפש

לא חלף זמן רב, ור' שמואל העשל ור' שמואל מאיר גילו למגינת לבם כי מדפיסים בדפוס בו הם עובדים, ספרים חיצוניים המכילים דברים הנוגדים את האמונה הקדושה.

הם לא ידעו לשית עצה לנפשם, האם עליהם לעזוב את מקום עבודתם ולהפקיר את מקור פרנסתם?

החליטו להימלך בדעתו של רבי אברהם ב"ר נחמן. כתבו לו איגרת ובה סיפרו לו גופם של דברים. רבי אברהם, כמנהג חסידי ברסלב שלא לייעץ לשום אדם בפסקנות באשר לענייניו הפרטיים, השיב להם איגרת, וזו לשונה:

ידו. וכשלפעמים, כשבתוך חבילת הספרים העתיקים שקנה, מצא ספר אחד או כמה שאינם כשרים, לא היסס להעלות אותם באש ולבערם מן העולם, גם כשהדבר היה כרוך בהפסד כספי גדול (ספר תפארת בנים עמ' רצב בשם בנו ר' ישראל נחמן).

במחיצת רבי אברהם בר"ן

אהבה ואחוה עצומים שררו בין אנשי שלומנו המעטים, אפילו המתנגדים היו יוצאים מגדרם מהתפעלות, והיו אומרים כי חסידי ברסלב נראים כמשפחה אחת. רבי שמואל מאיר היה אומר לבניו: "בשמחה משפחתית אני משתתף רק אם אני מוזמן אליה, אך כשהשמחה שרויה במעונו של אחד מאנ"ש, אני מגיע גם ללא הזמנה".

הוא היה נוהג בכל יהודי, ובאנשיו של

מבעל הדפוס, ובכל לב ונפש, כאשר יבקש האדם על חייו הגשמיים בכל לב ונפש מהבא להורגו, חס ושלום. כי 'המחטיאו קשה מההורגו' (כמבואר בדברי חכמינו ז"ל) וגם בתחילה יבקשו ויתפללו על זה מהשם יתברך, אשר בידו לב כל נפש (פלגי מים לב מלך וכו') וביקשתם משם וכו' ומצאת, כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך. ידידו ואוהבו, אברהם הנ"ל".

כשהודמן רבי אברהם ליפו השאיר את המכתב בבית ר' שמואל העשיל. כשהגיע המכתב לידו ר' שמואל מאיר והוא קרא את הכתוב בו, שוב לא היה לו ספק מה עליו לעשות; הוא החליט על אתר לנטוש את עבודתו ולעלות ירושלימה.

ולא זו בלבד, אלא גם בעסקו של רבי שמואל מאיר במכירת הספרים, הרגיש אחריות מרובה על כל ספר היוצא מתחת

"כבוד ידידי ר' שמואל מאיר נ"י. אודות שאלתו בדבר ההדפסה אשר שאל מאיתי, עלה כעת ברעיוני, כי בלי ספק נמצא ביכולתו להתעקש בבקשתו מבעל הדפוס, שכאשר יגיע לידו דף או עמוד מדברי הכפירות והחרופים, יחליף וייתן זאת העבודה לפועל אחר, ולא מידי תצא פעולה כזאת, להחטיא את הרבים בכפירות הנשטות לעבודה זרה ממש, ואשר על כאלה חייב האדם למסור את נפשו, ייהרג ואל יעבור, ובפרט שהמחרף גרוע מכולם, כמבואר מדברי חכמינו ז"ל. גם אם אין ביכולתו למסור את נפשו ולעזוב לגמרי עבודת הטא הרבים כזה, על כל פנים, יש ביכולתו לקבל על עצמו זאת המסירות נפש להנות את בעל הדפוס בעבודה חצי שעה בכל יום יותר מפועלים אחרים (ואפשר יותר מחצי שעה) ואפשר בעד זה היתרון יגמול איתו בעל הדפוס זה הגמול הנ"ל, אשר לא יפסיד ויחסר כלל בזה.

"ואני עשיתי מה שמוטל עלי, להזהירו ולהודיעו מכל זה, ויותר אין להאריך. נאום ידידו ואוהבו, ומייעצו לחייו, בגוף ובנפש, אברהם חזן.

"ולפרוש בשלום ר' שמואל העשיל נ"י, ומאליהם יבינו, שלדעתי יש להם להתחבר, שיבקשו שניהם זאת הבקשה

בוקנותו במחיצת בני משפחתו

עבודת השמחה היתה אצלו רבי שמואל מאיר מהעבודות החשובות, שהרי בלעדיה אי אפשר. רבי אברהם ב"ר נחמן היה אומר, שצריך לרקד בכל יום על כל פנים חצי שעה, והיה רבי שמואל מאיר משתדל לקיים זאת

למכור איזה ספר. פעם אחת עבר בשוק עם חבילת ספרים ואין קונה. ניגש אליו אדם אחד ואמר לו: רואה אני כי רעב אתה ובידך ספרים. תן ספר והא לך כסף לקנות לחם לך ולבני ביתך. והאיש הוסיף ואמר לו: כל אימת שיחסר לחם בביתך, תבוא הנה ואני אקנה ממך ספר ואתן לך כסף. שאל לשמו, והאיש אמר לו: אתה תמצא אותי כאן, ואין לך מה לדאוג.

"וכך היה. במצוקתו מצא תמיד את האיש במקומו והוא קיים את דברו. שאלתי את ר' מאיר, אם נודע לו בסופו של דבר מי היה אותו איש? אמר לי: לאחר שנים נודע לי שמו של האיש, והוא היה אחד מאלה שעליהם העולם עומד...

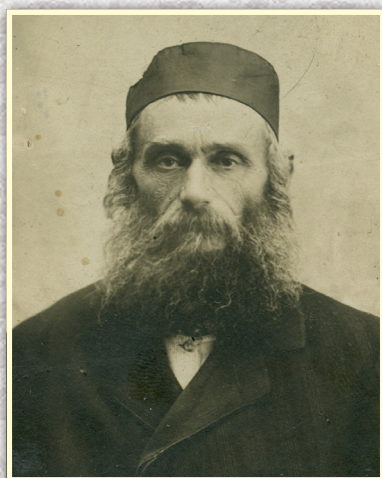
ר' מאיר הסתפק במועט ולא רצה להיות משועבד לחנות והיה ממשיך לטלטל את רגליו עם חבילת ספרים כדי למכרם למכיריו ומוקיריו. עיקר יומו היה נתון לרוחניות ורק בשעות ספורות עסק בעסק הספרים. הפרנסה היתה דחוקה מאוד, ואחיו שגר בארצות הברית, תמך בו. הם גם כתבו לו, שיבוא לאמריקה ויוכל להתפרנס שם בכבוד, אבל הוא לא רצה לרדת מן הארץ, כי לא לשם ירידה עלה.

"הוא היה מוכר ספרי חסידות ברסלב בריווח מועט. פעם הביא לי ספר, ואם איני טועה היה זה חיי מוהר"ן דפוס ראשון, ודרש מחיר שבעיני היה פחות מכפי שוויו. רציתי להוסיף לו על המחיר ולא קיבל. אמר: אני מוכר ספרי ברסלב רק לפי המחיר שאני קובע ואיני רוצה להרוויח בהם יותר".

ספרא רבא

בהיותו כתבן מבורך, העלה ר' שמואל מאיר על הכתב כתבים יקרים וחשובים, הלא הם: שיחות ששמע מרבי אברהם ונדפסו בספר 'אבניה ברזל', וכמו כן סיפורים על מה שעברו מוהרנ"ת ואנשיו

רבי שמואל מאיר התפלא על כך מאוד, נענה לו רבי אברהם בצחות: "אילו לא

הצית את האש בלבו. רבי ברוך ברדיטשובער (גנזך ירחון ברסלב)

היה אברהם אבינו מפרנס את שרה אמנו, גם היא היתה משלחת אותו מביתו" (שיח שרפי קודש ג, תסה).

השליח הפלאי

בזמן מלחמת העולם הראשונה בין השנים תרע"ד-ע"ח, כשיושבי ארץ הקודש סבלו מחרפת רעב, לא פסח הרעב גם על ביתו של ר' שמואל מאיר, אך בהשגחה מופלאה נשלח שליח להצלתו.

כך מספר א.מ. הברמן שהיה מיודד עם ר' שמואל מאיר, בספרו 'ספרים וספרות':

"בימי מלחמת העולם הראשונה שרר רעב גדול בירושלים, ור' מאיר היה בין נפוחי הכפן. הרעב הציק לו ולכל בני ביתו, והיה מוכרח לצאת מפעם לפעם החוצה, כדי לראות מאין יבוא עזרו ויוכל

הרבי בפרט, מנהג את. מספר רבי ישראל בער אודסר, שפעמים רבות כשהגיע מטבריה ירושלימה, היה מתארח בבית רבי מאיר אנשין, "הייתי אוכל אצלו בשבת, היינו רוקדים ביחד. אני הייתי אברך, והוא היה זקן בא בימים - הוא האריך ימים, הוא שימש את רבי אברהם ר' נחמניס, ורבי אברהם ר' נחמניס היה אצלו בן בית" (שיחות ר' ישראל בער).

כי אכן, קרוב היה רבי שמואל מאיר מאוד לרבי אברהם בימי שבתו בירושלים העתיקה, כשאך מעטים ידעו כי גדול וקדוש הוא האיש המתהלך בצידי דרכים וספון בלילות ובימים בבתי כנסת ריקים מאדם.

רבי אברהם היה בא מזמן לזמן להתאכסן בבית רבי שמואל מאיר, ופעם אף התגורר אצלו תקופה ניכרת של כחצי שנה. זוגתו של רבי שמואל מאיר סיפרה, שלפני השינה היה רבי אברהם מכין לעצמו שני דליי מים, האחד מלא והשני ריק.

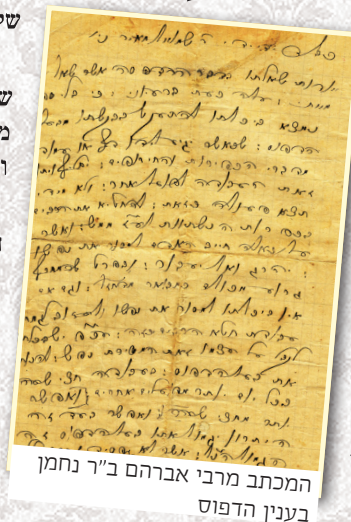
ותוך כדי שנתו היו שפתיו רוחשות וקול נהימה נשמע ממנו מפעם לפעם, וכפי הנראה היה מתבודד כל העת, וכל אימת שהיה מתעורר, היה נוטל ידיו. ובקומו בחצות הלילה היה כבר הדלי המלא ריק, והדלי הריק מלא במים. ובחצות, היה רבי אברהם יוצא בלאט את הבית, ורק אחרי חצות היום, לאחר שעות רבות של עבודת ה' בהצנע לכת בלתי לה' לבדו, היה שב לבית.

ובעת שהיה מברך ברכת המזון, היה עוצם עיניו ודוחקן באצבעותיו ומתאמץ בכוונתו בתיבות. כך סיפרו בני הבית.

בביתו של רבי אברהם שררה על

פי רוב עניות מופלגת. הבריות לא הכירו כלל בגדלותו ולפיכך לא פעם לא היה לו במה לפרנס את בני ביתו.

שבת אחת, הגיע אל ביתו של רבי שמואל מאיר לסעוד אצלו, ושח לו כי זוגתו התרעמה עליו ושילחה אותו מביתו.

המכתב מרבי אברהם ב"ר נחמן בענין הדפוס

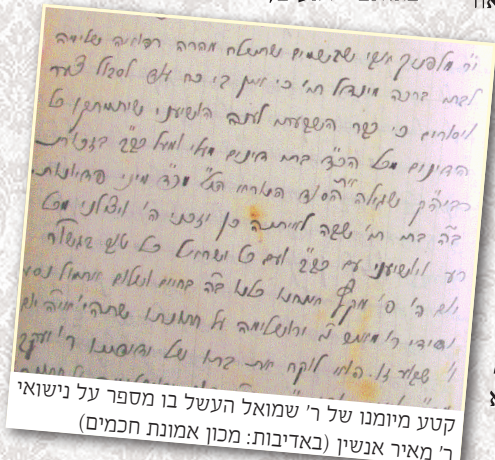
תחב על גבו את חתיכות מזרונים, והיה נפלא ומשמה לראות הדבר... ור' מאיר אנשין היה לבוש בתרבוש על ראשו ומעוטף וראשו חבוש כמו חכם ספרדי, המזרונים תחת מלבושיו על גבו כנזכר לעיל, לקח קורה אחת שהיה מונח שם והחזיק אותה בשתי ידיו כמו שמחזיקים רובה לירות בו, והיה הוא אחוז בראש, ואחריו החזיק רבי שלמה ווקסלר, ואחריו שאר אנשי שלומנו, והיו עושים עצמם כמו שירים ברובה ואומרים שירים בעמלק, וכן בשאר שונאי ישראל...

"והלכנו בכל הרחוב הברון ששם היה בית מדרשנו, לבית אנשי שלומנו, ועל כל הדרך היו משוררים ורוקדים, ור' מאיר אנשין, הרב של פורים, היה מצווה ופוקד כמו רב גדול, והיה הולך בלבושיו כך כנזכר לעיל, ומכריו כל מיני הכרות בשם חסידי ברסלב, ואת כל מי שהיה פוגש ברחוב היה לוקחו לרקוד עמו..."

רבי שמואל מאיר הלך לעולמו ביום כ"ב בסיון שנת תשכ"א, שבע ימים, בשם טוב, וזכה לצאצאים רבים יראים ושלמים ההולכים בדרכי ישרים לאורו של רבינו הקדוש.

מקורות: תולדות שמואל. ימי שמואל. שיחות ר' ישראל בער אודסה. שיה שרפי קודש. מסכת ספרים וספרות, ניצוצות גאולה - א. מ. הברמן. ר' נתן ב"ר אברהם אנשין שיחי'. בצילו של הרבי. תפארת בנים. כתבי יד: ר' אליעזר חשין שיחי'. תמונות: ר' שמואל מאיר חשין שיחי'.

מחאתם פסקה השירה הנלהבת באחת. "רבי שלמה ווקסלר החל נושא ונותן עמם בדברים, כשהוא מסבר את אוזנם כי אין כל פסול ופגם בהנהגה זו. אולם דבריו נפלו על אוזניים אטומות, האנשים עמדו על שלהם, כי לא יתנו לרקוד בשכנותם. באותם רגעים,

נכנס אל בית המדרש רבי אברהם. בראותו את הדיון הסוער, התעניין במה דברים אמורים, וכששמע על מה נסב הוויכוח, פנה אל המוחים, ואמר להם: 'רצונכם לקיים את המצווה של עצבות? קיימו אותה! אולם אנו חפצים לקיים את המצווה של שמחה...'".

ובפורים, היה רבי שמואל מאיר נכנס כל כולו בעבודת השמחה. רבי שמואל הורביץ מספר בספרו "ימי שמואל" כיצד התחפש ר' שמואל מאיר בפורים "בכמה מיני לבושים, ובתוך הלבושים תחתיהם,

בשנות המחלוקת, ונדפסו בקונטרס 'ימי התלאות'.

פעם אמר לו רבי אברהם בתוך שיחתו עמו: "כל הדברים שאני אומר לך, הם כולם אמת מזוככת (לויטער אמת)".

כמו כן עסק בהדפסה, ובנוסף לספרים דלעיל הביא לדפוס את הגדת 'אור זורח' לרבי אלטר מטפליק, קיצור ליקוטי מוה"ר"ן השלם, ועוד.

בשמחה תמיד

עבודת השמחה היה אצל רבי שמואל מאיר מהעבודות החשובות, שהרי בלעדיה אי אפשר. רבי אברהם ב"ר נחמן היה אומר, שצריך לרקוד בכל יום על כל פנים חצי שעה, והיה רבי שמואל מאיר משתדל לקיים זאת, וגם מעבודת ה'מילי דשתא' לא השתמש בעת שהיה נצרך לכך.

בשנים ההן, היו אנ"ש בירושלים נודדים מבית מדרש אחד למשנהו וממקום למקום, כי לא זכו עדיין למקום של קבע. אחת מתחנותיהם הייתה בבית מדרש סמוך לבניין 'גמילות חסד'.

"באותה עת", סיפר ר' שמואל מאיר לבנו ר' ישראל נחמן, "נהגו אנשי שלומנו, בהשפעת דברי רבי אברהם לרקוד לאחר תפילת ערבית ריקוד של שמחה. ערב אחד, הגיעו קולות השירה והריקודים לאוזני שוכני הבניין הסמוך, וכיוון שלא היו רגילים בכך, מיהרו אל בית המדרש והרימו קול מחאה. לנוכח

הכותל המערבי. ירושלים תשל"ד

מעשי רב שיר יהודה זת

מצמר שלישי בסדרה

ספר סופר סיפור

נכתבו בידי החסיד המופלג רבי פנחס יהושע מטשעהרין ז"ל, תלמיד מוהרנ"ת, בנו של רבי יצחק אייזיק יוסף סופר זצ"ל, מראשוני המקורבים למוהרנ"ת.

כפי שיסופר בהרחבה בהמשך, גדל רבי פנחס יהושע בשנות ילדותו ונעורותו בבית מוהרנ"ת, לאחר שבילדותו התייתם מאביו שנפטר בגיל צעיר ומוהרנ"ת אמצו אל ביתו ודאג לכל מחסורו.

מלבד המסורת בעל-פה שכאמור עברה מפי רבי לוי יצחק זצ"ל, נפלה לידינו תגלית בכתב ידו של הרה"ח רבי שלמה וועקסלר זצ"ל מירושלים, אשר בספר חיי מוהר"ן שהיה ברשותו הוא מוסיף וכותב לאחר המשפט האנונומי "נמצא באמתחת אחד מאנ"ש": "הוא מוהר"ר פנחס יהושע ז"ל ב"ר יצחק אייזיק יאסעל זצ"ל"ה".

כיצד נודע הדבר לרבי שלמה וועקסלר עצמו? זאת נשער על נקלה; מידי יום ביומו הוא היה לומד בחברותא עם בנו הדגול של רבי פנחס יהושע, הלא הוא החסיד הנודע רבי נתן בייטלמאכער שעלה לארץ ישראל במסירות נפש והתיישב בירושלים עיר הקודש. מכאן כנראה שאב רבי שלמה וועקסלר את הידיעה ומצא לנכון לציינה על גבי הספר.

מי הוא "אחד מאנ"ש"???

א רבעה "שירי יידיות" הודפסו בין דפי הספר חיי מוהר"ן מהדורת שנת תרל"ד. על השניים הראשונים שחוברו בידי האמונות של מוהרנ"ת עצמו - כבר הרחבנו במאמרים הקודמים. כעת אנו מגיעים אל שני השירים הנוספים, השלישי והרביעי, אשר נותרו ללא אב.

במשך שנים רבות הייתה זהותם של מחברי שירים אלו בגדר תעלומה. המדפיסים הואילו בטובם להחכימנו אך ורק במשפט אחד ובודד: "נמצא באמתחת אחד מאנ"ש"...

מיהו אותו 'אחד מאנ"ש' אשר ידיו רב לו בכתבת השירים? עצם העלמת השם מעניק לנו קצה-חוט, שכל הנראה בעת הדפסת הספר היה הכותב בחיים חיותו ומרוב ענותנותו לא הסכים לפרסום שמו. אך עדיין, גם לאחר השערה זו, לא היה ידוע לאנ"ש מי הוא אותו משורר.

לימים היה זה מעתיק השמועה הרה"ח רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, שתחת אחד השיחים גילה את אוון שומעיו כי מסורת עברה על ידו כי השירים הללו

קורות
יצירת
והדפסת
ספרי
רבינו
ותלמידיו

למנצח על שושנים • לדמותו של רבי פנחס יהושע מטשעהרין • סיפור חייו בהרחבה וגילויים חדשים אודותיו • 'המשורר' ששיריו החזירו רחוקים בתשובה שלימה • ניצוצי אור על אג ובנו, שניהם מתלמידי מוהרנ"ת • מסמכים מפעיימים הרוצים אור לראשונה

אין זה השיר היחיד שכתב רבי פנחס יהושע, כפי שיוספר בהמשך אנו עדים לפחות לעוד שיר אחד שכתב, שיר שגרם לנשמה אבודה שתחזור לאביה שבשמים.

כפי הנראה הכישרון בו ניתן עבר בירושה אף לבנו רבי נתן בייטלמאכער שחיבר אף הוא שיר וזמר בחרוזים לפורים.

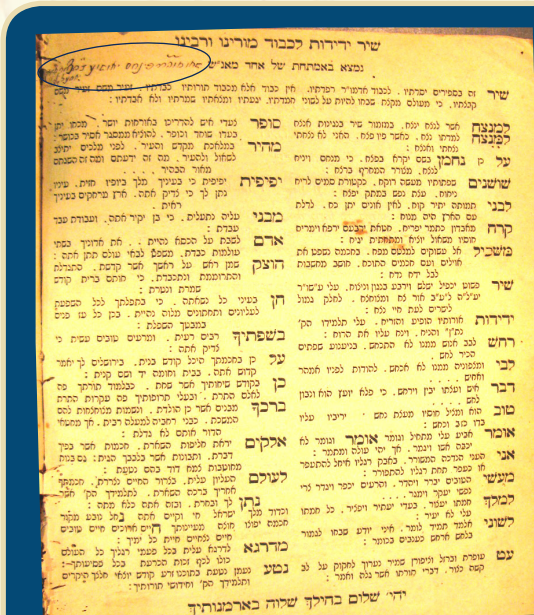
האריות שבחבורת מוהרנ"ת

כדי לעמוד על חשיבותו של רבי פנחס יהושע, ולהבין מדוע אצמו מוהרנ"ת אל ביתו, וכיצד גדל והיה לאחד מחשובי תלמידי מוהרנ"ת - עלינו לחזור מעט אחורה אל אביו הצדיק, רבי יצחק אייזיק סופר וצ"ל.

למנצח על שושנים

שירו של רבי פנחס יהושע שהיה אמן בכתיבת שירים, נכתב בצורה נפלאה ובעמקות גדולה. כולו מיוסד על פרק מ"ה שבספר תהילים המדבר מעניניו של "שיר ידידות". כל חרוז חדש, כל בית, פותח בתיבה הלקוחה מאותו פרק תהילים לפי סדר הפסוקים.

תוכן ומהות השיר בנוי מתוך התורות והמעשיות, השיחות והסיפורים, הכל ממימי הנחל הזכים, המעוררים לתחייה כל נפש עייפה. כשנוכח לעיין בדברי השיר לאשורו, נווכח שבחיי הצדיק המלובשים ביד אמן, ואם נחפש נמצא בין שורותיו עוד ועוד שבחים נסתרים מלבד אלו הנגלים - בהם שורר ושיבת חסיד זה לרבינו הקדוש.

השיר ידידות עלום השם עליו הוסיף ר' שלמה וועקסלר בכתב ידו שהשיר חובר ע"י ר' פנחס יהושע

הרב מטשעהרין היה מתפעל עד מאד מעבודתו בתפילה, וכך הוא התבטא: "כשאני נכנס לבית הכנסת ורואה את רבי פנחס מרים את ידיו בתפילתו, נופל עלי פחד ורעדה!"

לילה
אחת ניסה
הבחור
להסתיר
את ערנותו
ולעשות
עצמו
כישן, כדי
שיוכל
להתבונן
בשגב
עבודתו
של רבו.
מוהרנ"ת
שהבחין
בכך פנה
אליו בעודו
'ישן'
ואמר לו:
"מחביא
אתה את
עצמך
ממני?!
תחביא את
עצמך כפי
שהתחבא
אביך..."

כאשר בא החסיד הנורא רבי אברהם ב"ר נחמן לספר אודות תלמידי מוהרנ"ת הוא מפליג ומגלה לנו: "גם רובם ככולם משאר אנשי מוהרנ"ת ז"ל היו מופלגים במעלה לאין עורך".

ראבר"ן מתכוון בדבריו לתלמידיו הראשונים של מוהרנ"ת, אשר חלק גדול מהם הסתלקו עוד בחיי רבם מוהרנ"ת, עקב תחלואים ומגיפות שונות. אודות אריות אלו התבטא פעם מוהרנ"ת במילים יוקדות ומבהילות: "אם היו תלמידים אלו מאריכים ימים - לא היה באפשרות החולקים להעלים ולהסתיר את אורו הגדול של רבינו, מחמת שהיו רואים את עוצם קדושתם ומעלתם".

גם בכתביו של מוהרנ"ת הוא מתבטא לא אחת בגדולת אלו התלמידים:

"התחילו להתקבץ אלי כמה בני הנעורים אשר נגע יראת אלקים בלבם, ותהלה לקל דברתי עמם הרבה ונעשו אנשים כשרים ויקרים מאד, עד אשר נמצא בהם כמה שראוי לקרותם בשם 'צדיקים' אשר כל רואיהם יכירו כי הם זרע כרך ה', יוסף ה' עליהם כהם אלף פעמים וכו'" (ימי מוהרנ"ת, פז).

"וברוך ה' ה' דברי עשו רושם בכוחו הגדול, שנכנס בלבם האמת כאש בוערת, ונתעוררו הרבה לה' יתברך, וכמה כבר נסתלקו בקדושה ובטהרה, ונפטרו בשם טוב מתוך דברי תורה ותפילה ואמונה שלימה..." (הקדמתו לחיי מוהר"ן). מאותה חבורה של בני עלייה היה גם ר' יצחק אייזיק יוסף.

התקרבותו של יצחק אייזיק יוסף

וכיצד התקרב ר' יצחק אייזיק? מעשה שהיה כך היה. שנה אחת, בליל יום הקדוש יום הכיפורים, חלף מוהרנ"ת בדרכו סמוך לבית המדרש בעיר ברסלב, מבעד לחלון הוא השקיף וראה אברך יקר אשר חזותו מעידה עליו כי כל מעיינותיו נתונות בעבודת ה', עומד ואומר בהתלהבות ובקול נרגש את פסוקי התהילים. הוא אחז כבר בסוף ספר התהילים, והסובבים סיפרו למוהרנ"ת כי זוהי כבר הפעם השניה שהוא מסיים את התהילים בלילה קדוש זה.

מוהרנ"ת בעינו החדה הבחין כי אש יוקדת בנפשו; שכן גם בעת גומרו את התהילים ואת הפעם השניה - עדיין הוגה הוא כל מילה ומילה כמונה מעות, מתוך התלהבות והתעוררות כאילו זו הפעם הראשונה... הבין מוהרנ"ת כי נפש יקרה זו העוסקת כל-כך בתפילה, בוודאי שייכת לאנשיו של ה'בעל-תפילה' וגמר אומר לקרבו אל המעיין היוצא מבית ה'.

כך התחיל מעט מעט במשך חדשי החורף להיכנס עמו בדברים ולקרבו אל האור, אך עדיין לא הייתה ההתקרבות כי אם בצנעא, ללא ידיעת אנשי העיר.

חלפו להם חדשי החורף והגיעו ימי הפורים, נכנס היין בעת השכרות, ויצא עמו הסוד. ביום הפורים כטוב לב רבי יצחק אייזיק בייך, בא אל דלת ביתו של מוהרנ"ת ועמד שם וצעק בנהמת ליבו: "דער רבינו!! דער רבינו!!" בקולי קולות זעק דברים נלהבים בגדולתו של רבינו. או אז נודע לכולם ונתפרסם הדבר כי רבי יצחק אייזיק הפך לחסיד ברסלב.

גם היום אני אומר כך!!! - - -

רבי יצחק אייזיק עסק לפרנסתו בכתביבת סת"ם, וכדרך הסופרים באותם ימים היה עני מרוד. בעת שהיה צריך לנסוע מברסלב לטולטשין, לא היו לו בצקלונג אפילו מעט הפרושות הדרושות לנסיעה. בשל כך היה נאלץ לצעוד רגלי לבדו את כל הדרך הארוכה והשוממה, כשהוא מתגבר על כל הקשיים והנסיונות שנערמו בדרכו.

היה זה כשהגיע לברסלב לימי הפורים, לאחר שצעד את הדרך הארוכה והקשה, מתמודד בקשיים גשמיים ורוחניים. עומד הוא במשנת היין בביתו של מוהרנ"ת, ומתפאר לאמור: "אינני מתיירא יותר מהיצר הרע!!!".

למחרת היום נכנס הוא בשנית אל בית מוהרנ"ת. שאל אותו מוהרנ"ת: "האם זוכר אתה מה שהתפארת אתמול בעת השתיה?"

ענה לו ר' יצחק אייזיק: "גם היום אני אומר כך!!!"

אביך היה צדיק!

מוהרנ"ת שהכיר בגדולת תלמידו וידע את פנימיות נפשו, התבטא והפליג לא פעם בגדולתו וצדקותו. פעם שח ואמר לבנו ר' פנחס יהושע: "אביך היה צדיק!" - "דיין טאטע איז גיווען א צדיק!".

וכאשר נפטר ר' יצחק אייזיק עברה הלווייתו דרך ביתו של מוהרנ"ת, שאמר אז לסובביו: "ער איז גיווען א אמת'ער שומר הברית!" - "הוא היה 'שומר הברית' אמיתו!".

כאמור גם בכתביו מכנה אותו מוהרנ"ת בין שאר תלמידיו שראוי לקרותם בשם 'צדיקים', וכך גם בניו אחריו כל אימת שמזכירים את שמו על גבי הכתב הם מוסיפים לו את הכינוי 'צדיק'.

תפילין כאלו אינם צריכים בדיקה!

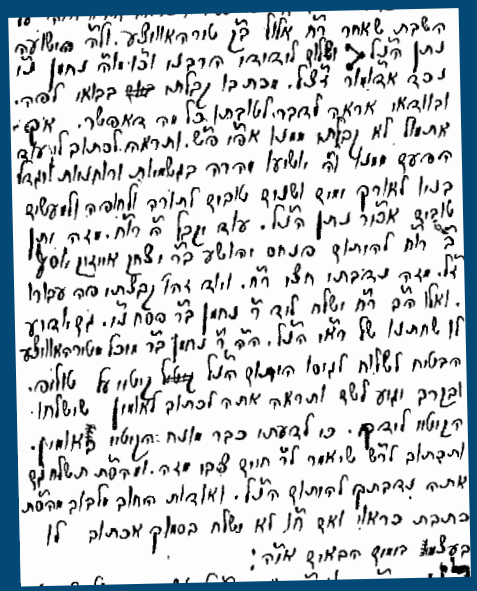
כאמור לעיל, שימש ר' יצחק אייזיק כסופר סת"ם.

פרסום ראשון

השמטה מעלים לתרופה

המכתב של מוהרנ"ת בנו הוא משתדל להתרים נדיבי עם למען בנו המאומץ היתום פנחס יהושע ב"ר יצחק אייזיק יוסף זצ"ל

את כישרונותיו ושכלו, כמו גם כשרונו בחיבור השירים, ניצל היטב בכדי לקרב נשמות תועות, ונבוכות, כאשר בדיבוריו היה מרעיף טל של תחייה על כל שומעיו

תפילות", שיחבר תפילה מיוחדת לעוברי ימים, כדי שיוכל להתפלל זאת בעת הנסיעה. על כך נשלחה התשובה שאין דעתו צלולה לכתוב תפילה, מה גם שקיימת כבר תפילה קדומה מהרמב"ן, וכל אחד יוסף בלשונו כרצונו...

כשש שנים לאחר מכן, ביום א' אדר שנת תקפ"ח, הסתלק לבית עולמו החסיד רבי יצחק אייזיק יוסף סופר, מגדולי התלמידים והמקושרים למוהרנ"ת, ובחד קטירא אתקטר בצרור החיים בהיכלו של משיח ה'.

היתום הקטן בבית מוהרנ"ת

בנו הצעיר פנחס יהושע היה ליתום בעודו ילד קטן ממש ואין מי שיגדלוהו. הוא היטלטל ממקום אחד למשנהו יחד עם אמו האלמנה. כך שה מספר שבועות בביתו של ר' יצחק בן מוהרנ"ת.

אבל בהמשך הדרך, כאשר אמו האלמנה לא החזיקה עוד מעמד ולא הייתה מסוגלת להמשיך להלבישו ולהאכילו בכוחות עצמה, גמל מוהרנ"ת חסד עם תלמידו המנוח ואסף את היתום הקטן לביתו, כשהוא מאמצו ומגדלו על שולחנו. כך הפך פנחס יהושע היתום ל'בן' ו'תלמיד' לאביו מאמצו.

ילד זה לא היה היחיד מבין יתומי תלמידי מוהרנ"ת שזכו בזכיה הגדולה הזו, כמוהו היה גם הילד נחמן, בנו של החסיד רבי עוזר תלמיד מוהרנ"ת, אשר גם הוא נפטר בדמי ימיו, אשר מוהרנ"ת מתוך דאגה לעתידו, אספו לביתו וגדלו בהתמסרות רחמנית כאב לבניו.

בימי בחרותו היה פנחס יהושע ישן בעליית הגג בבית מוהרנ"ת, כאשר יחד עימו מוהרנ"ת עצמו

במקצועו זה נודע כמומחה גדול, וכאשר היה מגיע לכתיבת שם הוי"ה היה מקדש את השם והיה אומר בדחילו ורחימו כזו עד שנפל פחד ויראה גדולה על כל השומעים.

כידוע היה רבינו הק' הפץ מאד שלכל אנ"ש יהיו תפילין מהודרות ונאות בתכלית הדקדוק. בהקשר לכך אף מסופר כי רבינו היה ממליץ לתלמידיו על סופר אחד שהיה צדיק גדול ונסתר שהוא זה שיכתוב את התפילין שלהם, ואכן כמה וכמה מתלמידי רבינו זכו לכך.

כך גם זכה ר' יצחק אייזיק ל'המלצה' ממוהרנ"ת שהכיר את צדקותו של תלמידו ר' יצחק אייזיק, את כשרונו הברוך, את כתיבת התפילין שלו ואת דקדוקיו הנפלאים. והיה משבחן מאד תוך שהוא מזרז את כל אנ"ש ומביע את חפצו שיקחו תפילין מכתב ידו.

אחד הסיפורים המעידים על מומחיותו ויראתו סיפרו אנ"ש, כי אירע פעם שאחד מסר לבדיקה את התפילין שרכש מר' יצחק אייזיק. היה זה כבר לאחר פטירתו, וכאשר פתח הסופר את התפילין וראה באיזה דקדוק ויופי הונחו הפרשיות ואיך הכל מכוון כהלכה עם כל הדקדוקים, אמר לבעל התפילין: "זוהי עדות על צדקת הסופר! תפילין כאלו אינם צריכים בדיקה!" - - -

זכרונו בקודש במכתבי מוהרנ"ת

גם במכתביו של מוהרנ"ת הוא נזכר כמה פעמים, אך לו ראשית הבכורה. הוא התלמיד הראשון הנזכר במכתביו של מוהרנ"ת, ומתוכנו של המכתב אנו גם למדים על הקשר האיתן ועל האחוה העצומה בין מוהרנ"ת לתלמידיו.

"ושלום לכל אנשי שלומנו כאהבה רבה באמת. אהובי אחי ורעי רבותי ותלמידי וחברי. מאד בקשתי להתפלל בעדי תמיד, ואשר בקש רבי יצחק אייזיק יוסף נ"י לשלוח להם תפילה להתפלל על עוברי ימים, באמת אין דעתי צלולה עכשיו כלל לסדר תפילה, וגם כבר נמצא בספר 'שערי ציון' תפילת הרמב"ן ז"ל 'תפילה על הים', רק שצריכין לשנות הלשון קצת כשמתפללין על אחרים, כאשר תבינו שם בעצמכם. ומה שירצה כל אחד להוסיף מלבו יוסיף כרצונו בלשון לע"ז. ויתר מזה אי אפשר להאריך עתה" (מכתבי מוהרנ"ת מכתב ב).

מכתב זה שוגר בידי מוהרנ"ת בעת ששהה בעיר אודסה במסגרת נסיעתו לארץ ישראל. כפי המובן מהמכתב ביקש מוהרנ"ת מתלמידיו וידידיו להתפלל בעדו שתעבור נסיעתו בשלום. כתשובה לבקשה זו ביקש ר' יצחק אייזיק מוהרנ"ת, מחבר ה"ליקוטי

השער של כתבי הליקוטי הלכות שהעתיק ר' פנחס יהושע אשר עליו הוא ציין את תאריכי הולדתם של ילדיו

נוהג זה התגלה
 כאשר באחת
 מן הפעמים
 כאשר רוקנו
 גבאי הצדקה
 של בית מדרשנו
 בטשעהרין
 את הקופה
 הדלה, מצאו
 בה להפתעתם
 מטבע של
 'רענדל' וחצי,
 סכום עתק
 באותם הימים.
 ומשום שלא
 היו חשודים
 בני טשעהרין
 בעשירות
 מזפלת תרו
 וחקרו הגבאים
 אחר אותו בעל
 צדקה מזפלת,
 עד שהתברר
 למרבה הפלא
 כי אינו אלא רבי
 פנחס יהושע
 העני והדל...

עוד כמה תאריכי הולדתם של שאר ילדיו. (על גבי הקונטרסים הללו הוא כתב גם מראי מקומות לספר המידות, ראה בהרחבה בגליון 'אבקשה' מס' 2).

תלמידו של התלמיד

באותן השנים בהם התגדל בבית מוהרנ"ת קיבל ממנו ר' פנחס יהושע מלוא הפניים מתורותיהם ודרכיהם של הרב והתלמיד, כשהוא עולה ומתעלה מיום ליום בעבודת ה'. גם לאחר הסתלקות מוהרנ"ת המשיך להיות דבק במסירות נפש בדרך רבינו אור האורות כפי שהדריכו מוהרנ"ת, מתוך מסירות נפש בעוז ובתעצומות. מוהרנ"ת היה נוהג להשמיע את דברי תורתו מידי שבת בשתי פעמים; פעם אחת בסעודה שלישית, ופעם נוספת לאחר שהבדיל על הכוס. סגנון דיבוריו בשתי הפעמים היו שונים, והדיבורים היו כל פעם מוטעמים בטעם אחר. תלמידו ר' משה ברסלבר היה מעדיף את הדיבורים של אחר הבדלה, ואילו ר' פנחס יהושע גילה דעתו כי עבורו טובים יותר הדיבורים של סעודה שלישית...

אלו היו העניינים העומדים ברום מחשבותיהם של תלמידי מוהרנ"ת.

השמחה שריפאה את המכה...

כדרכם של תלמידי מוהרנ"ת, הייתה אצלו עבודת התפילה בדקות ובמיצוי כל הכוחות. תפילתו הנרגשת הייתה אורכת שעה ארוכה,

שהיה עורך שם את עבודותיו הנשגבות, כשהוא מתאמץ להסתיר זאת מהבחור פנחס יהושע. לילה אחת ניסה הבחור להסתיר את ערנותו ולעשות עצמו כישן, כדי שיוכל להתבונן בשגב עבודתו של רבו. מוהרנ"ת שהבחין בכך פנה אליו בעודו 'ישן' ואמר לו: "מחביא אתה את עצמך ממני? תחביא את עצמך כפי שהתחבא אביך..." - "דו בהאלסט זיך פון מיר? בהאלט זיך ווי דיין טאטע האט זיך בהאלטן..."

פרק האיש מקרש

כשהגיע לעת דודים והשתדך, דאג מוהרנ"ת לכל צרכיו ומחסורו, וכאב רחום דאג עבורו לכל צרכי חתונתו. עקב מצבו הכספי הוצרך מוהרנ"ת לפנות לנגידי אנ"ש ולהתרימים לצורך כך, כפי שאנו מוצאים במכתבו משנת תר"ב, השנה בה נכנס ר' פנחס יהושע לברית הנישואין.

במכתב זה מבקש מוהרנ"ת מר' נחמן נכד רבינו שיתרום עבור היתום פנחס יהושע ב"ר יצחק אייזיק יוסף, וכן מבקש שידברו עם גיסו של היתום, חתנו של ר' יצחק אייזיק, הלא הוא ר' נחמן ב"ר מיכל מטראהוויצע, שישלח עבורו את סכום הכסף שהבטיח לתת, וכן בד עבור ה'שולפי' לגיסו החתן פנחס יהושע...

בחסדי שמים זכה ר' פנחס יהושע לבנות בית נאמן לה' ולתורתו, וכבר ביום ה' שבט שנת תר"ד כשנתיים לאחר נישואיו, הוא נפקד בביתו הראשונה, כפי שהוא מעלה על הכתב על גבי הקונטרסים מתוך כתבי הליקוטי הלכות של מוהרנ"ת שהעתיק בכתב ידו, ולאחריה מופיעים

וכך בעודו דבוק בחי החיים היה נושא את ידיו לשמיים, כשידיו פרושות אל על והיה מתפלל ומתפלל...

הרב מטשעהרין היה מתפעל עד מאד מעבודתו בתפילה, וכך הוא התבטא: "או איך קום אריין אין שוהל, און איך זעה ר' פנחס'ן הייבט אויף זיינע הענט ביים דאווענען, פאלט אויף מיר א ציטערניש!" - "כשאני נכנס לבית הכנסת ורואה את רבי פנחס מרים את ידיו בתפילתו, נופל עלי פחד ורעדתי".

את כישרונותיו ושכלו, כמו גם כשרונו בחיבור השירים, ניצל היטב בכדי לקרב נשמות תועות ונבוכות [ראה מסגרת], כאשר בדיבוריו היה מרעיף טל של תחייה על כל שומעיו. כך נהג גם לעזור לכל איש בעת צרה ומצוקה. טובו וישרותו התפרסמו בכל סביבות מגוריו, ואפילו המתנגדים היו נעזרים בעצותיו ומסתייעים בו בהשכנת שלום והשקטת ריבים.

בין ידידיו ניתן למנות את רבי ברוך אפרים מחבר הספר 'באבי הנחל' על ליקוטי מוהר"ן. ההתקשרות והאהבה בין הני תרי צנתרי דדהבא היה לשם דבר; ביום מן הימים קיבל רבי פנחס יהושע מכה קשה בידו והיה מתאנח וגונח בכאביו. נכנס ידידו רבי ברוך אפרים לבקרו ושאלו מדוע הוא מתאנח? השיב לו רבי פנחס יהושע כי המכה אשר בידו כואבת לו עד מאד. השיב לו רבי ברוך אפרים: "הלא השמחה היא הרפואה לכל החלאים - הבה נשמח ונרקוד!", תוך כדי דיבור פצחו שניהם בשירה ובשמחה, ומחמת השמחה נבקעה המכה ונתרפאה!

ישרות שלימה

את ענותו הקדיש ר' פנחס יהושע אך ורק לתורה תפילה והתבודדות, כשדאגת הממון ממנו והלאה. וכך כשהגיע ילדו הגדול נחמן לגיל מצוות, אמנם מבחינה רוחנית היה הכל מוכן, אך בגשמיות היה הבית ריק מכל וכל. ואם עד עכשיו היה אפשר להסתדר פחות או יותר, הרי שכעת מדובר על מצוות התפילין, וכי איך אפשר להכניס ילד לעול מצוות כשבתיקו לא יהיו תפילין?

תפס החסיד את אומנות אבותיו בידו, והתפלל להשם יתברך מתוך אמונה שיחיש את ישועתו. ואכן הישועה לא איחרה לבא, באותה העת נפטר אדם אחד בעיר ברסלב, ויורשיו שרתו אחר איש כשר שיאמר אחר אביהם קדיש, עשו עסקה עם רבי פנחס יהושע:

"אמור אתה קדיש על אבינו - ובתמורה קח לילדך את התפילין של הנפטר". הסכים ר' פנחס להצעה והתחיל מאותו היום לומר קדיש אחר הנפטר.

עבר מספר שבועות ואחד מעשירי העיר ברסלב נפטר גם הוא. בצוואתו שהותיר לבניו ביקש שר' פנחס יהושע יאמר אחריו קדיש במשך שנת האבל, ובתמורה לכך יפרנסו יורשיו אותו ואת בני משפחתו בהרחבה במשך כל השנה.

כאשר נודע הדבר לבני ביתו של רבי פנחס יהושע, התמלאו שמחה, מעתה תבוא הרווחה בביתם ולא יחסר כל טוב. אך כאשר הגיעו הדברים לאוזניו סירב מכל וכל לעסקה, בהסבירו: "הן אני אומר כבר קדיש עבור התפילין של נפטר פלוני, איך אוכל לכלול עוד מאן דהו באמירת הקדיש???", כך ויתר על רווחת הפרנסה בשל ישרותו השלימה.

רענדל בקופת הצדקה...

על אף עניותו המופלגת, פעמים רבות שלח את ידו בסתר אל קופת הצדקה והיה

משלשל שם סכומים הגונים כדרכם של בעלי בתים חשובים.

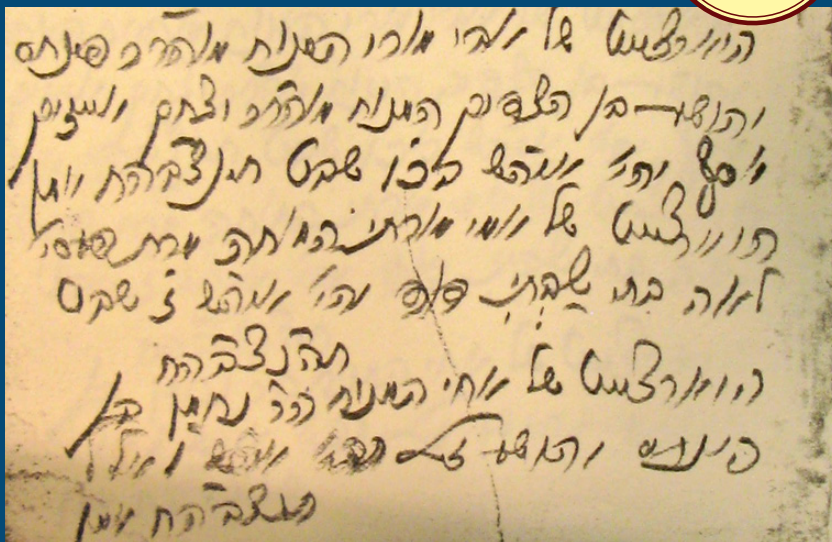
נוהג זה התגלה כאשר באחת מן הפעמים כאשר רוקנו גבאי הצדקה של בית מדרשנו בטשעהרין את הקופה הדלה, מצאו בה להפתעתם מטבע של 'רענדל' וחצי, סכום עתק באותם הימים. ומשום שלא היו חשודים בני טשעהרין בעשירות מופלגת תרו וחקרו הגבאים אחר אותו בעל צדקה מופלג, עד שהתברר למרבה הפלא כי אינו אלא רבי פנחס יהושע העני והדל...

בין ידידיו הקרובים נמנה גם החסיד רבי אפרים ב"ר נפתלי תלמיד מוהרנ"ת, וכאשר הגיע עת פטירתו של רבי פנחס יהושע ביום כ"ו שבט בשנות התר"מ, נקבר אף הוא בשכנות ידידו ורעו רבי אפרים ב"ר נפתלי בבית החיים שבעיר טשעהרין.

אלו הם קורות חייו הסוערים של מחבר השיר השלישי, בו מתגלית עומק טהרת נפשו והשגתו הנוראה בגדולת רבינו הקדוש ותלמידיו, עם התורות והשיחות.

יום פטירתו המדויק של רבי פנחס יהושע ז"ל

תגלית

בימים אלו התגלה לראשונה יום פטירתו של רבי פנחס יהושע זצ"ל, שעד כה לא נודע מלבד שנפטר בשנות התר"מ. מדובר בכתב-יד בנו רבי נתן בייטלמכר זצ"ל הכותב: "יום היארצייט של אבי מורי המנוח מוהר"ר פינחס יהושע בן הצדיק המנוח מוהר"ר יצחק אייזיק יוסף יהיה איה"ש בכ"ו שבט תנצב"ה".

שיר של אמונה

כוחם של שירי האמונה הנובעים מהנחל המטהר שכתב רבי
פנחס יהושע מטשעהרין ז"ל, שתירצו את כל הקושיות והמבוכות
של רבי נייחא, והפכו אותן מ'משכיל' לאדם כשיר וירא שמים

גילויים חדשים ומפעימים!

פנחס יהושע ופרש לו כמה וכמה מבוכות, חקירות וקושיות
שהספיק לספוג אל תוכו מכל האפיקורסים והמינים. אמר לו
רבי פנחס יהושע: "אלו הם כל שאלותיך? אולי יש בתוכך
עוד כמה שאלות?!" שאל נא את הכל ואל תניח אפילו שאלה
אחת בקרבך!"

כשסיים להרצות את כל הקושיות אמר לו רבי פנחס
יהושע: "עתה לך לביתך ובעזרת השם אעלה על הכתב
תירוץ על כל שאלותיך!"

ישב לו רבי פנחס יהושע ובכשרונותיו ושכלו העצום
כתב לו בחרוזים שיר נשגב, בו הוא הולך ומפרק את כל
קושיותיו אחת לאחת, ומפריך את כל הטענות של המינים
והאפיקורסים.

נייחא, שכאמור היה בעל הבנה ותפיסה, התפעל מאוד
מעמקות הדברים מחד, ופשטותם ובהירותם מאידך, הם
חלחלו לתוך ליבו ופעלו את פעולתם והתחילו להשיבו
לאמונתו.

מיום ליום חזר נייחא ייבין לתורה ולמצוות, ובעיקר היה
זה הגאון הקדוש רבי נחמן הרב מטשעהרין שהקדיש לו זמן
רב ובסבלנות סילק מלבו כל ספק והסיר ממנו כל מבוכה.
אט אט הפך ל"רבי נייחא", איש כשר ירא שמים ומדקדק
בכל הלכה, וכפי שניתן להיווכח מחלק ממכתביו המופיעים
לפנינו.

כל-כך זכה לקירוב מצד הרב מטשעהרין, שבכל אימת
שהפץ רבי נייחא להכנס לחדרו ולשוחח עמו ציווה הרב לבני
ביתו שיתנו לו להיכנס ללא שום עיכוב, עד שהיה כבן בית
בביתו של הרב.

לימים התוודע רבי נייחא לאיש האלוקים רבי אברהם ב"ר
נחמן זצ"ל, בהיותו בעל מוח והשגה היה כרוך אחריו לשמוע
את דיבוריו שהיו כידוע בעמקות גדולה ומיוחדת. קירבתו
לרבי אברהם היתה עצומה והיה נכנע וכפוף למרותו, כשכל
דברי רבי אברהם היו אצלו קודש. כך גם היה נוהג מנהג
ידידות כשהיה מאכיל אותו על שולחנו הגם שלא היה נותן
לאף אחד לאכול עמו מרוב עשירותו וכבודו.

אחת מאמרותיו של רבי נייחא, שנודעו ונתפרסמו בין
אנ"ש עד ימינו אנו, היא על מאמר האדרא שאמר רשב"י
"אנן בחביבותא תליא מילתא", שבוה מרומז ציווי רבינו
הקדוש לאנ"ש שיתחייקו את עצמם יחד באהבה גדולה. כי
אינן ראשי תבות 'אנשי נ'חל נ'ובע", שכל עניינינו תלוי
בחביבות והאהבה שבנינו.

במכתביו הרואים כאן אור לראשונה, אנו עדים לחזרתו
המלאה בתשובה שלימה, כיצד נהפכה נשמה תועה ונידחת
לחסיד ירא שמים ומדקדק בהלכה - בוכות התקשרותו
וקרבתו לאנשי שלומינו שהצילוהו מפח יוקש.

"אמר שכל מי שיגע ויתחבר לאחד מאנשי-
שלומנו בוודאי יהיה איש כשר באמת, ולא איש
כשר בלבד אלא אפלו צדיק גמור" (היי מוהר"ן ר"ה).

החסיד רבי אבאליע מטשעהרין מחסידי ברסלב הנגידיים
היה, ומקורב מאד למוהרנ"ת. רבי אבאליע היה עשיר גדול
ובעל נכסים, והיה תומך הרבה באנשי שלומינו העניים
באותם הימים.

לר' אבאליע היה חתן שנפטר בגיל צעיר בהותירו אחריו
בן קטן בשם 'נחמן ייבין', או כפי שכינוהו בחיבה "נייחא".
היות ולא היה מי שיאספו ויגדלו, לקחו הסבא רבי אבאליע
לבייתו, שגר עבורו מלמד מומחה והשתדל לגדלו על אדני
התורה והיראה.

הנער הקטן היה בעל כשרונות ברוכים ושכל חריף וחד,
והיה קולט את כל לימודיו במהירות גדולה. ככל שגדל הלך
נייחא והחכים, למד הרבה ש"ס ופוסקים והיו כל רואיו
אומרים כי עתיד הוא לגדולה.

האסון הגדול התקרב ובא בשקט, ללא שהסבא המסור
הצליח לזהות אותו בזמן ולנסות למנוע אותו. היה זה
אחד המלמדים, שבסתר היה נגוע כולו בנגע ההשכלה
הארורה שהתחילה בתקופה ההיא להכות שרשים אצל יהודי
אוקראינה. מלמד זה הספיק בעת הלימודים לטפטף טיפין
טיפין של תורת החקירה והפילוסופיה, ונייחא שניחון במוח
מהיר וחריף ביותר גילה התעניינות גדולה ואט אט התחיל
לרכוש ספרים אסורים, אלו אשר מוהרנ"ת צווה עליהם מרה
בתפילותיו ובצוואתו כינה אותם "טריף פסול" רחמנא
ליצלן.

בשלב זה עדיין השתדל נייחא להחביא את דעותיו ואת
ספריו שלא תשופם עין מכריו. וכך מבלי שידעו והכירו בו
באמת, בא בקשרי השידוכים עם אחת מנכדות רבינו הקדוש.
אך אחרי חתונתו לאט לאט סר מדרך הישר והתחיל לפרוק
מעליו אט אט עול תורה ומצוות גם בגלוי.

השיא היה בליל הפסח, חג האמונה, בעת שכל עם ישראל
מסובים סביב השולחן ומתחזקים באמונה הקדושה, יושב לו
נייחא ייבין בגילוי ראש, שקוע בספרי האפיקורסות ואינו
מעלה על דעתו כלל לקדש על היין ולערוך את הפסח
כהלכתו.

אשתו הצדקנית לא יכלה עוד לשאת צער שכזה, בבכי מר
התפרצה ונכנסה לביתו של רבי פנחס יהושע באמצע עריכת
הסדר כשכולם ישובים סביב השולחן, וצעקה בקול מר - - -
רבי פנחס יהושע קם ונכנס אל ביתו של נייחא ושאלו:
"בני! מדוע אתה יושב כך, והלא כעת הזמן לעשות הסדר
כמו שכל ישראל עושים?"

השיב נייחא כי מוחו מלא קושיות וספקות באמונה ואינו
יכול לפעול בנפשו לערוך את הסדר...

ענה לו רבי פנחס יהושע: "כעת לך וערוך את הסדר
כהלכתו, ולמחר גש אלי ותפרוש את כל קושיותיך ובלבולך
אצלי ובעזרת השם אשיב לך אחת לאחת!"

נתרצה נייחא ונפנה לעריכת הסדר.
ביום הראשון של חול המועד נכנס נייחא ייבין אל רבי

ישב לו רבי
פנחס יהושע
ובכשרונותיו
ושכלו העצום
כתב לו בחרוזים
שיר נשגב,
בו הוא הולך
ומפרק את כל
קושיותיו אחת
לאחת, ומפריך
את כל הטענות
של המינים
והאפיקורסים.
נייחא, שכאמור
היה בעל הבנה
ותפיסה,
התפעל מאוד
מעמקות
הדברים מחד,
ופשטותם
ובהירותם
מאידך, הם
חלחלו לתוך
ליבו ופעלו
את פעולתם
והתחילו
להשיבו
לאמונתו

מכתבים של רבי נחמן (נייחא) יבין לאחד מגדולי רבני אוקראינה בימים ההם, ובהם שואל את הרב שאלות הלכתיות, מהם אנו רואים כמה נהפך לירא שמים המדקדק קלה כבחמורה בזכותו ובכוחו של רבינו הק'

שאלה בענייני שעטנז שהפנה רבי נחמן יבין לאחד מגדולי רבני אוקראינה בימים ההם

קיוב, ב' דר"ח אייר

כבוד הרב המצוין החו"ב הנודע בשערי ההלכה לתהלה ולתפארת כש"ת הר"ר ... יצ"ו.

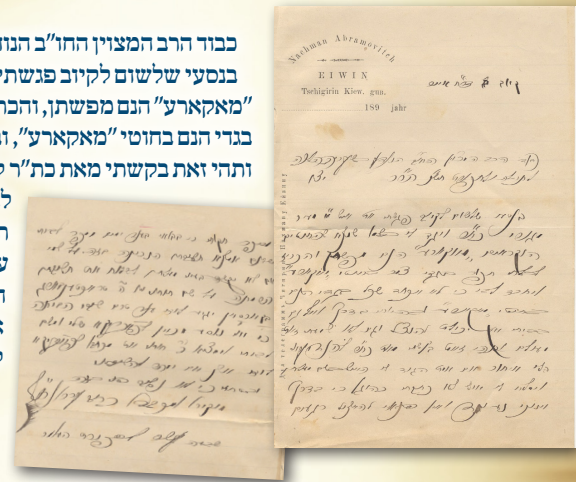
בנסעי שלשום לקיוב פנשתי את איש א' מעיר מגורי כת"ר ויגר לי בשמו, שמצא שהחוטם הנקראים "מאקארע" הנם מפשתן, והכריז לבתי תפור בגדי צמר בחוטי "מאקארע". ויחדר לבי כי לא אכחד שכל בגדי הנם בחוטי "מאקארע", ובהיותי בדרך ואף גם בביתי אין יכולת להנצל וגם לא שמעתי זאת מעולם, ותהי זאת בקשתי מאת כת"ר להודיעני בלי איחור אם אמת הגיד לי האיש בשם מעלתו, ויסלח לי אולי לא כתבתי כהונן כי בדרך אנוכי נע ונד ואין פנאי להאציל רגעים מספר.

תקותי כי בכואי בעוד ימים מספר לביתי שלום אמצא תשובתו הנכונה וזה על שמי, אם לא יקשה בעיני מעלתו לשלוח את תשובתו הרמתה על שם חותני ני"ו ה' טראכטענבארג בקארסאן יגיע לידי עוד טרם שובי הביתה כי אני נוסע מכאן לפאבריקא שלי ומשם לביתי וימציא כ' חותני את מכתבו לפאבריקא לידי אך אם ימהר להשיביני. ובטחתי כי לא ישיב ריקם פני בזה.

מוקירו ומכבדו כרוב ערכו

נח"ל

שבעה עשר לספירת העומר

עוד מכתב מר' נחמן יבין לרב הנ"ל בו הוא שואל אותה כמה שאלות הלכתיות

חמשה עשר לחודש העשירי תרנ"ג לפ"ק

כבוד הרב הגאון נודע לתהלה בשערים המצוינים בהלכה וכו' וכו' תפארת שם כבוד מוהר"ר ... נ"י ויזרח. אחלי ארוני להרשותני לשאול מאת כת"ר איזה שאלות אשר בהיותי זה לא כביר בילטע באו לננדי ולא ידעתי לפתור אותם כי לא למדתי חכמה ודעת קדושים אדע.

(א) כששוכרים דירה - "דאצע" על איזה חדשים ונודע כי על פחות מל' יום אין משכירים כלל במקומות התרופה אם שוכרים מאינו יהודי אם חייבים לקבוע מזוזות.

(ב) רגילים עוברי אורח להשתמש בתיבות של מתכות שנמכרים עם עשב ה'טעה' ומשתמשים בהם לציקקער וכיוצא ועולה על שולחן עוברי אורח ככלי תשמיש אם חייבים להטבילם. ובכלל בענין טבילת כלים נחוץ בירור פרטי, כי אצל כל כשאנו מתארחים אצל יהודי שאינו נאמן אצלנו על כשרות וממאכל שלחנו לא נאכל כב' אנו שותים חמים וחלב בכליו כרגיל ואין ספק שכליו אינם טבולים, ותצא מזה תולדה לא נעמיה ר"ל, כי להנזהר יבשר יותר להתארח אצל א"י ואז הכלים שינתנו לו לחמין ועוד יהי' פטורים, והוא לא יתכן לבכר את בן השנואה (כי את עשו שנאתי - מקרא מלא) על בן האהוב (ואהב את יעקב). ולא עוד אלא שאפילו אלה שמוחזקים בכשרות ואכל נאכל על שלחנם (למשל אלי נתנה ארוחת משולחן ר' משה מינקאוויץ שגם רומע"ל התארח שם), בטבילת כלי' חשודים המה בעיני כי לא משמע להו כנודע.

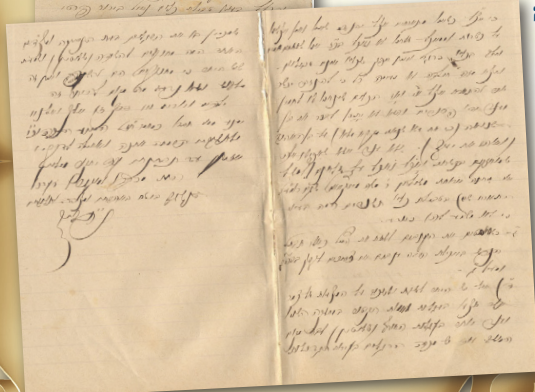
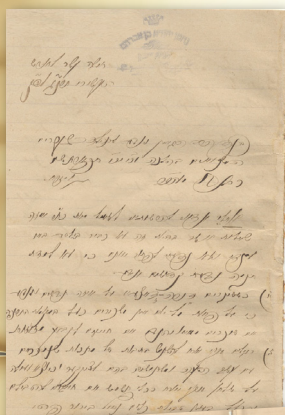
(ג) כשסוחטים את הענבים לשתות את המיץ כאשר תבחל הנפש באכילת הרבה ענבים, אם צריכים לברך בורא פרי הגפן ומעין שלש.

(ד) אולי יש היתר לשבת ולשכוב על המצעות של צמר אשר יוצעו בעגלות ואניות הקיטור במחלקה השני', ועוד יותר בעגלות החורף (שליטין) לבד מקום המושב עוד יש מכסה הרגלים בעירות הגדולות שמכסין בו את הרגלים בעת הנסיעה ומצדם האחד המה מחוברים להשידה (שליטין), ושמעתי שיש היתר כי מחוברים הם להשידה ואין זה מלבוש, ולא ידעתי מה מקום להיתר זה.

ילמדנו ויורינו נא דרך זו אלך, ואל נא ימנע ממני חסדו כמאמר חז"ל המונע הלכה וכו', ולתשובתו הרמתה אחכה ואוחילה לדבריו עד תבונתי עד יחקור מילין.

הנני מכבדו ומוקירו כערכו הנשגב, בוטח באהבתו ומצפה לתשובתו

נח"ל

העיניים שראו את העיניים

וְאוֹיֵל דִּיא אֹנְיִן וְזֵאם הָאֲבִין גִּיזְעָהֶן דְּעַם רַעֲפִין'ס אֹיִגִין אִין וְזֵא

תבערת הלב והקשר לרבינו זה העיקר בחסידות ברסלב

והר סיני בוער באש * שיחה מעוררת עם הרה"ח ר' **יצחק אנשין** (ברי"נ) שליט"א מוותיקי חסידי ברסלב שבעיר הקודש ירושלים, הפותח את סגור לבו ומספר אודות

תבערת הלב של החסידים הראשונים * על החיות הגדולה שהיתה להם בתפילה ובעבודה * על התקשרותם הפשוטה והאמיתית מלאת הלהט והפנימיות לרבינו הק' * ועל ההתפארות הנפלאה והשעשועים מהרצונות והניסופים העולים לפניו יתברך מבני הדור האחרון * ובאו כולם בנרית יחד

ברסלב'ר חסידים של הדור הקודם היו בעלי אמונה חזקה אמיתית ופנימית ברבי. אי אפשר לתאר אותה כי קשה להסביר מה זה. האמונה בערה בלב. חייבים לחדש ולהבעיר את אותה מידה של אמונה שהייתה פעם. תבערת הלב והקשר לרבנו זה העיקר בחסידות ברסלב. להיות קשור לרבי. אז נכון שלומדים את הספרים וכו' אבל העיקר זה תבערת הלב ואמונה

רבי אברהם שלח אותו מיד אחר כך לארץ. בשנת תרס"ג כבר היה בארץ ישראל.

רבי אברהם היה שולח את תלמידיו לארץ?

הוא שלח לארץ את כולם. הרי הגרעין העיקרי הראשון של יישוב חסידי ברסלב בארץ הוא מתלמידי רבי אברהם ב"ר נחמן. וכולם באו לירושלים.

הייתה תקופה שסבתי ע"ה הייתה חולה כמדומני והייתה צריכה להחליף אוויר. לצרכי בריאותה הם עברו לגור ביפו כשנה או שנה וחצי. יום אחד סבי שאל את רבי אברהם אם עליו לעזוב את עבודתו בדפוס, כיון שהדפיסו שם דברים לא כשרים. רבי אברהם התיישב בדבר יעץ לו במכתב לעזוב. הוא עזב מיד את העבודה וחזר לירושלים.

רבי נתן כותב שיצאו ממצרים בחיפזון בלי צידה כי נשיש סכנה ורחנית צריך לברוח בלי לחשוב על פרנסה. ומעניין שגם סגן השני עזב את עירו בחיפזון...

זה היה סיפור מעניין. אבא של סבתי ע"ה, ר' יעקב פילמר ז"ל גר אז בברדיטשוב. שבת אחת במנחה קראו לו לעלות לתורה בפרשת לך לך, והמלים 'לך לך מארצך אל הארץ אשר אראך' נכנסו חזק בלבו. ביום ראשון בבוקר הוא עדיין היה תחת הרושם של הדברים. הוא הגיע הביתה, שלח את הסבתא ע"ה לקנות משהו בשוק, ועד שהיא חזרה הוא כבר הספיק לארוז את כל הבית. כשחזרה מהשוק היא כמוכנ תמהה ושאלה מה קורה והוא אמר: נוסעים לארץ ישראל. בלי שום שאלות. סבתי סיפרה לי שכל העיר ליוותה אותם. ברדיטשוב הייתה אז עיר יהודית כמעט טהורה, וכל התושבים ליוו אותם. אנשים שאלו: איך אתם נוסעים? לאן אתם נוסעים? זו הייתה משפחה עם ילדים והייתה להם פרנסה טובה. לא היה חסר לו שום דבר. וזה היה בתחילת החורף, כשהדרכים קשות, וכל שכן שהנסיעה באוניה הייתה קשה, בפרט למשפחה עם ילדים.

כשהגיעו לארץ, ליפו, הוא נסע מיד למאה שערים. בתחילה התאכסנו בהכנסת אורחים במאה שערים, שם היו כחודש ימים, ואחר כך שכרו מחסן קטן, מרתף, באחת הסמטאות.

הוא שלח מכתב לברדיטשוב שזכה להגיע לארץ ישראל ולשכור דירה משלו והכל טוב מאד. וזה היה בסך הכל מחסן שצריך לרדת אליו

ידוע, אחת המטרות העיקריות של 'אבקשה' בכלל ושל מדור זה בפרט היא לנסות להעניק לקוראים תמונה מדמיון של חסיד ברסלב אמיתי, פשוט, ההולך בדרך רבינו הקדוש ומשתדל לקיים את עצותיו. זאת מתוך אמונה ברורה שעניינו של רבינו הק' איננו רק עניין תיאורטי, או דרך השייכת לשרפי מעלה בלבד, אלא בעיקר עצות יקרות השוות לכל נפש, שכל יהודי יכול לזכות על ידן למעלות נפלאות ונשגבות. יתרה מזו אמר רבינו הקדוש בעצמו, שאפשר לראות בתלמידים את דמות הרב. כלומר, אין זו רק דרך טובה 'על הנייר', אלא ישנם אנשים שזכו באמת להיות אותה ועל ידי כך העלו על פניהם את רושם אור הצדיק.

מתוך אותה גישה אנו מביאים הפעם שיחה עם הרה"ח ר' יצחק אנשין שליט"א, מן הדמויות הידועות בקרב חסידי ברסלב בירושלים, הנמנה על אחת המשפחות הוותיקות בברסלב. בשיחה עמו מתאר הרב אנשין את האופן שבו ניתן היה להכיר בהליכותיהם של חסידי ברסלב, אפילו הפשוטים שבהם, את צורת ודמות הצדיק שהדריכה אותם בכל מעשיהם.

ר' יצחק הוא נכדו של החסיד ר' שמואל מאיר אנשין ע"ה, מתלמידי הנאמנים של רבי אברהם ב"ר נחמן ז"ל, שעלה לארץ כבר לפני כמאה שנה. כמי שגדל כל ימיו בירושלים, ר' יצחק זכה ליחסים קרובים עם רבים מזקני חסידי ברסלב בדור הקודם, ובפרט עם רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל עמו אף למד בחברותא מידי יום במשך תקופה ארוכה.

את משפחת אנשין אין צורך להציג בברסלב וגם מחוצה לה. מהיכן היא במקור?

מאוקראינה. סבא שלי ע"ה התקרב בברדיטשוב בתחילה. הוא היה אלמן אז כמדומני, ללא אישה, אחרי שאשתו ע"ה נפטרה. הוא חיפש ישיבה ופגש את חסידי ברסלב בברדיטשוב (שם היה אחד הריכוזים של אנ"ש באוקראינה). אבל עיקר התקרבותו הייתה כאשר הגיע לאומן בסוף הקיץ של שנת תרס"ב. הוא הגיע לשם בה' אב. רבי אברהם ב"ר נחמן כבר היה שם אז ו'תפס' אותו חזק, והוא נשאר שם עד אחרי החגים. במשך התקופה הזו, שלושה חודשים, הוא הספיק לעבור על כל ה'ליקוטי הלכות'.

הרי הוא ראה סביבו את כל הזקנים של אז. תלמידים של רבי אברהם ב"ר נחמן. הוא חי ביניהם. ראו אצלם את האמונה. ראו את הביטול לרבי.

אספר סיפור לדוגמה. סבא שלי היה מוכר ספרים. פעם בא מישוהו לקנות ספר והוא היה באמצע התפילה ואמר לו בקצרה מחיר מסוים שהיה זול במיוחד. אחר כך אותו אדם רצה לשלם יותר. סבא שלי אמר לו: אמרתי את המחיר ואינני מוסיף עליו. למה? רבינו כותב (בתורה ל"ה) שצריכים לעמוד בדיבורו כמו רב ספרא. בגמרא זו מידת חסידות גדולה, אבל רבינו מבאר שזו האמונה שמכניסים לתוך המשא ומתן.

האמונה בדברים של הרבי הייתה מאד חזקה. והיו כמה סיפורים נוספים דומים. הרבי אמר אז מקיימים.

משפחת אנשין ידועה בהכנסת האורחים שהיא מפעילה באומן ובמירון. זה דבר גדול. יש לא מעט אנשים שמגיעים לאומן בפעם הראשונה וזה מה שמחיה אותם.

ברוך השם זה מתקיים כבר עשרים שנה. כמעט ממש מהתחלה. בעיקר על ידי אחי ר' שמעון, שהוא היוזם והכניס אותי לעניין. הרי סבתא שלנו ע"ה ניהלה במשך שנים הכנסת אורחים במירון.

כמי שגדל בירושלים בעצם הכרת את כל זקני ברסלב בדור הקודם. עם מי מהם היה לך קשר מיוחד?

במשך תקופה ארוכה הייתי לומד עם ר' לוי יצחק בלילות, אחרי חצות. משניות, גמרא. בסוף ימיו הראיה שלו נחלשה מאד ולכן היה נזקק ללמוד עם חברותא. כמה פעמים איחרתי

ר' ישראל נחמן אנשין ז"ל

בעץ חיים. זה דבר מעניין. היו אז שני 'חיידרים' עיקריים בירושלים: הליטאים למדו בעץ חיים והחסידים בחיי עולם. אבל החסידים של חיי עולם נמנו על המתנגדים החריפים. אז סבא שלי היה החסיד הראשון ששלח לעץ חיים, אצל הליטאים.

אחרי שר' שמואל שפירא התקרב לברסלב זרקו את אבא שלי מעץ חיים בגלל זה. האשימו אותו שהוא קירב אותו לברסלב. אמנם הייתה לו השפעה מסוימת, אבל זה לא היה "באשמתי". ר' וועלוועל חשין התקרב גם כן אז והיו עוד מעץ חיים.

ענשיו הוא מן הסתם מרוצה לקחת על עצמו את האשמה...

גם אז הוא לא זרק אותה מעצמו. האמונה שלו ברבי הייתה כל כך חזקה שאם אפשר לעשות למען הרבי בוודאי צריך.

לא קל להיות ילד צעיר בסביבה לא תומכת. מה נתן לו את הכוח?

כעשר מדרגות. מעל הפתח היה חלון קטן שפנה לרחוב. והוא סיפר במכתב שיש לו דירה עם חלון ושמש...

אנשים בברדיטשוב קראו את המכתב והתלהבו. כמה מהם אף הגיעו לארץ בעקבות המכתב הזה ואז הם ראו את התנאים שבהם הוא חי ולא הבינו על מה הוא דיבר... הם גרו פה כמה שבועות או חודשים ונסעו חזרה לברדיטשוב. והוא נשאר והיה לו טוב.

בתקופה מאוחרת יותר הוא היה גר בשערי חסד והיה מתפלל שם בדרך כלל ומגיע לפעמים למאה שערים. אני זוכר שהיינו הולכים לשם להתפלל פעמים רבות. ר' וועלוועל חשין היה גר שם, וגם ר' משה פרידמן אביו של יבדלח"א ר' בצלאל פרידמן.

המשפחה של סבתי ע"ה הגיעה לארץ כמה שנים אחרי סבא שלי. אגב, השדכן של סבי וסבתי היה רבי ישראל קרדונר. סבא שלי היה אמנם מבוגר יחסית אבל היה אברך מיוחד. והם חיו חיים טובים.

חסידי ברסלב בירושלים היו מעטים אז.

אבי, ר' ישראל נחמן אנשין ע"ה, גדל בתור הילד היחידי בברסלב. כולם סביבו היו זקנים. הרי סבא שלי הקים את משפחתו פה בארץ כשהיה כבר מבוגר יחסית. אז אבא שלי היה הילד היחידי שהסתובב אז בשול.

ר' שמואל שפירא סיפר שכשהתקרב לרבינו הייתה עליו התנגדות גדולה. אמרו "ברסלב'ר משוגעים". אבל הסבא שלי הרי ניהל משפחה רגילה. זה היה הדבר שחיוק אותו. הוא הצביע: הנה, יש משפחה רגילה בברסלב. כמו כולם. הוא אמר שאילולא זה לא היה יכול להתקרב. עד כדי כך היו לו מניעות.

לא היו אז ישיבת ברסלב ולא חיידר ברסלב. איפה אבין למד?

רבי נתן אומר שבימינו השעשועים של ה' יתברך הם מהרצונות. אדרבה. אדם שכל כך רחוק ועדיין רוצה, זו התפארות שה' מתפאר שלא הייתה בכל הדורות. אפילו צדיקים גדולים לא עשו את הנחת רוח הזו. כי אדם שבירידה כזו, במצב כזו, הוא עוד רוצה, יש לו רצונות - רצונות חזקים אפילו - זו התפארות הכי גדולה שלא הייתה בכל הדורות. זו ההתפארות של ה' יתברך בדור הזה

צריך לחדש את הברע'ן של התפילה. בשבת האחרונה, בסעודה שלישית, הזכרתי מה ששמעתי מאבי ז"ל, שביום כיפור היו מתחילים להתפלל כבר בשלוש וחצי לפנות בוקר ומסיימים שעותיים אחרי רדת הלילה, בלי שום הפסקה באמצע. ולא היה ציבור גדול במיוחד. אולי שני מניינים או שלושה. והתפללו כל כך חזק. היו משקיעים בתפילה הרגישו חיות בה וזה פשוט לקח זמן... לא הספיקו לגמור בזמן. בלי לדבר על צעקות או דברים מיוחדים. פשוט התפללו ברגש הלב. היו שקועים בתפילה

אלו עוד דמויות מיוחדות הכרת?

היו רבים. ר' יענקלה תפילינסקי היה אדם חביב במיוחד. היה מתיידד עם כל מי שהגיע לשול. ניהל את תבורות הבחורים והאברכים. היו עורכים סעודות ראש חודש למשל והוא היה מארגן זאת, ניגש לכל אחד ומבקש ממנו שיבוא, ולכולם היה יחס של כבוד כלפיו כיון שהוא היה מכבד כל אדם.

שמעתי משניים לפחות שהוא עזר מאד להפיג את תחושות הזרות שהייתה להם בתחילת התקרבותם. כשאדם רוצה להתקרב לצדיק, שזה לא יהיה מה שימנע אותו. וגם לכם יש את הזכות הזאת עם ה'הכנסת אורחים'.

הוא היה יהודי עם לב פתוח. כל מי שהיה נכנס ל'שול', אפילו תיירים וכדו', מי היה ניגש אליהם? יענק'ל תפילינסקי. כל מי שרק נכנס בפתח הוא היה מקבל את פניו.

כמי שזכה להכיר דמויות יקרות אלה, נבר בתור ילד ואחר כך בתור בחור צעיר ואברך צעיר, מה הייתה הנקודה המשותפת שייחדה אותם לדעתך?

ברסלב'ר חסידים של הדור הקודם היו בעלי אמונה חזקה אמיתית ופנימית ברבי. אי אפשר לתאר אותה כי קשה להסביר מה זה. האמונה בערה בלב. הייבים לחדש ולהבעיר את אותה מידה של אמונה שהייתה פעם. תבערת הלב והקשר לרבינו

ללימוד והוא היה מוכיח אותי שהזמן יקר מאד ומוסיף: הרי אם הייתי יכול לראות וללמוד בעצמי לא הייתי זקוק לך. הייתי יכול ללמוד לבד... תשמור על הזמן!

הוא היה נשאר ער עד הבוקר?

בקיץ היה מתפלל זמן קצר לאחר מכן, אבל בתורף נשאר זמן רב. היינו לומדים עד שהיה הולך למקווה לפני התפילה.

דרכו הייתה בלימוד להרחיב ולבאר או ללמוד בפשטות?

היינו לומדים בעיקר משניות, וזה היה לימוד שהוא היה בקי בו במיוחד כיון שלמד משניות מאות פעמים. במשניות קנים למשל, בהן יש חשבונות מסובכים מאד, הוא היה אוהב לחשב את הכל והתמצא בו היטב. הוא סיפר לי שבתקופה שגר במוסקבה, אחרי שברח מאומן לשם, הייתה לו נסיעה ארוכה כל יום לעבודה - שעתיים הלוך ושעתיים חזור. בזמן הזה הוא למד משניות והספיק לסיים משניות לפחות מאתיים פעם.

הוא היה מדבר אתך על ההיסטוריה שלו?

הרבה מאד. היו כאלה שנהגו ל'רדוף' אחריו עם מכשירי הקלטה וכד', אבל אני לא הייתי מאלה שנהגו להקליט אותו. אבל לפעמים כשלא יכל ללמוד היה יושב ומספר לי דברים. דומני ששמעתי ממנו דברים שאף אחד אחר לא שמע ממנו, אך כאמור לא דאגתי להקליט אותו... לא היה לי את החוש לכך.

ר' שמואל שפירא ור' לוי יצחק בנדר במירון

ר' יענקלה תפילינסקי היה אדם חביב במיוחד. היה מתיידד עם כל מי שהגיע לשול. ניהל את חבורות הבחורים והאברכים. היו עורכים סעודות ראש חודש למשל והוא היה מארגן זאת, ניגש לכל אחד ומבקש ממנו שיבוא, ולכולם היה יחס של כבוד כלפיו כיון שהוא היה מכבד כל אדם. הוא היה יהודי עם לב פתוח. כל מי שהיה נכנס ל'שול', אפילו תיירים וכדו', מי היה ניגש אליהם? יענק'ל תפילינסקי. כל מי שרק נכנס בפתח הוא היה מקבל את פניו

ר' יעקב גדליה תפילינסקי ז"ל

צעירים...

מצד שני, יש לימוד זכות על הדור שלנו. לפעמים מרגישים שיש לנו עבודה מיוחדת בדור הזה. הרב'ה הרי דיבר גם על המצב שלנו...

רבנו הרי סוף כל סוף פועל. גמרתי ואגמור. הוא לא ישן. הכוח של הרבי חזק ועצום. היום כנראה ההתפארות היא ממשוהו אחר: שלמרות שאנחנו כל כך רחוקים, אנחנו משתדלים ועושים אפילו אם זה 'יבש'. יש בזה התפארות עליונה ומיוחדת.

רבי נתן אומר שבימינו השעשועים של ה' יתברך הם מהרצונות. אדרבה. אדם שכל כך רחוק ועדיין רוצה, זו התפארות שה' מתפאר שלא הייתה בכל הדורות. אפילו צדיקים גדולים לא עשו את הנחת רוח הזו. כך רבי נתן אומר במפורש. כי אדם שבירידה כזו, במצב כזו, הוא עוד רוצה, יש לו רצונות - רצונות חזקים אפילו - זו התפארות הכי גדולה שלא הייתה בכל הדורות. זו ההתפארות של ה' יתברך בדור הזה.

זו הרי אחת המטרות העיקריות של הגיליון הזה ושל המדור הזה, וגם של השיחה אתך. לעשות רצונות. כשמציגים בפני הקוראים את הדמויות שהיו פעם, עם לב נזה ועבודה כזו - זה יוצר רצון פנימי.

רבינו אומר "הכל חפצים ליראה את שמך". הרצונות מאד חזקים היום. לא היו רצונות כאלו באף דור, ודווקא בגלל שכל כך קשה להגיע לדבר הכי קטן. המניעה גורמת לאדם שירצה חזק. אבל להגיע למשהו... זה קשה. אבל העיקר הוא הרצון.

זה העיקר בחסידות ברסלב. להיות קשור לרבי. אז נכון שלומדים את הספרים וכו' אבל העיקר זה תבערת הלב ואמונה.

זו נקודה חשובה. הרי ברסלב זה לא רק תורות וכו' אלא העניין של הצדיק בעצמו.

גם היום יש הרבה ידע בספרי רבנו ומקיימים את העצות. אבל הכל קצת יבש. זה לא תמיד עם הלב הפנימי. בברסלב העיקר זה הרבי. זה מה שתמיד היה העיקר מימיו של רבי נתן. היום השתנה מעט הדבר וזה משהו אחר שקשה להסביר.

מה היה הדבר שגרם להם להרגיש קשור כל כך חזק? מה חסר כיום?

זה חלק מירידת הדורות שאין רגש מספיק. צריך לחדש את הברען של התפילה. בשבת האחרונה, בסעודה שלישית, הזכרתי מה ששמעתי מאבי ז"ל, שביום כיפור היו מתחילים להתפלל כבר בשלוש וחצי לפנות בוקר ומסיימים שעתיים אחרי רדת הלילה, בלי שום הפסקה באמצע. ולא היה ציבור גדול במיוחד. אולי שני מניינים או שלושה. והתפללו כל כך חזק. היו משקיעים בתפילה הרגישו חיות בה וזה פשוט לקח זמן... לא הספיקו לגמור בזמן. בלי לדבר על צעקות או דברים מיוחדים. פשוט התפללו ברגש הלב. היו שקועים בתפילה.

ר' לוי יצחק סיפר ששנה אחת הנסיעה לאומן הייתה סכנה גדולה בגלל שחיפשו אותו מאד ורדפו אחריו. גם בראש השנה חיפשו אותו. הוא התפלל באיזו מרפסת ששם הסתתר. באו לחפש אותו בבית והוא לא שמע ולא ראה כלל שחיפשו אותו. עד כדי כך היה שקוע בתפילה. זה דבר שאי אפשר להסביר היום.

זה עניין אחר. לא רואים זאת היום. אפילו את העבודה של ר' שמואל שפירא, שבצעירותו היה ידוע שהתפלל שעות בצעקות, אנחנו כבר לא זכינו לראות. כשאנחנו הכרנו אותו כבר היה 'רגוע'. לפעמים היינו רואים את ר' הירש לייב בהתלהבות, צועק, אבל כבר לא ראינו את מה שסיפרו בעבר.

מה היית אומר לבחור או אברך צעיר שבאמת רוצה לפתח את הקשר הזה עם הרבי, את הלב?

זה תלוי בעדינות של האדם. כשאדם נהיה קצת יותר עדין, מתרחק מהתאוות קצת, מהגשמיות, אז יכול להתקרב לרבי. אם לא זה פשוט לא שייך. אדם שמונח בגשמיות מאבד את כל הרגש. זה מגשם את האדם מאד. כמו שרבינו כותב בסיפורי מעשיות אודות בני המדינה שאיבדו את הטעם ואת הריח.

הדור הזה עם התאוות זה נורא. מובא בחיי מוהר"ן שהיו צדיקים שהתפארו שהם נקיים מתאוות. ורבי נתן מביא שזכו לכך לעת זקנותם, אבל רבינו היה רך בשנים כשיצא בשלמות מכל התאוות. היום הדבר אינו בנמצא. לא זקנים ולא

יתנה לך חבר

מכתבים
למערכת

מכתב שנשלח למערכת לאחר
הוצאת הגליון הראשון בחודש טבת

בס"ד

לכבוד מערכת 'אבקשה'

שלום וישע רב!

אין מילים בפי ואני כולי נרגש מהקונטרס הנפלא (הגליון) אשר כולו מראשו עד סופו מבעיר ומלהיב ומעורר לתשוקת אמונתנו הצרופה בה' ובמשה עבדו.

אין די בעט וצפורן לחרוט ולהביע--- וכל המסתכל בעין האמת יראה וירגיש שבדור חשוך ומבולבל כזה, בדור כזה שהטוב והרע הקודש והחולין מעורבים יחד בצורה מבהילה, שלדאבונינו התפשט גם בתוך שלומי אמוני ישראל בדרך לא דרך הן בהשקפה הן בכל מיני גליונות וכיו"ב המתרבים מעת לעת, הרי שגליון זה - אבקשה הוא קרש הצלה ממש!!

אשריכם שנפל הזכות לידכם לשמור על גחלתה של ברסלב שלא תיכבה!

אני חוזר ומדגיש כל מדור בפני עצמו:

- דיבורי ר' לוי יצחק זצ"ל,
- אוד מוצל מאש מתולדות חייו של ר' ישראל עזרא ז"ל,
- סקירה נרחבת על ספר המידות,
- הדיבורים מלב אל לב,
- המאמר הארוך והנפלא הלבנה הנצחית.

כולם כאחד צרוף ומוזקק בהן יהודי וברסלבאי, טעם עתיק, פשוט ותמים זך ונעים --- כמים קרים על נפש עייפה.

אוי! בדיוק לזה חיכינו וציפינו, הנה הגיע לנו: אבקשה את שאהבה נפשי!

חזקו ואמצו ואל תעצרו - ואל תעצרו!...

בכבוד רב

שמעון אנשין (ב"ר אפ.נ.)
עיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

לכבוד חברי מערכת הגליון הק' "אבקשה" הי"ו

בבואנו לחרוט עלי גליון את רגשי הלב הגואים לעת הופעת גליונות הקדושים "אבקשה" - ילאה העט, ואין די באר במילים להוקיר ולהעריך פעולתכם הכבירה עד למאוד, (ובטוחני שאהיה משמש בזה פה לרבים).

גליונות נפלאים אלו - הנודעים בשער בת רבים כי הורתם ולידתם בקדושה ע"י חבר יראי ה' המסורים בלב ונפש להפצת מעיינות הקדושה כמאז ומקדם, נתקבלו כטללי תחיה בקרב כלל אנ"ש חסידי ברסלב הדבקים ברביה"ק זיע"א ותלמידיו מדור דור.

נחוצים המה עד למאוד בעת הזאת להעביר המשכיות שלהבת - גחלת הקודש באש שחורה ע"ג אש לבנה, והם בבחי' קנקן חדש מלא ישן.

בימים אלו אשר לדאבון לב רסיסי טשטוש ותהיה סובבים בעולם וקול התגברות עזות הסטרא אחרא וחילותיו נענים בקול ענות חלושה. וקול רחמנותו האמיתית של הרועה הגדול רביה"ק זיע"א החפץ להביאנו לתכלית הנצחית בקיום תורת משה, נענית בקול רכי הלבב בערפילי ייאוש ותשות כה.

בעידן זה דייקא נצרך קול שופר חזק במחנה, אשר מחד יישא דגל פלאות נעימות אור רביה"ק הנמ"ח ועצותיו בקול שפה ברורה ונעימה, ומאידך יעמוד כחומה בצורה בבהירות הדעת ביסודות איתנים ונאמנים.

וב"ה זכה גליון "אבקשה" אשר ניכר לעין כל מעלת הביטאון הק' הזה המשמש כאכסניא נכונה של אמת צרופה וטהורה להעביר בפשטות ובנקיות דעת רביה"ק ותלמידיו באופן נפלא ומתוקן כראוי, וכל הרואה אומר ברקאי:

אשריכם! אשרינו! כה לחי!

בנקודה אחת לעניות דעתי חשבתי לעורר ידי העוסקים במלאכת הקודש, אפשר שמן הראוי היה לקבוע איזה מדור שיעסוק דווקא בביאור והרחבת היסודות הידועים והפשוטים לכאורה - על תילם, להעמידם ביתר תוקף ועוז, ובשפה קלה וברורה. וכידוע שהיסוד איתן יעמוד הבניין כולו כראוי על תילו, והתועלת רבה היא ובפרט עבור אברכים ובחורים צעירים, בהיות ובאשר עניינים שהיו פשוטים וברורים בזמן העבר - היום נצרכים יותר לחזקם בבהירות, הן בעיקרי יסודי אמונתנו ודרכינו בהתקשרות לרביה"ק זיע"א וחיפוש רוח קדשו, והן בעסק קיום עצותיו הק' ולימוד ספריו וספרי מוהרנ"ת, כנמסר לנו מדור דור, בבחינת 'גדולה שימושה יותר מלימודה' החסר לנו היום כ"כ וד"ל. והשי"ת יצליח דרכים להוסיף כהנה וכהנה. תחזקנה ידיכם!

בברכה

ישראל מאיר בוסקילה

צפת

ניתן לשלוח מכתבים

בפקס המערכת: 0747-800-142

יש לציין במכתב שם מלא,

מכתב שייגיע ללא שם מלא לא יתפרסם

עֲלִיּוֹנִים שָׁשׁוּ
וְתַחֲתוֹנִים עָלְזוּ
בְּקַבְלַת תּוֹרָה
הַכְּתוּבָה מִסִּינַי
תֵּאֵר כִּלְה
מְאֹד נִתְעַלָּה
בְּקַבְלַת יוֹם זֶה
עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים